

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

BOSNIA-HERZEGOVINA

PROJEKAT PODRŠKE MONITORINGU I EVALUACIJI (MEASURE-BIH)

INDEKS EFEKTIVNOSTI PRAVOSUĐA BOSNE I HERCEGOVINE: IZVJEŠTAJ ZA 2018. GODINU

SEPTEMBAR 2019. GODINE

Izradu ovog dokumenta omogućila je velikodušna podrška američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj ovog dokumenta je odgovornost autora i ne odražava nužno stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Država.

PROJEKAT PODRŠKE MONITORINGU I EVALUACIJI (MEASURE-BIH)

INDEKS EFEKTIVNOSTI PRAVOSUĐA BOSNE I HERCEGOVINE:

IZVJEŠTAJ ZA 2018. GODINU

SEPTEMBAR 2019. GODINE

Pripremljeno u okviru USAID-ovog Projekta podrške monitoringu i evaluaciji u Bosni i Hercegovini (MEASURE-BiH)

Dostavljeno:

USAID/Bosna i Hercegovina, septembar 2019. godine

SADRŽAJ

SADRŽAJ	IV
LISTA PRILOGA	V
ZAHVALE	VII
SKRAĆENICE	VIII
IZVRŠNI SAŽETAK	IX
O PROJEKTU MEASURE-BIH	I
KRATKI PREGLED OSNOVNIH INFORMACIJA O INDEKSU	I
KRATKI PREGLED METODOLOGIJE INDEKSA	2
PRIKUPLJANJE PODATAKA ZA INDEKS ZA 2018. GODINU	4
VRIJEDNOSTI INDEKSA ZA 2018. GODINU	5
UKUPNA VRIJEDNOST INDEKSA	5
VRIJEDNOSTI INDEKSA PO DIMENZIJAMA	5
VRIJEDNOSTI INDEKSA PO IZVORIMA PODATAKA	7
INDIKATORI PERCEPCIJE JAVNOSTI	8
INDIKATORI PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA	17
UPOREDNI REZULTATI PERCEPCIJE JAVNOSTI NASPRAM PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA ..	27
INDIKATORI IZ STATISTIČKIH PODATAKA VSTV-A	32
REZIME UKUPNIH NALAZA INDEKSA ZA 2018. GODINU	50
PREPORUKE INDEKSA ZA 2018. GODINU	52
ANEKS I: MATRICA INDEKSA EFEKTIVNOSTI PRAVOSUĐA BIH ZA 2018. GODINU	53
ANEKS II: UPITNIK O PERCEPCIJI JAVNOSTI ZA 2018. GODINU	54
ANEKS III: UPITNIK O PERCEPCIJI SUDIJA I TUŽILACA ZA 2018. GODINU	58

LISTA PRILOGA

Prikaz 1:	Ukupne vrijednosti indeksa, za period 2015–2018., i godišnja promjena u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu	5
Prikaz 2:	Vrijednosti Indeksa po dimenzijama u periodu 2015-2018., i promjena u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu	6
Prikaz 3:	Ukupne godišnje promjene u dimenzijama JEI-BIH, te promjene, prema izvorima podataka, u svakoj dimenziji u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu	7
Prikaz 4:	Ukupne vrijednosti indeksa i promjene u 2018. godini u odnosu na 2015-2017. godinu	8
Prikaz 5:	Opći rezultati za indikatore percepcije javnosti u periodu 2015-2018., te godišnja promjena u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu	9
Prikaz 6:	Pojedinačne vrijednosti indikatora percepcije javnosti u 2015-2018., te godišnja promjena u 2018. u odnosu na 2017. godinu	9
Prikaz 7:	Pojedinačne vrijednosti indikatora percepcije javnosti za period od 2015–2018. godine (grafikon)	10
Prikaz 8:	Promjene u indikatorima percepcije javnosti u 2017. na nivou 0, 2 i 5 postotnih poena	11
Prikaz 9:	Najveća godišnja povećanja indikatora percepcije javnosti u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu (grafikon)	11
Prikaz 10:	Najveća godišnja poboljšanja indikatora percepcije javnosti u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu	11
Prikaz 11:	Najveća godišnja smanjenja indikatora percepcije javnosti u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu (grafikon)	12
Prikaz 12:	Najveća godišnja smanjenja indikatora percepcije javnosti u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu	12
Prikaz 13:	Indikatori percepcije javnosti s najnižim vrijednostima u 2018. godini	13
Prikaz 14:	Percepcija javnosti o vrijednostima indikatora koji se odnose na korupciju u 2017. i 2018., te njihova godišnja promjena	13
Prikaz 15:	Procenat ispitanika uključenih u sudske predmete, izvori informacija o pravosuđu BiH za javnost i nivo povjerenja u objektivnost medija u odabiru i predstavljanju sudskih predmeta i istraga, za period 2015–2018.	14
Prikaz 16:	Razlike između odgovora onih koji su bili uključeni u sudski slučaj u posljednje tri godine i onih koji nisu bili uključeni u 2018. godini	15
Prikaz 17:	Najveće razlike u odgovorima ispitanika koji su bili i onih koji nisu bili uključeni u sudski slučaj u posljednje tri godine, za 2018. godinu	15
Prikaz 18:	Ukupni rezultati za indikatore percepcije sudija/tužilaca za period 2015–2018., i godišnja promjena u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu	17
Prikaz 19:	Vrijednosti indikatora percepcije sudija/tužilaca u 2015-2018. i promjena u 2018. u odnosu na 2017. godinu	18
Prikaz 20:	Pojedinačne vrijednosti indikatora percepcije sudija/tužilaca, za period od 2015–2018. ...	19
Prikaz 21:	Promjene indikatora percepcije sudija/tužilaca u 2017. godini na nivoima 0, 2 i 5 indeksnih poena	20
Prikaz 22:	Najveća godišnja poboljšanja u percepciji sudija/tužilaca u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu (grafikon)	20
Prikaz 23:	Najveća godišnja poboljšanja u percepciji sudija/tužilaca u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu	20
Prikaz 24:	Najveća godišnja smanjenja percepcije sudija/tužilaca, u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu (grafikon)	21
Prikaz 25:	Najveće godišnje smanjenje percepcije sudija/tužilaca u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu	21
Prikaz 26:	Najniže vrijednosti indikatora percepcije sudija/tužilaca u 2018. godini	22
Prikaz 27:	Najniže vrijednosti indikatora percepcije sudija/tužilaca za period od 2015–2018. (grafikon)	22
Prikaz 28:	Percepcija sudija/tužilaca o vrijednostima indikatora koji se odnose na korupciju u 2017. i 2018. te njihova godišnja promjena	23
Prikaz 29:	Struktura grupe ispitanika i cijela populacija sudija i tužilaca u BiH raščlanjeni po funkciji, spolu i nadležnosti	23

Prikaz 30: Struktura grupe ispitanika i cijela populacija sudija i tužilaca u BiH raščlanjeni po funkciji, spolu i nadležnosti	24
Prikaz 31: Razlike u indikatorima percepcije kada su odgovori sudija i tužilaca analizirani odvojeno za period 2018. godine (grafikon)	25
Prikaz 32: Najveće razlike u indikatorima percepcije kada se odgovori sudija i tužilaca analiziraju odvojeno, u 2018. godini	25
Prikaz 33: Razlike u indikatorima percepcije kada su odgovori žena i muškaraca sudija i tužilaca analizirani odvojeno za 2018. godinu (grafikon)	26
Prikaz 34: Najveće razlike u indikatorima percepcije kada se odgovori žena i muškaraca sudija i tužioca analiziraju odvojeno, u 2018. godini	26
Prikaz 35: Poređenje percepcije o efikasnosti pravosuđa od strane javnosti i sudija/tužilaca, za period 2015–2018.	28
Prikaz 36: Poređenje percepcije javnosti i sudija / tužilaca, za period 2015–2018. (grafikon)	29
Prikaz 37: Najveće razlike u percepciji javnosti i sudija/tužilaca, za 2018. godinu (grafikon)	29
Prikaz 38: Najveće razlike u percepciji javnosti i sudija / tužilaca u 2018. godini	30
Prikaz 39: Najmanje razlike u percepciji javnosti i sudija / tužilaca, za period 2015–2018. (grafikon) ...	30
Prikaz 40: Najmanje razlike u percepciji sudija/tužilaca i javnosti u 2018. godini	31
Prikaz 41: Usporedba godišnjih promjena indikatora povezanih s korupcijom dobijenih iz ankete građana, kao i iz ankete sudija/tužilaca	31
Prikaz 42: Definicije naziva predmeta koji se koriste u Indeksu, odgovarajući Registar knjiga (vrste, faze), te datumi početka i završetka slučajeva korištenih za izračunavanje indikatora	32
Prikaz 43: Ukupne vrijednosti indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a, za period 2015–2018., te godišnje promjene u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu	33
Prikaz 44: Indikatori, stvarne vrijednosti, trendovi i vrijednosti indeksa indikatora za prosječno trajanje riješenih predmeta i za starost neriješenih sudskih predmeta, za period 2015–2018.	33
Prikaz 45: Indikatori, stvarne vrijednosti, trendovi i vrijednosti indeksa indikatora za stope rješavanja i zaostatke u sudu, 2012–2018.	35
Prikaz 46: Indikatori, stvarne vrijednosti, trendovi i vrijednosti indeksa indikatora za prosječno trajanje riješenih predmeta, starost neriješenih predmeta, stope odobrenja i zaostatke tužilaštava za period 2012–2018.	36
Prikaz 47: Indikatori, stvarne vrijednosti, historijski trendovi i vrijednosti indeksa indikatora u kolektivnim normama, stopa potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka i uspješnost optužnica i disciplinskih postupaka, za period 2012–2018.	37
Prikaz 48: Pojedinačne vrijednosti indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a, za period 2015–2018.	37
Prikaz 49: Promjene vrijednosti indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a, za 2018. godinu u odnosu na 2017. godinu	38
Prikaz 50: Najveće godišnje promjene vrijednosti indikatora prema administrativnim podacima VSTV-a u 2018. u odnosu na 2017. godinu	38
Prikaz 51: Promjene indikatora dobivenih iz administrativnih podataka VSTV-a u 2018. u odnosu na 2017. na nivou 0, 2 i 5 procentnih poena	39
Prikaz 52: Promjene u vrijednostima indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a u 2018. godini u odnosu na 2015. godinu	39
Prikaz 53: Priliv predmeta za period 2012–2018.	40
Prikaz 54: Promjene u nivou priliva u 2018. godini u odnosu na 2012. godinu na prvostepenim sudovima	40
Prikaz 55: Promjene u nivou priliva u 2018. godini, u odnosu na 2012. na drugostepenim sudovima ..	41
Prikaz 56: Promjena u nivou priliva na tužilaštvima u 2018. godini u odnosu na 2012. godinu	41
Prikaz 57: Riješeni predmeti za period 2012–2018.	42
Prikaz 58: Promjene u broju riješenih predmeta na prvostepenim sudovima u 2018. u odnosu na 2012. godinu	42
Prikaz 59: Promjene u broju riješenih predmeta na drugostepenim sudovima u 2018. u odnosu na 2012. godinu	43
Prikaz 60: Promjene u broju riješenih predmeta na tužilaštvima u 2018. u odnosu na 2012. godinu ...	43
Prikaz 61: Trendovi priliva i rješavanja predmeta kumulativno po pravosudnim instancama za period 2012–2018.	45
Prikaz 62: Broj riješenih predmeta na sudovima i tužilaštvima i prijavljene kolektivne norme za period 2012–2018.	42
Prikaz 63: Dostupna sredstva/resursi sudovima i tužilaštvima za period 2012–2018.	47
Prikaz 64: Dostupna sredstva/resursi sudovima i tužilaštvima za period 2012–2018.	47

ZAHVALE

Na izradi Indeksa efektivnosti pravosuđa (Indeksa) radio je tim projekta MEASURE-BiH u sastavu: Edis Brkić, zamjenik šefa Projekta (vođa tima za Indeks), Anesa Hadžić, viša analitičarka (član tima za Indeks) i Anela Kadić Abaz, analitičarka/voditeljica Komponente 5 (član tima za Indeks).

Autori se žele zahvaliti svima koji su omogućili razvoj Indeksa i pripremu ovog izvještaja. Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (VSTV) je usko sarađivalo sa Projektom MEASURE-BiH od početka 2015. godine i bilo je aktivno uključeno u sve faze izrade i razvoja Indeksa. Putem Predsjedništva i Sekretarijata, kao i članova Vijeća i Stalnih komisija za efikasnost sudova i tužilaštava, VSTV, od 2015. godine, pruža stručnu pomoć i ekspertizu, ustupa vrijeme svog osoblja i pokazuje najveći stepen saradnje u obezbjeđivanju statističkih (administrativnih) podataka te pomoć u provođenju godišnjih anketa za sudije i tužioce u BiH. Osim toga, VSTV je aktivno promoviralo nalaze Indeksa, kako u javnosti, tako i široj stručnoj pravosudnoj zajednici putem svojih Konferencija predsjednika sudova i glavnih tužilaca. VSTV, također, objavljuje Izvještaje Indeksa na svojoj zvaničnoj internet stranici.

Najvažnije, Indeks ne bi bio moguć bez podrške osoblja USAID-a u BiH, koje je dalo originalnu ideju i sredstva za Indeks. Posebnu zahvalnost dugujemo gđi Elmi Bukvić Jusić, predstavnici službenika za ugovore za Projekat MEASURE-BiH, za njene sugestije i smjernice.

SKRAĆENICE

BD	Brčko distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CEPEJ	Evropska komisija za efikasnost pravosuđa Vijeća Evrope
CMS	Sistem za upravljanje predmetima u sudovima
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
VSTV	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
MEASURE-BiH	USAID-ov Projekat podrške monitoringu i evaluaciji u Bosni i Hercegovini
MP	Ministarstvo pravde
PO	Tužilaštvo
RS	Republika Srpska
TCMS	Sistem za upravljanje predmetima u tužilaštvima
USAID/BiH	Misija Agencije za međunarodni razvoj Sjedinjenih Država u Bosni i Hercegovini

IZVRŠNI SAŽETAK

U ovom izvještaju prezentirani su izračuni i rezultati Indeksa efektivnosti pravosuđa Bosne i Hercegovine (Indeksa) za 2018. godinu. Podaci za Indeks za 2018. godinu prikupljeni su uz primjenu istovjetne metodologije za prikupljanje podataka kao u izdanjima Indeksa u periodu od 2015. do 2017. godine. U cilju holističke procjene efektivnosti bh. pravosuđa korištena su tri izvora podataka: (1) Anketa percepcije građana u BiH, (2) Anketa sudija i tužilaca u BiH te (3) statistički administrativni podaci Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine (VSTV) o postupanju u sudskim i tužilačkim predmetima u glavnim vrstama predmeta u BiH na nivou prvostepenih sudova, drugostepenih sudova i tužilaštava. Anketa percepcije javnosti provedena je u posljednjem kvartalu 2018. godine, a anketa sudija i tužilaca u prvom kvartalu 2019. godine. Statistički administrativni podaci VSTV-a obuhvataju predmete u radu u periodu od 1. januara 2018. do 31. decembra 2018. godine.

UKUPNA VRIJEDNOST INDEKSA I REZULTATI PO DIMENZIJAMA

Na osnovu svih obrađenih podataka, kroz ukupno 146 indikatora, vrijednost Indeksa za 2018. godinu iznosi 57,28 indeksnih poena od maksimalnih 100. Ovo predstavlja poboljšanje efektivnosti pravosuđa u BiH od 0,19 indeksnih poena u odnosu na 2017. godinu. Iako se prethodno zabilježeni trend rasta indeksa zadržao, porast u 2018. godini je bio manji nego prethodnih godina.

Promjene u ključnim dimenzijama koje su mjerene Indeksom bile su raznolike. Vrijednosti u dimenzijama Efikasnost i Kapacitet i resursi poboljšane su u odnosu na 2017. godinu; vrijednost u dimenziji Odgovornost i transparentnost ostala je nepromijenjena; a vrijednosti u dimenzijama Kvalitet i Nezavisnost i nepristrasnost su se smanjile. Poboljšanje u dimenziji Efikasnost u najvećoj mjeri je rezultat porasta vrijednosti indikatora dobivenih iz statističkih podataka VSTV-a te vrijednosti onih indikatora koje su dobivene na osnovu percepcije kako javnosti, tako i nosilaca pravosudnih funkcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima i tužilaštvima. Poboljšanje u dimenziji Kapacitet i resursi je rezultat poboljšanja percepcije nosilaca pravosudnih funkcija u odnosu na resurse dostupne pravosuđu, uključujući adekvatnost budžeta, pomoćno osoblje, edukacije, objekte i IT podršku. Uprkos ukupnom poboljšanju u ovoj dimenziji, stavovi nosilaca pravosudnih funkcija i javnosti u pogledu kompetentnosti imenovanih sudija i adekvatnosti plata nosilaca pravosudnih funkcija bili su negativniji nego prethodne godine.

U 2018. godini nije došlo do promjene u dimenziji Odgovornost i transparentnost u odnosu na 2017. godinu. Ipak, unutar ove dimenzije vrijednosti indikatora zasnovanih na percepciji sudija i tužilaca uglavnom su porasle, dok su vrijednosti indikatora zasnovanih na percepciji javnosti opale. Vrijednost indeksa u dimenziji Kvalitet također je opala, uglavnom zbog pogoršanja percepcije javnosti o radu svih sudionika u pravosuđu (sudova/sudija, tužilaštava/tužilaca, advokata i notara).

Dimenzija Nezavisnost i nepristrasnost također je zabilježila pad. Ova dimenzija uključuje većinu indikatora koji se odnose na korupciju. Navedena promjena je rezultat smanjenja vrijednosti indikatora proisteklih iz podataka o percepciji javnosti i percepciji sudija i tužilaca. Pogoršanje vrijednosti indikatora koji se odnose na korupciju predstavlja izazov za izvršne i sudske vlasti u BiH, koje su borbu protiv korupcije navele kao jedan od svojih glavnih prioriteta.

REZULTATI PO IZVORIMA PODATAKA

Udio u ukupnom rezultatu Indeksa u 2018. godini imali su podaci iz tri izvora. U 2018. godini, ukupna vrijednost indikatora proistekla iz statističkih podataka VSTV-a zabilježila je mali pad u odnosu na 2017. godinu. Po prvi put od 2016. godine zabilježeno je pogoršanje percepcije javnosti o efektivnosti pravosuđa, dok se percepcija nosilaca pravosudnih funkcija o efektivnosti pravosuđa u BiH poboljšala u odnosu na 2017. godinu. Sveukupno gledano, ove promjene su, usljed poravnanja, dovele do manje pozitivne promjene u vrijednosti Indeksa.

PERCEPCIJA JAVNOSTI

Percepcija javnosti o efektivnosti pravosuđa i dalje je loša (36,15% od ukupnih 100%). Iako su u 2016. i 2017. godini prisutna poboljšanja u ukupnoj vrijednosti indikatora zasnovanih na percepciji javnosti o efektivnosti pravosuđa, ova vrijednost je u 2018. godini opala za 2,78% (što predstavlja smanjenje od 0,23 indeksna poena) u odnosu na 2017. godinu.

Percepcija građana bila je kontinuirano najnegativnija u oblastima koje se odnose na vrijeme potrebno za rješavanje sudskih i tužilačkih predmeta, rješavanje pitanja vezanih za korupciju te troškove povezane s radom pravosuđa u BiH (odnosno, adekvatnost sudskih taksi/naknada, naknada advokata i notara te plata sudija/tužilaca). Vrijednosti indikatora koji se temelje na percepciji javnosti u vezi s korupcijom i dalje su niske (između 30 i 40 indeksnih poena od ukupnih 100), što ukazuje na kontinuirano lošu percepciju o pravosuđu u odnosu na rješavanje pitanja koja se odnose na korupciju. Iako su određena poboljšanja zabilježena u 2016. i 2017. godini, većina vrijednosti indikatora koji se odnose na korupciju je u 2018. godini opala.

U periodu od 2015. do 2018. godine, mediji su bili primarni izvor informacija o sudskim predmetima i istragama (za 50% do 66% ispitanika). Međutim, javnost ne smatra medije objektivnim u izvještavanju o pravosuđu (u periodu od 2015. do 2018. godine, vrijednosti su se kretale od 40 do 42 indeksnih poena od ukupnih 100). U istom periodu, samo mali dio percepcije javnosti o efektivnosti pravosuđa zasnivao se na neposrednom iskustvu (manje od 10% građana imalo je neposredno iskustvo sa pravosuđem). Bez obzira na ovo, ne postoje suštinske razlike u pogledu percepcije o efektivnosti pravosuđa među ispitanicima za 2018. godinu koji su bili sudionici sudskih predmeta (osim komunalnih) u posljednje tri godine i onih koji nisu.

PERCEPCIJA SUDIJA I TUŽILACA

U 2018. godini, kao i prethodnih godina, percepcija sudija i tužilaca o efektivnosti bh. pravosuđa bila je bolja nego percepcija građana (ukupna vrijednost Indeksa među sudijama i tužiocima iznosila je 61,51%, dok je ta vrijednost među građanima iznosila 36,15% od ukupnih 100%). Ipak, sudije i tužioci su mišljenja da postoji mnogo prostora za poboljšanje u bh. pravosuđu (u periodu od 2015. do 2018. godine, ukupne vrijednosti indikatora koje proizilaze iz podataka o percepciji sudija i tužilaca kretale su se u rasponu od 58% do 62% od ukupnih 100%). Percepcija efektivnosti bh. pravosuđa sudija i tužilaca je u 2018. godini poboljšana za 2,04% u odnosu na 2017. godinu, što predstavlja porast od 0,55 indeksnih poena u ukupnom Indeksu za 2018. godinu.

Najnegativnija je i dalje percepcija sudija i tužilaca o adekvatnosti naknada advokata i notara, objektivnosti medija, napredovanju sudija/tužilaca u karijeri te o procesuiranju javnih zvaničnika koji prekrše zakon. Prema ocjeni sudija i tužilaca u 2018. godini, vrijednosti šest od osam indikatora koji se odnose na korupciju su opale. U 2018. godini, percepcija sudija i tužilaca o podmitljivosti njihovih kolega, povjerenju u sudije i tužioce da svoje dužnosti obavljaju nepristrasno i u skladu sa zakonom, odsustvu uticaja na sudije prilikom donošenja odluka te ukupnoj efektivnosti pravosuđa u borbi protiv korupcije pogoršana je u odnosu na 2017. godinu.

Odvojenim analizama odgovora sudija i tužilaca ustanovljeno je da su percepcije sudija i tužilaca bile međusobno slične po većini indikatora. Razlike u pojedinim indikatorima pokazuju da je percepcija sudija o radu tužilaca/tužilaštava negativnija od percepcije samih tužilaca po tim indikatorima, dok je percepcija tužilaca o radu sudija/sudova negativnija od percepcije samih sudija. Percepcije sutkinja i sudija, odnosno tužilaca i tužiteljica u pogledu efektivnosti pravosuđa bile su međusobno slične.

POREĐENJE PERCEPCIJE JAVNOSTI I NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA

U 2018. godini nije došlo do značajne konvergencije percepcije javnosti i one nosilaca pravosudnih funkcija. Značajne razlike u percepcijama ove dvije grupe i dalje su prisutne po različitim indikatorima. Područja neslaganja odgovaraju rezultatima iz perioda 2015-2018. godine i mogu se svrstati u tri grupe.

Prvo neslaganje odnosi se na korupciju. Konstantno je prisutan veliki jaz između percepcije javnosti i percepcije sudija i tužilaca o efektivnosti pravosuđa u pogledu rješavanja pitanja vezanih za korupciju. Stavovi sudija i tužilaca o efektivnosti pravosuđa u rješavanju pitanja koja se odnose na korupciju bili su pozitivniji od stavova građana.

Drugo neslaganje odnosi se na efikasnost sudova i tužilaštava u pogledu procesuiranja predmeta. Velika je razlika između percepcije javnosti i percepcije sudija i tužilaca o tome šta predstavlja razuman rok za rješavanje predmeta te o smanjenju broja neriješenih predmeta.

Treće neslaganje odnosi se na indikatore koji su povezani s pristupom pravdi (pristup suđenjima, presudama, statističkim podacima/izvještajima, itd.). Kada su u pitanju ovi indikatori, javnost je mišljenja da je pristup građana pravdi ograničen, dok sudije i tužioci smatraju da je on na visokom nivou.

INDIKATORI IZ STATISTIČKIH PODATAKA VSTV-A

Sudovi

Na prvostepenim sudovima je u 2018. godini dodatno smanjen broj neriješenih predmeta i ostvarena stopa rješavanja predmeta od preko 100%. Prosječno vrijeme potrebno za rješavanje predmeta i prosječna starost neriješenih predmeta u 2018. godini općenito su smanjeni u odnosu na 2017. godinu. Na drugostepenim sudovima su u 2018. godini stope rješavanja predmeta, po prvi put od 2012. godine, porasle iznad 100%. Osim toga, značajno poboljšanje zabilježeno je u pogledu stope rješavanja žalbenih upravnih predmeta (sa 84% u 2017. godini na 123% u 2018. godini). Zbog toga je broj neriješenih predmeta svih vrsta na drugostepenim sudovima po prvi put smanjen u periodu od 2012. do 2018. godine.

Ipak, vrijednost prosječnog trajanja riješenih predmeta na prvostepenim sudovima i dalje je visoka, a vrijednost prosječne starosti neriješenih predmeta je čak i viša (u rasponu od 320 do 478 dana za vrijeme trajanja riješenih predmeta i 358 do 568 dana za starost neriješenih predmeta u glavnim vrstama predmeta koje prati Indeks). Broj neriješenih komunalnih predmeta i dalje je veoma visok i iznosi 1,6 miliona. Uprkos povećanju stope rješavanja predmeta i smanjenju broja neriješenih predmeta, drugostepeni sudovi doprinijeli su zastojeima u provođenju pravde sa prosječnim trajanjem riješenih predmeta u rasponu od 142 do 856 dana i prosječnom starosti neriješenih predmeta u rasponu od 272 do 738 dana u glavnim vrstama žalbenih predmeta koje prati Indeks. Pored toga, vrijednosti iz 2018. godine za sve glavne vrste žalbenih predmeta povećane su u odnosu na odgovarajuće prosječne vrijednosti u periodu od 2012. do 2014. godine. U nekim slučajevima, ove vrijednosti su bile dvostruko veće od prosječnih vrijednosti iz perioda od 2012. do 2014. godine. Nadalje, donošenje presude u građanskim i privrednim žalbenim predmetima trajalo je jednako dugo ili duže nego na prvostepenim sudovima.

Dodatna analiza priliva i broja riješenih predmeta na prvostepenim i drugostepenim sudovima pokazala je da je priliv predmeta smanjen (u glavnim vrstama predmeta koje prati Indeks) u posljednje tri godine na prvostepenim, a u posljednje četiri godine na drugostepenim sudovima. Analiza je, također, pokazala prisustvo negativnog trenda u pogledu broja riješenih predmeta (u glavnim vrstama predmeta koje prati Indeks) na prvostepenim sudovima u posljednje četiri godine. Na drugostepenim sudovima

odstupanja u broju riješenih predmeta po godinama bila su neznatna (pri čemu je stopa rješavanja predmeta u svakoj, osim u 2018. godini, bila ispod 100%). Broj riješenih predmeta na prvostepenim sudovima ostao je veći od odgovarajućeg priliva u istom periodu, što je pomoglo ostvarivanju stope rješavanja predmeta iznad 100% i smanjenju broja neriješenih predmeta (na drugostepenim sudovima, broj neriješenih predmeta povećavao se svake godine, osim u 2018. godini).

Tužilaštva

Stope rješavanja predmeta općeg kriminala, kao glavne vrste predmeta koje procesuiraju tužilaštva, bile su preko 100% u periodu od 2012. do 2018. godine, što je dovelo do značajnog smanjenja ukupnog broja neriješenih tužilačkih predmeta. Stope rješavanja drugih vrsta tužilačkih predmeta bile su također više od 100% u posljednje dvije godine. Broj neriješenih predmeta korupcije dosegao je najnižu tačku od 2015. godine, dok je broj neriješenih predmeta privrednog kriminala dosegao najnižu tačku od 2016. godine. U 2018. godini, stopa rješavanja predmeta ratnih zločina bila je, treću godinu zaredom, iznad 130%, a broj neriješenih predmeta neprestano se smanjivao.

U 2018. godini skraćeno je vrijeme trajanja svih vrsta tužilačkih predmeta. Konkretno, prosječno vrijeme trajanja riješenih predmeta općeg kriminala koje u ovom trenutku iznosi 196 dana je blizu prihvatljivog standarda¹ za efikasno procesuiranje predmeta. Prosječno vrijeme trajanja riješenih predmeta kako za predmete korupcije, tako i za predmete privrednog kriminala je, po prvi put od 2015. godine, smanjeno na manje od godinu dana (314, odnosno 344 dana).

Suprotno tome, vrijednost prosječne starosti svih vrsta neriješenih predmeta je porasla. U predmetima korupcije i privrednog kriminala, starost neriješenih predmeta se povećala sa prosječnih 692, odnosno 658 dana u 2017. godini na 772, odnosno 720 dana u 2018. godini. Drugim riječima, otvoreni predmeti korupcije i privrednog kriminala bili su stari oko dvije godine.

Dodatnim analizama utvrđen je stalni pad priliva predmeta u tužilaštva u periodu od 2012. do 2018. godine. Priliv predmeta korupcije i privrednog kriminala je u 2018. godini bio na najnižoj tački u odnosu na period od 2015. do 2018. godine. Analizom je također utvrđen negativan trend broja riješenih predmeta u tužilaštvima, koji je u padu treću godinu zaredom. Broj riješenih predmeta korupcije je u 2018. godini bio na najnižoj tački od 2016. godine, što ne odražava činjenicu da je ova vrsta predmeta svrstana u najviše prioritete. Uprkos ovim nalazima, broj riješenih predmeta i dalje je bio veći od predmetnog priliva, što je rezultiralo stopom rješavanja predmeta od preko 100% i smanjenjem ukupnog broja neriješenih tužilačkih predmeta. Slično, usporedba broja riješenih predmeta u tužilaštvima i promjene u prilivu predmeta na prvostepenim sudovima pokazala je da se priliv krivičnih predmeta na prvostepenim sudovima kontinuirano smanjivao od 2012. godine. Ovi nalazi ukazuju na to da se broj optužnica koje su tužilaštva podigla u periodu od 2012. do 2018. godine kontinuirano smanjivao. Iako se broj podnesenih krivičnih prijava tužilaštvima (priliv predmeta), broj riješenih predmeta i broj optužnica koje su tužilaštva podnijela smanjio, prisustvo značajnog broja neriješenih predmeta u tužilaštvima ukazuje da su dodatni podaci i analiza potrebni da bi se ustanovilo da li smanjenje u prilivu predmeta neposredno utiče na smanjeni broj riješenih predmeta i broj podnesenih optužnica od strane tužilaštava.

Dodatni nalazi o sudovima i tužilaštvima

U pogledu resursa koji su na raspolaganju sudovima i tužilaštvima, statistički podaci su pokazali kontinuirano povećanje budžeta sudova od 2012. do 2018. godine (sa 165 miliona KM na 191 miliona KM, što predstavlja povećanje od 16%). Broj sudija u 2018. godini je manji za 6% u odnosu na 2012.

¹ Zakon o krivičnom postupku, član 240, tačka 2.

godinu (1.013 u odnosu na 1.073), dok je broj pomoćnog osoblja na sudovima porastao za oko 7% (sa 3.098 na 3.316). Budžeti tužilaštava također bilježe kontinuirani rast tokom navedenog perioda (sa 42 miliona KM na 57 miliona KM). Tužilaštva su zabilježila povećanje budžeta od 36%, što se podudaralo sa povećanjem broja tužilaca od 22% (sa 310 na 377) i povećanjem broja pomoćnog osoblja u tužilaštvima od 13% (sa 665 na 752).

Uprkos povećanju raspoloživih resursa, prethodnim analizama je utvrđeno da je broj riješenih predmeta na sudovima i tužilaštvima (u glavnim vrsta predmeta koje prati Indeks) u posljednjih nekoliko godina smanjen. Mjerni sistem/varijable koje bh. pravosuđe koristi za izvještavanje o radnom učinku (odnosno, o ispunjavanju „kolektivne/orijentacione norme“² i smanjenju broja neriješenih predmeta) ne prikazuju raščlanjene podatke koji bi ukazivali na trendove smanjenja priliva, broja riješenih predmeta te broja podnesenih optužnica. Pored toga, najvažniji statistički podaci koji se koriste za praćenje rada pravosuđa u BiH (odnosno, podaci o kolektivnoj/orijentacionoj normi sudija i tužilaca, stopi potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka i uspješnosti optužnica i vođenja disciplinskih postupaka) prikupljaju se ručno te su isključivo dostupni s vremenskim odmakom.

ZAKLJUČAK

Tempo poboljšanja efektivnosti pravosuđa u BiH se od 2016. godine primjetno usporava. U 2018. godini, pravosuđe u BiH nije ostvarilo nikakav vidljivi napredak u procesuiranju predmeta korupcije ili rješavanju pitanja koja se odnose na korupciju. S obzirom na to da su pitanja koja se odnose na korupciju glavni prioritet BiH na njenom putu ka pridruživanju EU, ovaj izostanak napretka bi trebalo razmotriti po hitnom postupku. Iako su uočeni određeni pozitivni pomaci u pogledu smanjenja broja neriješenih predmeta i određeno skraćivanje vremena trajanja neriješenih predmeta, potrebno je da bh. pravosuđe intenzivira svoja nastojanja usmjerena ka skraćivanju vremena trajanja riješenih predmeta i ubrza provođenje pravde. Naročito je neophodno zaustaviti trendove smanjenja broja riješenih predmeta na sudovima i u tužilaštvima koji su prisutni u posljednjih nekoliko godina. Pored toga, neophodno je utvrditi razloge niskih vrijednosti po svakom od indikatora percepcije, bilo da on proizilazi iz ankete javnosti ili iz ankete sudija i tužilaca te poduzeti ciljane korektivne mjere kako bi se osiguralo poboljšanje percepcije o efektivnosti pravosuđa kako javnosti, tako i nosilaca pravosudnih funkcija.

² Pojam „kolektivna/orijentaciona norma“ odnosi se na unaprijed utvrđeni broj predmeta koje treba riješiti sudija (sudijska norma) ili tužilac (tužilačka norma) u jednoj godini. Ispunjenje norme je omjer broja stvarno riješenih predmeta (u jednoj godini od strane sudije ili tužioca) i unaprijed utvrđenog broja predmeta (zakonski propisanog) koji sudija/sud i tužilac/tužilaštvo trebaju riješiti u jednoj godini.

INDEKS EFEKTIVNOSTI PRAVOSUĐA BOSNE I HERCEGOVINE: IZVJEŠTAJ ZA 2018. GODINU

O PROJEKTU MEASURE-BIH

Projekat podrške monitoringu i evaluaciji (MEASURE-BiH) je petogodišnji projekat Misije USAID-a u BiH, koji je počeo sa radom u oktobru 2014. godine i kojeg implementira IMPAQ International LLC.

Projekat MEASURE-BiH ima dva primarna cilja:

- pružanje tehničkih, analitičkih i savjetodavnih usluga i obuka u oblasti monitoringa, evaluacije i srodnih usluga podrške kako bi pomogao Misiji USAID-a u BiH da efikasno prati i evaluira svoje intervencije te prenosi informacije o tim intervencijama.
- izgradnja kapaciteta za istraživanje u oblasti društvenih nauka i programsku evaluaciju u BiH, a kako bi se sprovodile visokokvalitetne nezavisne studije i evaluacije politika i programa za Misiju USAID-a u BiH i druge donatore.

USAID/BiH je 2015. godine angažovao IMPAQ International putem projekta MEASURE-BiH da razvije Indeks efektivnosti pravosuđa Bosne i Hercegovine (Indeks), jedinstven i inovativan alat za procjenjivanje pravosudne efektivnosti.

Izdanje za 2018. godinu je četvrto godišnje izdanje izvještaja o Indeksu. Angažman projekta MEASURE-BiH završava u septembru 2019. godine, a Izvještaj o Indeksu za 2018. godinu je posljednji izvještaj koji će biti sačinjen u okviru trenutno važećeg ugovora za provedbu projekta MEASURE-BiH.

KRATKI PREGLED OSNOVNIH INFORMACIJA O INDEKSU

Osoblje projekta MEASURE-BiH je 2015. godine, koristeći svoja ekspertska znanja i uz primjenu rigoroznih naučnih metoda, razvilo Indeks. U toku razvoja i implementacije Indeksa, projekat MEASURE-BiH je usko sarađivao sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem Bosne i Hercegovine (VSTV). U fazi izrade, posebna pažnja je posvećena uvrštavanju raspoloživih statističkih podataka VSTV-a, koji se odnose na procesuiranje sudskih i tužilačkih predmeta, u Indeks. Taj zadatak zahtijevao je od tima projekta MEASURE-BiH da izradi jedinstvenu metodologiju bodovanja i ponderisanja. U jesen 2015. godine, metodologija Indeksa predstavljena je Stalnim komisijama za efikasnost sudova i tužilaštava te predstavnicima USAID-a u BiH. Prijedlozi izmjena u metodologiji, odabira dimenzija, pod-dimenzija i indikatora te odgovarajućih indeksnih pondera i bodovanja uvršteni su u konačnu verziju Indeksa. Faza izrade okončana je u novembru 2015. godine.

U saradnji s VSTV-om, tim Projekata MEASURE-BiH prikupio je i obradio potrebne podatke te prvi put izračunao vrijednost Indeksa u 2015. godini. Podaci se, od 2015. godine, prikupljaju, a vrijednosti Indeksa izračunavaju se na godišnjoj osnovi. Ovaj izvještaj prikazuje izračune i rezultate Indeksa za 2018. godinu. Nakon objavljivanja, skupovi podataka za 2018. godinu koji su korišteni u izračunima, a koji su vlasništvo USAID-a BiH će biti dostupni na internet stranici projekta MEASURE-BiH (www.measurebih.com) i u

USAID-om registru podataka o razvoju (data.usaid.gov). Ova internet stranica također sadrži skupove podataka za period 2015–2017. godine.

Rezultati Indeksa prezentirani su i učinjeni dostupnim javnosti i stručnoj zajednici putem događaja koje je organizovalo VSTV i objavljivanjem Izvještaja Indeks efektivnosti pravosuđa za 2015. i 2016. godinu na zvaničnoj internet stranici VSTV-a (www.pravosudje.ba). Godišnji izvještaji Indeksa za period od 2015. do 2018. godine dostupni su na internet stranicama USAID Development Experience Clearinghouse (dec.usaid.gov) i projekta MEASURE-BiH (www.measurebih.com). Pored toga, od 2015. godine štampani primjerci izvještaja o Indeksu se svake godine distribuiraju na javnim događajima, dostavljaju poštom svim većim ambasadama, međunarodnim organizacijama i institucijama vlasti u BiH.

VSTV je u maju 2016. godine organizovao javnu prezentaciju Indeksa i nalaza za 2015. godinu. Prezentaciju je otvorila Nj. E. gđa Maureen Cormack, tadašnja ambasadorica Sjedinjenih Američkih Država u BiH, koja je naglasila važnost Indeksa kao alata za procjenu i praćenje napretka reforme bh. pravosuđa koji sudionicima u sektoru pravosuđa u BiH pruža mogućnost da prihvate proces stalnog preispitivanja, evaluacije i poboljšanja. Ambasadorica Cormack je posebno istakla krucijalnu važnost uključivanja podataka o percepciji bh. građana u Indeks.

Indeks je, putem VSTV-a prezentiran i široj stručnoj zajednici na Konferenciji predsjednika sudova i Konferenciji glavnih tužilaca 2016. i 2017. godine. Obje konferencije pozdravile su uvođenje Indeksa i prepoznale ga kao jedinstven i inovativan alat za procjenjivanje efektivnosti pravosuđa u BiH. Pored toga, na konferencijama su pravosudne institucije, sudije i tužioci pozvani da koriste ovaj alat pri sagledavanju trendova u pravosuđu i osmišljavanju ciljanih mjera za poboljšanje rada bh. pravosudnih institucija. Na konferencijama je također zatraženo da rezultati Indeksa budu dostavljeni široj pravosudnoj zajednici, što je i učinjeno kroz prezentacije u dva grada u BiH, te na konferenciji o krivičnom zakonodavstvu.

Konačno, projekat MEASURE-BiH je, na poziv VSTV-a, prezentirao Izvještaj o Indeksu efektivnosti pravosuđa Bosne i Hercegovine za 2016. godinu na sjednici VSTV-a održanoj 13. aprila 2017. godine. Vijeće je izvještaj primilo k znanju i usvojilo nekoliko zaključaka, koji su bili u skladu sa zaključcima Godišnje konferencije predsjednika sudova i glavnih tužilaca 2017. godine. Na sjednici je donesena odluka o podnošenju kandidature VSTV-a a za nagradu Vijeća Evrope „Kristalna vaga pravde za 2017. godinu“ na temelju primjene nalaza i rezultata Indeksa od strane VSTV-a u cilju donošenja informiranih odluka u upravljanju bh. pravosuđem. Ovo je bila prva kandidatura VSTV-a za ovu prestižnu nagradu od njenog uvođenja 2005. godine. Kandidaturom je prepoznata jedinstvenost Indeksa i vrijednost pomoći koju USAID/BiH pruža bh. pravosuđu.

KRATKI PREGLED METODOLOGIJE INDEKSA

Detaljna metodologija Indeksa dostupna je u Izvještaju o *Indeksu efektivnosti pravosuđa BiH - Metodologija i rezultati za 2015. godinu*, koji je objavljen na prethodno navedenim internet stranicama. Iz tog razloga, ovdje su sumirane samo osnovne karakteristike metodologije, kako slijedi:

- Indeks je mjerni alat za praćenje promjena u efektivnosti pravosuđa BiH. Indeks ima 5 dimenzija, 53 pod-dimenzije i 146 indikatora.
- Dimenzije Indeksa su:
 - **Efikasnost:** sposobnost blagovremenog rješavanja predmeta bez nepotrebnih odlaganja
 - **Kvalitet:** primjena i usklađenost sa zakonima, postupaka i odluka sudova i tužilaštava

³ Zaključci sa XII i XIII Godišnje konferencije predsjednika sudova i glavnih tužilaca. Dostupno na https://ossud-brckodistriktbih.pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=68198&vijesti_jezik=B and <https://www.pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=61691>

⁴ Sjednica Vijeća VSTV-a održana 13. aprila 2017. godine “Zaključci o Indeksu efektivnosti pravosuđa u BiH za 2016. godinu”

- **Odgovornost i transparentnost:** odgovornost prema ispunjavanju pravosudnog mandata sa dovoljnim nivoom pristupa javnosti informacijama i povjerenja javnosti
- **Kapacitet i resursi:** nivoi kadrovskih, finansijskih i tehničkih resursa i kapaciteta koji su na raspolaganju za pružanje pravosudnih usluga
- **Nezavisnost i nepristrasnost:** odsustvo neprimjerenih utjecaja na postupanje i donošenje sudskih i tužilačkih odluka, uključujući povjerenje u sudije i tužioce
- Glavni zadatak Indeksa je da prati trendove u bh. pravosuđu u različitim vremenskim tačkama, pri čemu je 2015. bazna godina u odnosu na koju se prati napredak u narednim godinama.
- Osim mogućnosti poređenja između bazne godine i narednih godina, Indeks uporedo prikazuje i stvarne vrijednosti statističkih podataka VSTV-a za sve godine počevši od 2012. te je jednostavan za opažanje istorijskih trendova u postupanju u predmetima u bh. pravosuđu.
- Indeks efektivnosti pravosuđa BiH, kao i svaki drugi indeks, pruža mogućnost ranog prepoznavanja kako uspješnih inicijativa, tako i potencijalnih problema, ali ne daje objašnjenje uzroka za trendove koje otkriva.

Osnovni elementi metodologije koji se koriste u Indeksu su:

- Indeks može imati ukupnu vrijednost od 0 do 100 indeksnih poena, pri čemu najviša vrijednost (100) predstavlja hipotetički maksimum efektivnosti pravosuđa u bh. kontekstu, a najniža vrijednost (0) predstavlja minimalnu efektivnost.
- Ukupni Indeks ima pet dimenzija, uključenih u Indeks sa sljedećim udjelima (u skladu sa ekspertskom preporukom VSTV-a): dimenzije Efikasnost i Kvalitet, svaka sa po 25% udjela u ukupnom Indeksu; dimenzija Odgovornost i transparentnost 20% udjela u ukupnom Indeksu; a dimenzije Kapacitet i resursi te Nezavisnost i nepristrasnost, svaka sa po 15% udjela u ukupnom Indeksu.
- Indeks ima 53 pod-dimenzije. Uz nekoliko izuzetaka, jednaki udjeli su dodijeljeni svim pod-dimenzijama unutar svake od dimenzija.
- Indeks ima 146 indikatora od kojih svaki pojedinačno također može imati vrijednost od 0 do 100 indeksnih poena. Svaki indikator učestvuje u ukupnoj vrijednosti Indeksa na osnovu pripadajućih udjela, a koji se kreću od 0,06% do 6,25%.

Pojedinačne indeksne vrijednosti indikatora se dobijaju kako slijedi:

- Za indikatore čiji izvor su percepcija javnosti (kroz Anketu percepcije građana BiH koju je proveo projekat MEASURE-BiH), odnosno nosilaca pravosudnih funkcija (kroz anketu sudija i tužilaca koju je proveo projekat MEASURE-BiH, izračunat je ponderisani prosjek dobijenih odgovora na svako pitanje, gdje najpoželjniji odgovor sa stanovišta efektivnosti pravosuđa ima vrijednost od 100, a najnepoželjniji 0.
(Napomena: međunarodni indeksi u oblasti pravosuđa koriste isključivo ovu vrstu podataka i primjenjuju sličan pristup u bodovanju - npr. World Justice Project Rule of Law Index na ovaj način prati 102 zemlje, prvoplasirane Danska i Norveška imaju 87 od mogućih 100 indeksnih poena, SAD 73, a BiH 57 poena.)
- Za indikatore čiji izvor su statistički administrativni podaci VSTV-a, koriste se dva načina bodovanja:
 - a) Tip I (trajanje, broj predmeta) - prosječnoj stvarnoj vrijednosti u periodu 2012-2014. dodijeljena je vrijednost od 50 indeksnih poena, a dvostruko većoj prosječnoj stvarnoj vrijednosti u periodu 2012-2014, dodijeljena je vrijednost od 100 indeksnih poena.
 - b) Tip II (stope): stvarnoj vrijednosti od 150% dodijeljeno je 100 indeksnih poena (uz jedan izuzetak⁵).

Ukupni zbir pojedinačnih indeksnih vrijednosti svih 146 indikatora, pomnoženih sa njihovim odgovarajućim udjelima, daje ukupnu vrijednost Indeksa.

⁵ U pod-dimenziji 2.1 "Stopa potvrđenih provostepenih sudskih odluka" 100 indeksnih poena se dodjeljuje stvarnoj vrijednosti od 100%.

PRIKUPLJANJE PODATAKA ZA INDEKS ZA 2018. GODINU

Kao i u prethodnih godina, projekat MEASURE-BiH je u 2018. godini koristio rigorozne metode u prikupljanju podataka iz tri izvora, i to:

1. Anketa o percepciji građana BiH

Reprezentativni uzorak od 3.024 građana BiH, identificiran naučnom metodom stratificiranog slučajnog odabira, odgovorio je na Anketu koja je provedena u oktobru i novembru 2018. godine.

2. Anketa za sudije i tužioce

Anketa za sudije i tužioce je provedena pod pokroviteljstvom predsjednika VSTV-a. Prikupljanje podataka provedeno je u februaru 2019. godine kada je 477 nosilaca pravosudnih funkcija ispunilo anketu (što čini oko 34% svih nosilaca pravosudnih funkcija u BiH). Odaziv je bio manji nego u 2017. godini (38%, odnosno 559 ispitanika) i 2016. godini (52%, odnosno 774 ispitanika), ali veći od odaziva u 2015. godini (31%, odnosno 458 ispitanika).

3. Statistički podaci VSTV-a

VSTV je projektu MEASURE-BiH dostavio podatke o 327.996 predmeta u radu u sudovima i tužilaštvima u 2018. godini (u periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine), u istim glavnim vrstama predmeta koje je Indeks pratio u periodu od 2015. do 2017. godine (350.224 predmeta u 2017. godini; 378.392 predmeta u 2016. godini i 421.019 predmeta u 2015. godini). Definicije glavnih vrsta predmeta koje prati Indeks navedene su u poglavlju ovog Izvještaja u kojem su obrađeni nalazi iz indikatora koji dolaze iz statističkih podataka VSTV-a.

Konačno, VSTV je projektu MEASURE-BiH dostavio i podatke za 9 indikatora korištenih u Indeksu koji se prikupljaju ručno i to: indikatore za izvršenja u komunalnim predmetima, kolektivnim normama za sudije i tužioce, stopama potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka, uspješnosti optužnica i disciplinskih postupaka. Ovi podaci imaju vremensko kašnjenje od godinu dana te se stoga odnose na 2017. godinu (s izuzetkom stope uspješnosti disciplinskih postupaka koja se zasniva na podacima iz 2018. godine).

VRIJEDNOSTI INDEKSA ZA 2018. GODINU

UKUPNA VRIJEDNOST INDEKSA

Ukupna vrijednost preračunatog Indeksa efektivnosti pravosuđa BiH u 2018. godini iznosila je 57,28 indeksnih poena od maksimalnih 100 poena. Ukupna vrijednost Indeksa za 2015. godinu iznosila je 54,41 indeksnih poena, za 2016. godinu 56,78 indeksnih poena, dok je ukupna vrijednost Indeksa za 2017. godine bila 57,09 indeksnih poena. Shodno tome, vrijednost Indeksa za 2018. godinu odražava veoma malo poboljšanje efektivnosti pravosuđa BiH za 0,19 indeksnih poena (+0,34%) u odnosu na prethodnu godinu. Ovo također predstavlja daljnje smanjenje stope napretka ka unapređenju efektivnosti pravosuđa u odnosu na prethodne godine (poređenjem 2016. i 2017. godine, vrijednost Indeksa je porasla za 0,54% - sa 56,78 na 57,09). Nadalje, stopa poboljšanja u posljednje dvije godine (2017. i 2018.) bila je sporija nego ona ostvarena u 2016. godini, kada je došlo do promjene od 4,36% - sa 54,41 na 56,78). Prikaz I daje ove rezultate u tabelarnom obliku.

Prikaz 1: Ukupne vrijednosti indeksa, za period 2015–2018., i godišnja promjena u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu

Maksimalna vrijednost ukupnog Indeksa	100,00 poena
Ukupna vrijednost Indeksa u 2015. godini	54,41 poena
Ukupna vrijednost Indeksa u 2016. godini	56,78 poena
Ukupna vrijednost Indeksa u 2017. godini	57,09 poena
Ukupna vrijednost Indeksa u 2018. godini	57,28 poena
Godišnja promjena u 2018. u odnosu na 2017. godinu	+0,19 poena (+0,34%)

VRIJEDNOSTI INDEKSA PO DIMENZIJAMA

U 2018. godini, vrijednosti dviju od pet dimenzija Indeksa - Efikasnost te Kapacitet i resursi - poboljšane su u odnosu na 2017. Vrijednosti dimenzija Kvalitet i Nezavisnost i nepristrasnost su smanjene, dok su vrijednosti dimenzije Odgovornost i transparentnost uglavnom ostale nepromijenjene. Ove promjene su, usljed poravnjanja, rezultirale malim porastom od 0,19 indeksnih poena u ukupnoj vrijednosti Indeksa za 2018. godinu u odnosu na 2017. godinu. Prikaz 2 sadrži maksimalni broj indeksnih poena po dimenzijama, vrijednost svake od dimenzija u periodu od 2015. do 2018. godine te promjenu za 2018. godinu u odnosu na 2017. godinu.

Prikaz 2: Vrijednosti Indeksa po dimenzijama u periodu 2015-2018., i promjena u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu

Dimenzija	Maksimalni broj indeksnih poena	Broj indeksnih poena u 2015. godini	Broj indeksnih poena u 2016. godini	Broj indeksnih poena u 2017. godini	Broj indeksnih poena u 2018. godini	Godišnja promjena u indeksnim poenima
Efikasnost	25,00	13,34	13,80	14,09	14,37	+0,28
Kvalitet	25,00	14,97	14,96	15,34	15,06	-0,28
Odgovornost i transparentnost	20,00	11,31	12,01	11,63	11,63	0,00
Kapacitet i resursi	15,00	6,81	7,63	7,65	7,97	+0,32
Nezavisnost i nepristrasnost	15,00	7,98	8,38	8,38	8,26	-0,12
UKUPNO	100,00	54,41	56,78	57,09	57,28	+0,19

Kao što će biti detaljnije obrazloženo u poglavlju o pojedinačnim izvorima podataka, na poboljšanje dimenzije Efikasnost uticalo je povećanje vrijednosti većine indikatora (39 od 65) iz statističkih podataka VSTV-a kojima se prati procesuiranje predmeta na sudovima i u tužilaštvima. Ovaj rezultat podrazumijeva da su sudovi i tužilaštva, općenito, ostvarili bolje rezultate u procesuiranju predmeta u 2018. godini u odnosu na prethodnu godinu. U prilog ovome dodatno govore i povećanja vrijednosti indikatora iz percepcije javnosti i percepcije sudija i tužilaca o efikasnosti u procesuiranju predmeta (smanjenje broja neriješenih predmeta). Suprotno tome, ispunjenje zahtjeva koji se odnose na norme sudija i tužilaca u 2017. godini (budući da ove podatke ručno prikuplja i dostavlja VSTV sa jednogodišnjim kašnjenjem) bilježi pad vrijednosti. Važno je napomenuti da je u fazi izrade Indeksa dodijeljen dodatni ponder ispunjenju zahtjeva koji se odnosi na normu, zbog njegovog značaja za praćenje rada sudova, tužilaštava, sudija i tužilaca u okviru pravosuđa u BiH. Smanjenje vrijednosti ovog indikatora u kombinaciji sa dodatnim ponderom dodijeljenim indikatorima koji se odnose na ispunjenje norme usporilo je prethodno zabilježeno poboljšanje u dimenziji Efikasnost.⁶

Smanjenje vrijednosti u dimenziji Kvalitet na godišnjem nivou za 2018. godinu u odnosu na 2017. godinu bilo je posljedica pogoršanja percepcije javnosti o radu svih sudionika u pravosuđu – sudova/sudija, tužilaštava/tužioca, advokata i notara – te nižom stopom potvrđivanja prvostepenih presuda u 2017. godini. Isto obrazloženje važi i za normu, kako je objašnjeno u prethodnom pasusu. Mali porast indikatora percepcije iz ankete sudija i tužilaca, koji se odnosi se na rad glavnih sudionika u pravosudnom sistemu u BiH, malo je ublažio ukupno smanjenje u dimenziji Kvalitet.

U 2018. godini nije došlo do promjene u dimenziji Odgovornost i transparentnost u odnosu na 2017. godinu. Iako su se vrijednosti indikatora zasnovanih na percepciji sudija i tužilaca i statističkih podataka VSTV-a u određenoj mjeri povećale, došlo je do smanjenja vrijednosti indikatora iz percepcije javnosti.

U dimenziji Kapacitet i resursi zabilježeno je najveće poboljšanje u odnosu na promjene u ostalim dimenzijama u 2018. godini. Vrijednosti gotovo svih indikatora u ovoj dimenziji, koje su proizašle iz percepcije sudija i tužilaca (uključujući, između ostalih, indikatore o adekvatnosti budžeta za rad, pomoćno osoblje, edukacija, objekata i IT podršku) su povećane. Jedini izuzeci bili su indikatori koji se odnose na percepciju kompetentnosti imenovanih sudija i adekvatnost plata sudija/tužilaca. Vrijednosti tri indikatora unutar ove dimenzije, koji se temelje na podacima o percepciji javnosti, smanjile su se u odnosu na 2017. godinu. Ovi indikatori odnose se na kompetentnost imenovanih sudija/tužilaca, adekvatnost njihovih plata i adekvatnost naknada advokata/notara.

⁶ Prema metodologiji Indeksa, indeksna vrijednost indikatora izračunava se množenjem vrijednosti indikatora (utvrđenoj na skali od 0 do 100) odgovarajućim ponderom.

Konačno, u dimenziji Nezavisnost i nepristrasnost, koja sadrži većinu indikatora koji se odnose na korupciju, zabilježen je pad vrijednosti indikatora iz percepcije javnosti, kao i onih koji potiču iz percepcije sudija i tužilaca. Naredno poglavlje koje sadrži usporedbu percepcije javnosti sa percepcijom sudija/tužilaca, prikazuje pojedinačne promjene u vrijednostima indikatora koji se odnose na rješavanje pitanja korupcije. S obzirom na prioritet koji su vlasti i pravosuđe u BiH dodijelili borbi protiv korupcije na putu BiH ka pridruživanju EU, ovo pogoršanje vrijednosti indikatora koji se odnose na korupciju predstavlja korak unazad. Promjena u predmetnom broju indeksnih poena, kao što je dato u Prikazu 3, relativno je mala i ne utiče suštinski na ukupnu vrijednost Indeksa. Međutim, u vrijeme kada je borba protiv korupcije iskazana kao prioritet Bosne i Hercegovine, svaka negativna promjena u indikatorima vezanim za korupciju predstavlja pitanje koje zahtijeva hitnu pažnju i postupanje. Prikaz 3 sadrži ukupne godišnje promjene u dimenzijama Indeksa, kao i promjene unutar svake dimenzije, prema izvorima podataka, u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu. Prikaz 3 sadrži ukupne godišnje promjene u dimenzijama Indeksa, kao i promjene unutar svake dimenzije, prema izvorima podataka, u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu.

Prikaz 3: Ukupne godišnje promjene u dimenzijama JEI-BIH, te promjene, prema izvorima podataka, u svakoj dimenziji u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu

Dimenzija	Ukupna godišnja promjena u dimenziji	Prema percepciji javnosti	Prema percepciji sudija/tužilaca	Prema administrativnim podacima VSVT
Efikasnost	0,28	0,18	0,18	-0,08
Kvalitet	-0,28	-0,32	0,10	-0,06
Odgovornost i transparentnost	0,00	-0,05	0,03	0,02
Kapacitet i resursi	0,32	-0,01	0,33	n/a
Nezavisnost i nepristrasnost	-0,12	-0,03	-0,09	n/a
Ukupno	0,19	-0,23	0,55	-0,13

VRIJEDNOSTI INDEKSA PO IZVORIMA PODATAKA

Pojedinačne vrijednosti indikatora za 2018. godinu u ovom Izvještaju analiziramo na sljedeće načine:

1. analizom percepcije javnosti na osnovu podataka iz ankete građana;
2. analizom percepcije nosilaca pravosudnih funkcija na osnovu podataka iz ankete sudija i tužilaca;
3. uporednom analizom percepcije građana i nosilaca pravosudnih funkcija; i
4. analizom statističkih (administrativnih) podataka VSTV-a, uključujući i istorijske trendove od 2012. godine.

Provedene analize pokazuju da je ukupna vrijednost indikatora iz statističkih podataka VSTV-a zabilježila mali pad u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu. U 2018. godini, percepcija javnosti o efektivnosti

bh. pravosuđa u BiH se, po prvi put nakon 2016. godine, pogoršala, dok se percepcija sudija i tužilaca poboljšala u odnosu na 2017. godinu. Ove promjene su, usljed poravnanja, dovele do malog poboljšanja ukupne vrijednosti Indeksa. Prikaz 4 predstavlja rezime vrijednosti Indeksa i promjena zabilježenih u 2018. godini u odnosu na period 2015–2017.

Prikaz 4: Ukupne vrijednosti indeksa i promjene u 2018. godini u odnosu na 2015-2017. godinu

	Indeks ukupno (146 indikatora)	Indikatori percepcije javnosti (32 indikatora)	Indikatori percepcije sudija i tužilaca (49 indikatora)	Indikatori iz statističkih podataka VSTV-a (65 indikatora)
Maksimum indeksnih poena	100,00%	22,25 (100,00%)	44,77 (100,00%)	32,98 (100,00%)
Indeks za 2015. godinu	54,41	7,17 (32,21%)	25,83 (57,69%)	21,41 (64,93%)
Indeks za 2016. godinu	56,78	7,67 (34,48%)	27,51 (61,45%)	21,60 (65,48%)
Indeks za 2017. godinu	57,09	8,28 (37,19%)	26,98 (60,28%)	21,83 (66,18%)
Indeks za 2018. godinu	57,28	8,04 (36,15%)	27,53 (61,51%)	21,70 (65,80%)
Godišnja promjena u 2018. u odnosu na 2017. godinu	+0,19 (+0,34%)	-0,23 (-2,78%)	+0,55 (2,04%)	-0,13 (-0,58%)

Napomena: Budući da su puni cijeli brojevi zaokruženi na dva decimalna mjesta za potrebe prikaza, zbir zaokruženih brojeva se može malo razlikovati od zbira punih cijelih brojeva.

INDIKATORI PERCEPCIJE JAVNOSTI

Od ukupno 146 indikatora iz Indeksa, 32 indikatora odražavaju percepciju javnosti o pravosuđu u BiH. Podaci za ove indikatore potiču iz odgovora na pitanja iz Ankete o percepciji građana u BiH koja se provodi na godišnjoj osnovi. Ova Anketa obuhvata brojne aspekte društvene dinamike u BiH, pri čemu je pravosuđe tek jedan od njih. Najnoviju anketu na kojoj se temelji Indeks za 2018. godinu provela je u oktobru i novembru 2018. godine bh. agencija za istraživanje javnog mnijenja IPSOS koristeći upitnik koji je izradio projekat MEASURE-BIH. Anketa je provedena na reprezentativnom uzorku od 3.024 bh. građana odabranih metodom stratificiranog slučajnog uzorkovanja.

UKUPNE VRIJEDNOSTI ZA INDIKATORE PERCEPCIJE JAVNOSTI

Maksimalni broj mogućih indeksnih poena u ukupnom Indeksu koji mogu doći iz indikatora o percepciji javnosti o efektivnosti pravosuđa u ukupnoj vrijednosti Indeksa iznosi 22,25 poena (od maksimalno mogućih 100 za ukupni Indeks). U 2018. godini, broj indeksnih poena iz indikatora o percepciji javnosti iznosio je 8,04 (odnosno 36,15% od maksimuma percepcije javnosti). U 2015. godini, broj indeksnih poena iznosio je 7,17 (odnosno 32,21% od maksimuma); u 2016. godini, taj broj je bio 7,67 (odnosno 34,48%), a u 2017. godini, 8,28 (odnosno 37,19%). Stoga, vrijednosti iz 2018. godine odražavaju pad od 2,78% (0,23 indeksna poena) u odnosu na prethodnu godinu. Ove vrijednosti su date u Prikazu 5.

Prikaz 5: Opći rezultati za indikatore percepcije javnosti u periodu 2015-2018., te godišnja promjena u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu

Maksimalna vrijednost iz indikatora o percepciji javnosti	100,00% (22,25 od ukupno 100 poena u ukupnom Indeksu)
Ukupna vrijednost u 2015. godini iz indikatora o percepciji javnosti	32,21% (7,17 poena u ukupnom Indeksu)
Ukupna vrijednost u 2016. godini iz indikatora o percepciji javnosti	34,48% (7,67 poena u ukupnom Indeksu)
Ukupna vrijednost u 2017. godini iz indikatora o percepciji javnosti	37,19% (8,28 poena u ukupnom Indeksu)
Ukupna vrijednost u 2018. godini iz indikatora o percepciji javnosti	36,15% (8,04 poena u ukupnom Indeksu)
Godišnja promjena u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu	-2,78% (-0,23 ukupnih indeksnih poena)

Ukupna percepcija javnosti o efektivnosti pravosuđa u periodu od 2015. do 2018. godine bila je loša (u rasponu od 32% do 37% maksimalne vrijednosti percepcije javnosti). Iako je došlo do poboljšanja percepcije javnosti u 2016. i 2017. godini u odnosu na prethodne godine, u 2018. godini je došlo do preokreta ovog trenda⁷. Nadalje, samo dva indikatora su u ovoj godini dosegla vrijednost 50 (od ukupnih 100). Međutim, vrijednosti indikatora koji se odnose na smanjenje broja neriješenih predmeta na sudovima i tužilaštvima nastavile su s rastom.

POJEDINAČNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA PERCEPCIJE JAVNOSTI

Prikaz 6 sadrži relevantna pitanja iz Ankete o percepciji građana u BiH za 2018. godinu u skraćenom obliku, vrijednosti svakog od indikatora (na skali od 0 do 100) od 2015. godine do 2018. godine te promjenu za 2018. godinu u odnosu na 2017. godinu. Potpuna formulacija pitanja i ponuđenih odgovora data je u Aneksu II.

Prikaz 6: Pojedinačne vrijednosti indikatora percepcije javnosti u 2015-2018., te godišnja promjena u 2018. u odnosu na 2017. godinu

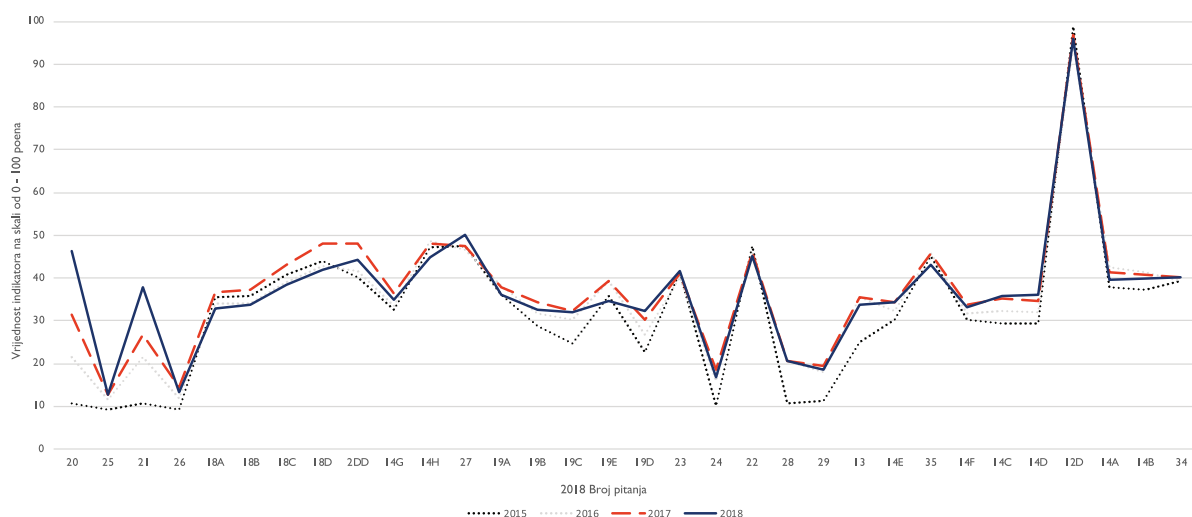
Broj pitanja u upitniku za 2018. godinu	Pitanja (u skraćenom obliku)	INDEKSNI POENI INDIKATORA NA SKALI OD 0-100				Godišnja promjena u pojedinačnim indeksima (2018-2017)
		2015	2016	2017	2018	(GP)
20	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima, isključujući komunalne predmete	10,71	21,56	31,41	46,26	14,85
25	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	9,15	11,69	12,63	12,75	0,12
21	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	10,60	21,45	26,83	37,82	10,99
26	Percepcija trajanja tužilačkih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	9,24	11,78	14,53	13,28	-1,24
18a	Ocjena rada sudija / sudova	35,46	33,91	36,57	32,93	-3,64
18b	Ocjena rada tužilaca / tužilaštava	35,93	33,90	37,26	33,62	-3,64
18c	Ocjena rada advokata	40,68	39,10	43,15	38,57	-4,59
18d	Ocjena rada notara	44,04	42,69	48,02	41,95	-6,07

⁷ Mediji su opsežno izvještavali o nekoliko predmeta korupcije na visokom nivou koji su započeti u periodu između prikupljanja NSCP podataka za 2017. i 2018. godinu. Međutim, podaci koji su nama dostupni ne omogućavaju nam da ustanovimo da li su ovi predmeti neposredno doprinijeli smanjenju vrijednosti koje su povezane s percepcijom javnosti o pravosuđu.

2dd	Zadovoljstvo administrativnim uslugama sudova ili tužilaštava	40,20	41,69	48,12	44,35	-3,77
14g	Sankcionisanje loših radnih učinaka sudija	32,64	33,44	36,53	34,81	-1,72
14h	Nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca	47,24	48,61	48,12	44,95	-3,16
27	Mogućnost utjecaja na dodjeljivanje predmeta određenom sudiji	47,38	46,71	47,60	50,25	2,65
19a	Pristup vlastitim sudskim predmetima	36,00	38,04	37,96	36,21	-1,75
19b	Prisustvovanje javnim suđenjima	28,83	31,79	34,31	32,69	-1,62
19c	Pristup presudama	24,82	30,13	32,20	32,02	-0,18
19e	Pristup dokazima nakon potvrđivanja optužnice	35,67	39,23	39,16	34,57	-4,59
19d	Pristup izvještajima/statistikama sudova/tužilaštava	22,78	26,72	30,38	32,21	1,83
23	Objektivnost medija u biranju i predstavljanju sudskih predmeta i istraga	41,28	40,15	41,17	41,70	0,53
24	Adekvatnost sudskih taksi / naknada	10,17	15,79	18,60	16,73	-1,87
22	Imenovanje sudija / tužilaca na osnovu njihovih sposobnosti / kompetentnosti	47,35	45,76	46,07	45,08	-0,99
28	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	10,81	20,61	20,64	20,51	-0,14
29	Adekvatnost naknada advokata i notara	11,16	18,01	19,46	18,65	-0,81
13	Mjera u kojoj je pravosudni sistem ove zemlje pod uticajem korupcije	24,89	35,57	35,45	33,90	-1,55
14e	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	30,12	32,17	34,31	34,35	0,05
35	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	45,16	45,64	45,61	43,11	-2,50
14f	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	30,13	31,58	33,68	33,15	-0,53
14c	Sudije ne uzimaju mito	29,32	32,17	35,36	35,78	0,42
14d	Tužioci ne uzimaju mito	29,30	31,98	34,59	36,03	1,45
12d	Lično iskustvo potkupljivanja sudija/tužilaca?	99,03	94,44	96,90	95,93	-0,97
14a	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	37,75	42,59	41,46	39,71	-1,74
14b	Povjerenje u tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	37,39	41,32	40,82	39,98	-0,83
34	Jednakost u tretiranju građana od strane sudova	39,21	39,16	40,12	40,32	0,20

Razlike u vrijednostima indikatora u periodu od 2015. do 2018. godine grafički su prikazane na Prikazu 7, gdje vertikalna osa predstavlja vrijednost indikatora (na skali od 0 do 100), dok horizontalna osa predstavlja pojedinačne indikatore (po broju pitanja iz ankete, kako je navedeno u Prikazu 6). Vrijednosti indeksnih poena indikatora za 2015. godinu predstavljene su tačkastom crnom linijom, vrijednosti za 2016. godinu tačkastom sivom linijom, vrijednosti za 2017. godinu isprekidanom crvenom linijom, a vrijednosti za 2018. godinu punom plavom linijom. Kao što se vidi iz Prikaza 7, iako nijedna od vrijednosti indikatora u 2018. godini ne odstupa u većoj mjeri od vrijednosti iz 2017. godine, vrijednosti indikatora za 2018. godinu općenito su niže od vrijednosti iz 2017. godine, što ukazuje na ukupno pogoršanje percepcije javnosti o bh. pravosuđu u odnosu na prethodnu godinu.

Prikaz 7: Pojedinačne vrijednosti indikatora percepcije javnosti za period od 2015-2018. godine (grafikon)

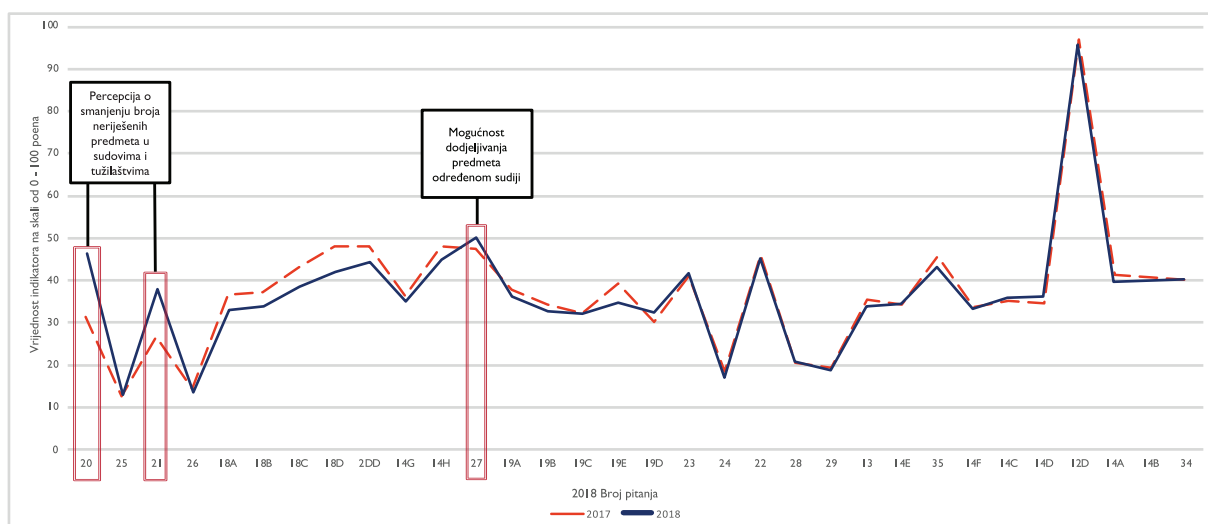
Prikaz 8 sadrži broj indikatora percepcije javnosti za 2018. godinu u kojima je došlo do pozitivnih ili negativnih promjena na nivou od 0, 2 i 5 procentnih poena.

Prikaz 8: Promjene u indikatorima percepcije javnosti u 2017. na nivou 0, 2 i 5 procentnih poena

	Broj indikatora s godišnjom promjenom vrijednosti do +/- 0 procentnih poena		Broj indikatora sa godišnjom promjenom vrijednosti do +/- 2 procentnih poena		Broj indikatora sa godišnjom promjenom vrijednosti do +/- 5 procentnih poena
$i > 0$	10	$i > 2$	3	$i > 5$	2
$i = 0$	0	$-2 < i < 2$	21	$-5 < i < 5$	29
$i < 0$	22	$i < -2$	8	$i < -5$	1
Total	32		32		32

Na Prikazu 9 istaknute su najveće pozitivne promjene percepcije javnosti u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu. Ova povećanja uključuju i poboljšanu percepciju javnosti o smanjenju broja neriješenih predmeta na sudovima i tužilaštvima i dodjeli predmeta sudijama metodom slučajnog odabira.

Prikaz 9: Najveća godišnja povećanja indikatora percepcije javnosti u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu (grafikon)

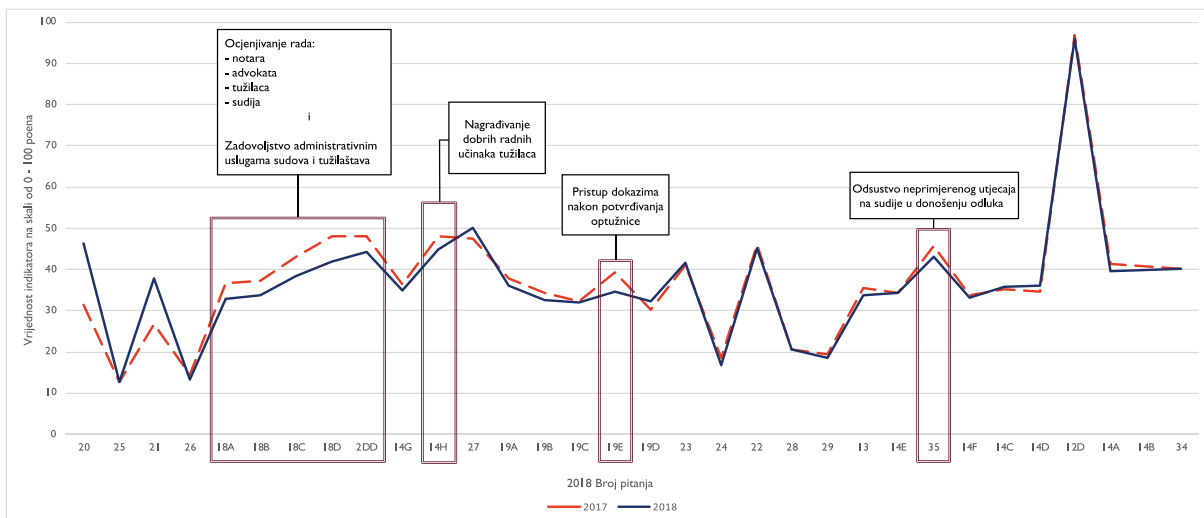
Najveća povećanja i s njima povezane promjene indeksnih vrijednosti pojedinačnih indikatora u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu prikazani su u tabelarnom obliku u Prikazu 10.

Prikaz 10: Najveća godišnja poboljšanja indikatora percepcije javnosti u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu

Broj pitanja u upitniku za 2018. godinu	Pitanje (u skraćenom obliku)	Godišnja promjena u pojedinačnim indeksnim vrijednostima indikatora
20	Perceptija povećanja ili smanjenja broja neriješenih predmeta, na sudovima u BiH, isključujući komunalne predmete	14,85
21	Perceptija povećanja ili smanjenja broja neriješenih predmeta na tužilaštvima	10,99
27	Mogućnosti dodjele predmeta određenom sudiji	2,65

Uprkos ovim poboljšanjima, evidentan je pad vrijednosti većine indikatora percepcije javnosti u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu. Prikaz 11 sadrži najveća godišnja smanjenja, koja su povezana s indikatorima iz percepcije javnosti o radu svih sudionika u pravosudnom sistemu u BiH (sudija, tužilaca, advokata i notara) te sudskih i tužilačkih administrativnih službi. Uz to, došlo je do velikog smanjenja vrijednosti indikatora koji se odnose na odsustvo neprimjerenog uticaja na sudije u donošenju odluka, nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca i pristup dokazima nakon potvrđivanja optužnica.

Prikaz 11: Najveća godišnja smanjenja indikatora percepcije javnosti u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu (grafikon)

S obzirom na to da je percepcija javnosti o radu i uslugama pravosuđa u BiH bila općenito loša u periodu od 2015. do 2018. godine, daljnji pad je zabrinjavajući. Nadalje, borba protiv korupcije je glavni prioritet u okviru nastojanja BiH usmjerenim ka priključenju EU. Međutim, dva indikatora percepcije javnosti s najvećim padom vrijednosti – odsustvo neprimjerenog uticaja na sudije u donošenju odluka i nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca – zaslužuju posebnu pažnju i djelovanje pravosuđa. Indikatori s najvećim negativnim promjenama i njihove promjene u odnosu na 2017. godinu tabelarno su dati u Prikazu 12.

Prikaz 12: Najveća godišnja smanjenja indikatora percepcije javnosti u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu

Broj pitanja u upitniku za 2018. godinu	Pitanje (u skraćenom obliku)	Godišnja promjena u pojedinačnim indeksnim vrijednostima indikatora
18d	Ocjena rada notara	-6,07
19e	Pristup dokazima nakon potvrđivanja optužnice	-4,59
18c	Ocjena rada advokata	-4,59
2dd	Zadovoljstvo administrativnim uslugama sudova ili tužilaštava	-3,77
18b	Ocjena rada tužilaca/tužilaštava	-3,64
18a	Ocjena rada sudija/sudova	-3,64
14h	Nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca	-3,16
35	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	-2,50

Dodatnim analizama utvrđeno je da je percepcija javnosti bila najnegativnija po sljedećim indikatorima:

- trajanje riješenih sudskih i tužilačkih predmeta;
- adekvatnost sudskih taksi/naknada, naknada advokata i notara te plata sudija i tužilaca;
- opći pristup pravosuđu (mjereno na temelju pristupa presudama, javnim suđenjima te izvještajima i statističkim podacima sudova i tužilaštava);
- pitanja koja se odnose na korupciju: mišljenje javnog mnijenja je da je bh. pravosuđe ostvarilo najlošiji učinak u procesuiranju javnih zvaničnika koji krše zakon, obimu u kojem je sudski sistem pogođen korupcijom i efektivnosti pravosuđa u borbi protiv korupcije.

Ukratko, javnost je bila mišljenja da rješavanje predmeta na sudovima/tužilaštvima traje predugo i da je bh. pravosuđe neučinkovito kada je riječ o rješavanju pitanja povezanih s korupcijom. Javnost je također smatrala da su troškovi vezani za rad bh. pravosuđa previsoki u odnosu na ostvarene rezultate. U Prikazu 13 su navedena pojedinačna područja u kojima su vrijednosti indikatora bile najniže.

Prikaz 13: Indikatori percepcije javnosti s najnižim vrijednostima u 2018. godini

Broj pitanja u upitniku za 2018. godinu	Pitanje (u skraćenom obliku)	Indeksni poeni indikatora na skali (0-100) za 2018. godinu
25	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	12,75
26	Percepcija trajanja tužilačkih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	13,28
24	Adekvatnost sudskih taksi / naknada	16,73
29	Adekvatnost naknada advokata i notara	18,65
28	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	20,51
19c	Pristup presudama	32,02
19d	Pristup izvještajima/statistikama sudova/tužilaštava	32,21
19b	Prisustvovanje javnim raspravama na sudu	32,69
18a	Ocjena rada sudija/sudova	32,93
14f	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	33,15
18b	Ocjena rada tužilaca/tužilaštava	33,62
13	Mjera u kojoj je pravosudni sistem ove zemlje pod utjecajem korupcije	33,90
14e	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	34,35

Ne samo da su vrijednosti indikatora koji se odnose na korupciju bile općenito niske, već je i većina vrijednosti indikatora povezanih s korupcijom zabilježila pad u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu, kako je prikazano na Prikazu 14.

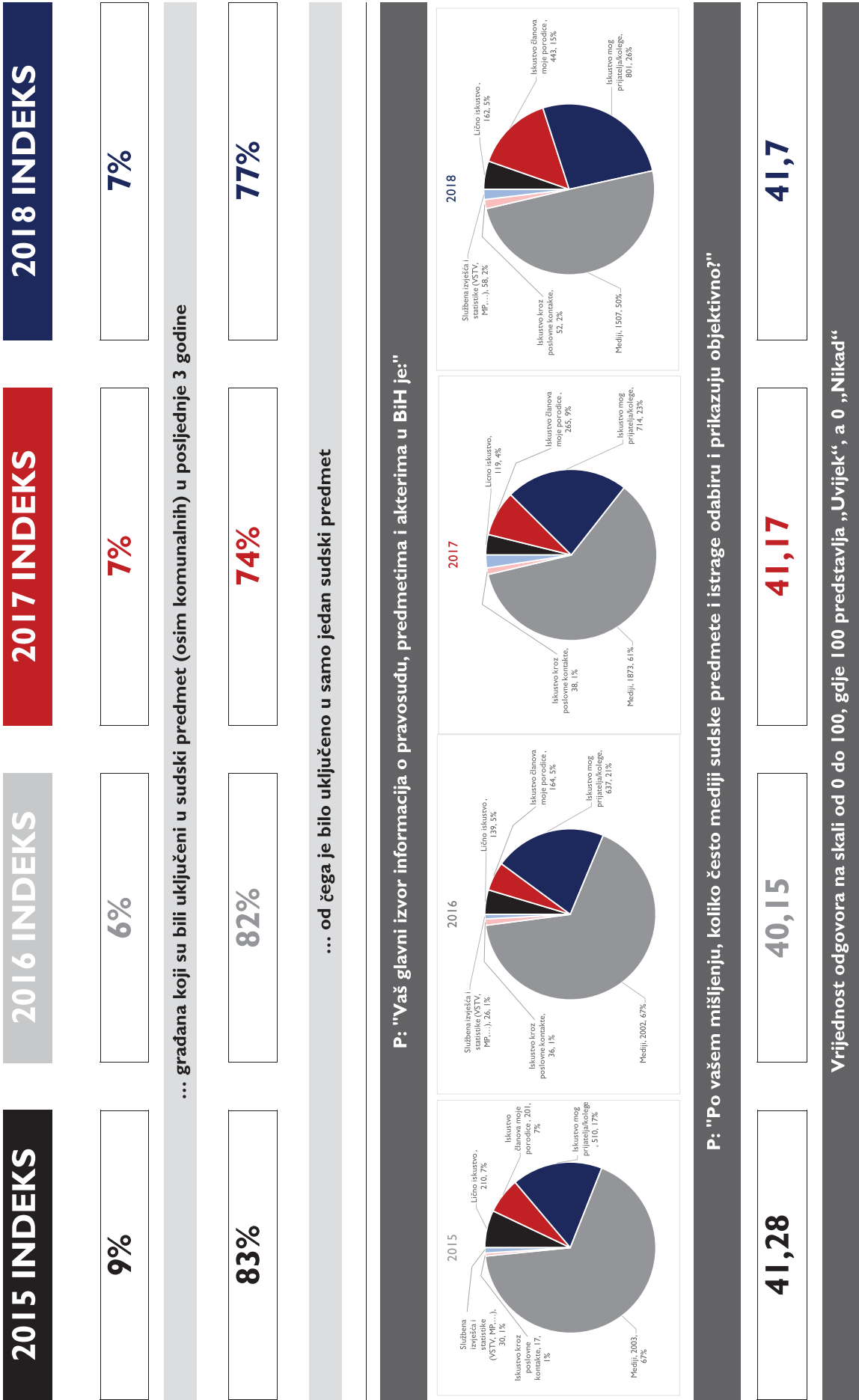
Prikaz 14: Percepcija javnosti o vrijednostima indikatora koji se odnose na korupciju u 2017. i 2018., te njihova godišnja promjena

Broj pitanja u upitniku za 2018. godinu	Pitanje (u skraćenom obliku)	2017.	2018.	Godišnja promjena u pojedinačnim indeksnim vrijednostima indikatora
13	Mjera u kojoj je pravosudni sistem ove zemlje pod utjecajem korupcije	35,45	33,90	-1,55
14e	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	34,31	34,35	0,05
35	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	45,61	43,11	-2,50
14f	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	33,68	33,15	-0,53
14c	Sudije ne uzimaju mito	35,36	35,78	0,42
14d	Tužioci ne uzimaju mito	34,59	36,03	1,45
12d	Lično iskustvo potkupljivanja sudija/tužilaca	96,90	95,93	-0,97
14a	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	41,46	39,71	-1,74
14b	Povjerenje u tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	40,82	39,98	-0,83

DODATNI PODACI O PERCEPCIJI JAVNOSTI

Pored pitanja koja su direktno korištena pri izračunavanju vrijednosti indikatora iz Indeksa, nekoliko pitanja u Anketi o percepciji građana omogućuje potpuniju sliku o bh. pravosuđu percipiranu od strane javnosti. Naprimjer, ispitanicima je, putem ankete, postavljeno pitanje o njihovoj ličnoj uključenosti u sudske postupke te o njihovom glavnom izvoru informacija o pravosuđu BiH. Pored toga i javnosti i nosiocima pravosudnih funkcija je postavljeno pitanje koje se odnosi na njihovu percepciju o objektivnosti medija prilikom odabira i prezentiranja sudskih predmeta i istraga. Rezultati za period od 2015. do 2018. godine dati su u Prikazu 15.

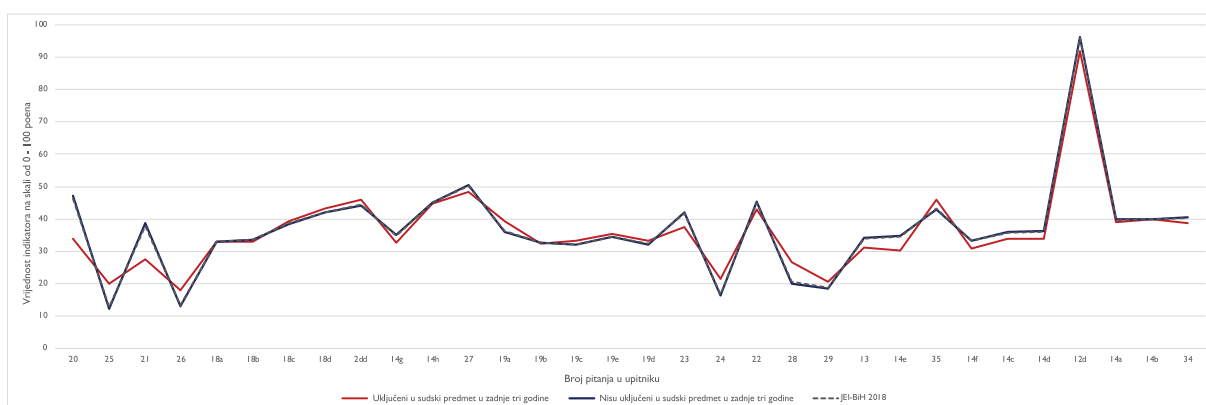
Prikaz 15: Procenat ispitivanja uključenih u sudske predmete, izvori informacija o pravosuđu BiH za javnost i nivo povjerenja u objektivnost medija u odabiru i predstavljanju sudskih predmeta i istraga, za period 2015–2018.

Kako je prikazano, u 2018. godini manje od 10% građana obuhvaćenih anketom imalo je neposredno iskustvo sa bh. pravosuđem kroz sudjelovanje u vlastitom sudskom predmetu bilo koje vrste (isključujući komunalne predmete), od čega je 77% njih navelo da je sudjelovalo u samo jednom sudskom predmetu. Za većinu (50%) ispitanika glavni izvor informacija o bh. pravosuđu bili su mediji. Zvanične statistike i izvještaji o radu pravosuđa (VSTV-a, Ministarstva pravde [MP], itd.) bili su glavni izvor informacija za samo 2% ispitanika. Konačno, odgovor građana na pitanje o tome koliko često su mediji objektivni pri prezentiranju sudskih predmeta i istraga imao je vrijednost od 41,70 indeksnih poena u 2018. godini (od ukupno 100 indeksnih poena, gdje 100 označava “Uvijek”, a 0 “Nikad”). Ove vrijednosti su se tokom perioda od 2015. do 2018. godine u manjoj mjeri mijenjale.

Prema Prikazu 16, nije bilo značajnih razlika između percepcije onih koji su u posljednje tri godine sudjelovali u sudskim predmetima (osim komunalnih predmeta) i onih koji nisu.

Prikaz 16: Razlike između odgovora onih koji su bili uključeni u sudski slučaj u posljednje tri godine i onih koji nisu bili uključeni u 2018. godini

Oni koji su bili uključeni u sudske predmete imali su pozitivniju percepciju o vremenu trajanja predmeta na sudovima i tužilaštvima i nešto pozitivniju percepciju o adekvatnosti sudskih taksi i plata sudija i tužilaca. Istovremeno, percepcija ove grupe ispitanika bila je negativnija u odnosu na smanjenje broja neriješenih predmeta na sudovima i tužilaštvima te nešto negativniju percepciju o objektivnosti medija i efektivnosti pravosuđa u borbi protiv korupcije. Na Prikazu 17 predstavljene su najveće razlike u vrijednostima indikatora između onih koji su sudjelovali u sudskim predmetima i onih koji nisu. Negativna vrijednost ukazuje na to da je percepcija onih koji su sudjelovali u sudskim predmetima bila lošija od onih koji nisu.

Prikaz 17: Najveće razlike u odgovorima ispitanika koji su bili i onih koji nisu bili uključeni u sudski slučaj u posljednje tri godine, za 2018. godinu

Broj pitanja u upitniku za 2018. godinu	Pitanje (u skraćenom obliku)	Razlika u vrijednosti indikatora između onih koji su sudjelovali u sudskim predmetima i onih koji nisu (negativna vrijednost ukazuje na negativniju percepciju onih koji su bili uključeni)
20	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima, isključujući komunalne predmete	-13,25
21	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	-11,20
25	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	7,78
28	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	6,49
24	Adekvatnost sudskih taksi / naknada	5,15
26	Percepcija trajanja tužilačkih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	5,02
23	Objektivnost medija u biranju i predstavljanju sudskih predmeta i istraga	-4,53
12d	Lično iskustvo potkupljivanja sudija/tužilaca	-4,36
14e	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	-4,27

Kada se izračuna ukupna vrijednost Indeksa na temelju indikatora percepcije javnosti za one koji su bili uključeni u sudske predmete i one koji nisu, dolazi do poravnanja razlika u pojedinačnim indikatorima, pa je ukupna vrijednost Indeksa za ove dvije grupe gotovo identična, naime, razlika je samo 0,02 indeksnih poena.

REZIME OPAŽANJA NA TEMELJU INDIKATORA PERCEPCIJE JAVNOSTI

Percepcija javnosti o efektivnosti pravosuđa i dalje je loša (36,15% maksimalne vrijednosti percepcije javnosti, što bi predstavljalo maksimalni nivo zadovoljstva svih građana po svim postavljenim pitanjima). Iako je došlo do poboljšanja ukupne vrijednosti u prethodne dvije godine (u 2016. i 2017. godini), vrijednost indikatora percepcije javnosti je u 2018. godini opala za 2,78% (što predstavlja smanjenje od 0,2 indeksna poena) u odnosu na 2017. godinu. Ovo je bilo prvo smanjenje od početka postojanja Indeksa.

Nekoliko zabilježenih poboljšanja percepcije javnosti odnosi se na smanjenje broja neriješenih sudskih i tužilačkih predmeta i na postupak dodjele predmeta sudijama. Treba napomenuti da se percepcija javnosti o smanjenju broja neriješenih predmeta kontinuirano poboljšavala u periodu od 2015. do 2018. godine. Poboljšanja percepcije nosilaca pravosudnih funkcija u pogledu smanjenja broja neriješenih predmeta također su bila konzistentna. Ovi nalazi potkrijepljeni su statističkim podacima.

Među brojnim negativnim promjenama percepcije javnosti u 2018. godini, najveće smanjenje odnosilo se na percepciju o radu svih glavnih sudionika u pravosuđu (notara, advokata, tužilaca i sudija), zadovoljstvo administrativnim uslugama sudova/tužilaštava, nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca i odsustvo neprimjerenog uticaja na sudije u donošenju odluka. U periodu 2015-2018. percepcija građana bila je najnegativnija u područjima koja se odnose na vrijeme trajanje sudskih i tužilačkih predmeta, rješavanje pitanja vezanih za korupciju i troškove povezane s radom pravosuđa u BiH (adekvatnost sudskih taksi/naknada, naknada advokata i notara te plate sudija/tužilaca).

Indikatori koji se odnose na korupciju imali su stalno niske vrijednosti (između 30 i 40 indeksnih poena od ukupnih 100), što ukazuje na kontinuirano lošu percepciju o pravosuđu u odnosu na rješavanje pitanja koja se odnose na korupciju. Iako su određena poboljšanja zabilježena u 2016. i 2017. godini, većina vrijednosti indikatora koji se odnose na korupciju je u 2018. godini opala. S obzirom na to da je rješavanje problema korupcije glavni prioritet u procesu pristupanja BiH Evropskoj uniji, pad vrijednosti indikatora koji se odnose na korupciju i njihove kontinuirano niske vrijednosti za 2018. godinu ukazuju na zabrinjavajući trend u percepciji javnosti o aktuelnim naporima bh. pravosuđa u borbi protiv korupcije.

U periodu od 2015. do 2018. godine, mediji su bili primarni izvor informacija o sudskim predmetima i istragama (za 50% do 66% ispitanika). Međutim, javnost ne smatra medije objektivnim u izvještavanju o pravosuđu (u periodu od 2015. do 2018. godine, vrijednosti su se kretale od 40 do 42 indeksnih poena od ukupnih 100). Četvrtu godinu zaredom, samo mali dio (manje od 10% ispitanika) percepcije javnosti o efektivnosti pravosuđa zasniva se na neposrednom iskustvu s pravosuđem. Ipak, ne postoje suštinske razlike u pogledu percepcije o efektivnosti pravosuđa među ispitanicima za 2018. godinu koji su bili sudionici sudskih predmeta (osim komunalnih) u posljednje tri godine i onih koji nisu imali takvo iskustvo. Oni koji su prethodno bili uključeni u sudske predmete imali su pozitivniju percepciju o vremenu trajanja predmeta, adekvatnosti sudskih taksi i plata sudija i tužilaca. Percepcija ove grupe ispitanika bila je također nešto negativnija u odnosu na smanjenje broja neriješenih predmeta na sudovima i tužilaštvima, objektivnost medija i efektivnosti pravosuđa u borbi protiv korupcije. Ukupna vrijednost Indeksa promijenila bi se neznatno (za 0,02 indeksna poena) da je samo jedna od ove dvije grupe ocjenjivala efektivnost bh. pravosuđa.

INDIKATORI PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA

Anketu sudija i tužilaca u BiH sastavio je i proveo projekat MEASURE-BiH. U februaru 2019. godine, VSTS je pozvao sudije i tužioce (putem predsjednika sudova i glavnih tužilaca) da odgovore na online anketu za Indeks za 2018. godinu. Kao i prethodnih godina, odgovori na pitanja iz ove ankete bili su anonimni. Anketa u 2019. godini imala je nižu stopu odziva od ankete koja je provedena godinu ranije. Ukupno je 477 nosilaca pravosudnih funkcija popunilo ovu posljednju anketu (što je oko 34% svih nosilaca pravosudnih funkcija u BiH), dok je anketni odziv u prethodnoj godini bio 38%, kada je 559 sudija i tužilaca popunilo anketu. Ipak, anketni odziv u 2019. godini bio je veći od odziva u baznoj godini (2015.), kada je 458 (odnosno 31%) svih sudija i tužilaca odgovorilo na anketna pitanja.

Važno je napomenuti da su na pitanja o radu sudova/tužilaštava i sudija/tužilaca odgovarali i sudije i tužioci. I sudije i tužioci iznijeli su svoje mišljenje o pitanjima iz nadležnosti pravosudnog regulatornog tijela, odnosno VSTV-a, te oblastima iz nadležnosti izvršne i zakonodavne vlasti koja se odnose na osiguravanje preduvjeta za rad pravosuđa. Zbog ove dodatne pojedinosti, broj pitanja u anketi za sudije i tužioce (49) je veći od broja pitanja u anketi za javnost (32).

UKUPNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA

Maksimalni broj mogućih indeksnih poena u ukupnom Indeksu koji mogu doći iz indikatora o percepciji sudija i tužilaca o efektivnosti pravosuđa u ukupnoj vrijednosti Indeksa iznosi 44,77 indeksnih poena. U 2018. godini, ta vrijednost ukupno je iznosila 27,53 poena (odnosno 61,51% od ukupnih 100%) u odnosu na 26,98 poena (60,28% od maksimuma) u 2017. godini; 27,51 poena u 2016. godini (61,45% od maksimuma); i 25,83 poena (57,69% od maksimuma) u 2015. godini. Vrijednost iz 2018. godine, stoga, predstavlja poboljšanje u percepciji sudija i tužilaca o efektivnosti bh. pravosuđa od 2,04% u odnosu na prethodnu godinu. U ukupnoj vrijednosti Indeksa došlo je do povećanja od 0,55 indeksnih poena. Ove vrijednosti su date u Prikazu 18.

Prikaz 18: Ukupni rezultati za indikatore percepcije sudija/tužilaca za period 2015–2018 i godišnja promjena u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu

Maksimalna vrijednost iz indikatora o percepciji sudija i tužilaca	100,00 points (44,77 od ukupno 100 poena u ukupnom Indeksu)
Ukupna vrijednost u 2015. godini iz indikatora o percepciji sudija i tužilaca	57,69% (25,83 poena u ukupnom Indeksu)
Ukupna vrijednost u 2016. godini iz indikatora o percepciji sudija i tužilaca	61,45% (27,51 poena u ukupnom Indeksu)
Ukupna vrijednost u 2017. godini iz indikatora o percepciji sudija i tužilaca	60,28% (26,98 poena u ukupnom Indeksu)
Ukupna vrijednost u 2018. godini iz indikatora o percepciji sudija i tužilaca	61,51% (27,53 poena u ukupnom Indeksu)
Godišnja promjena u 2018. u odnosu na 2017. godinu	2,04% (0,55 ukupnih indeksnih poena)

U periodu od 2015. do 2018. godine, ukupna vrijednost indikatora iz percepcije sudija i tužilaca kretala se u rasponu od 58% do 62% od ukupnih 100%. Ova vrijednost ukazuje na to da su sudije i tužioci mišljenja da postoji mnogo prostora za poboljšanje efektivnosti bh. pravosuđa. Kao što se vidi iz Prikaza 16, poboljšanja ukupne vrijednosti zabilježena su u 2016. i 2018. godini, dok je do smanjenja došlo u 2017. godini. Općenito, ova kolebanja su za posljedicu imala samo manje promjene vrijednosti indikatora u periodu između 2016. i 2018. godine.

POJEDINAČNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA

Prikaz 19 sadrži vrijednosti indikatora percepcije sudija/tužilaca u periodu od 2015. do 2018. godine te godišnje promjene u indeksnim poenima. Ovaj prikaz obuhvata anketna pitanja u skraćenom obliku, vrijednost svakog pojedinačnog indikatora (na skali od 0 do 100) te godišnju promjenu vrijednosti indikatora između 2017. i 2018. godine. Potpuna formulacija pitanja i ponuđenih odgovora data je u Aneksu III.

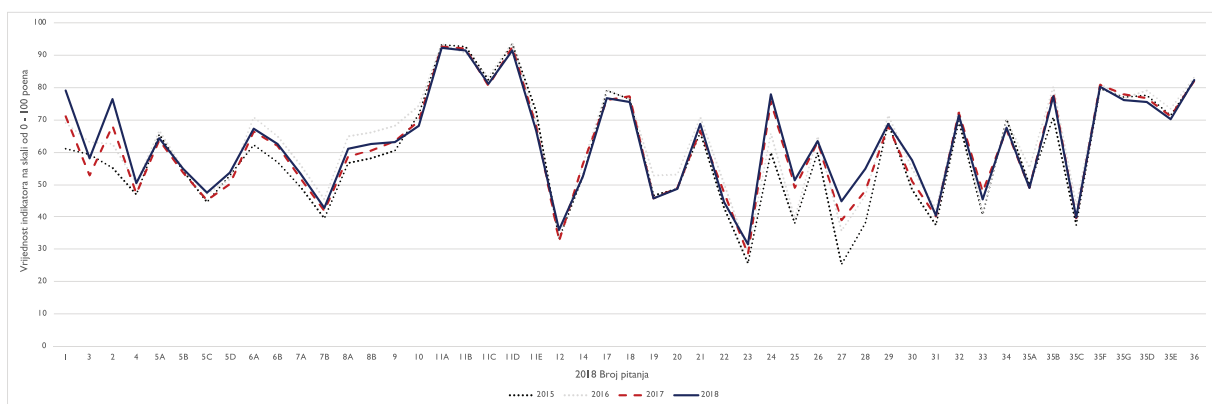
Prikaz 19: Vrijednosti indikatora percepcije sudija/tužilaca u 2015-2018. i promjena u 2018. u odnosu na 2017. godinu

Broj pitanja u upitniku za 2018. godinu	Pitanje (u skraćenom obliku)	Indeksni poeni indikatora (0-100) 2015.	Indeksni Poeni indikatora (0-100) 2016.	Indeksni poeni indikatora (0-100) 2017.	Indeksni poeni indikatora (0-100) 2018.	Godišnja promjena u pojedinačnim vrijednostima indikatora (2018-2017.)
1	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima, isključujući komunalne predmete	61,16	69,10	71,05	79,07	8,02
3	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	59,29	63,13	52,87	58,16	5,29
2	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	55,11	62,54	68,24	76,39	8,15
4	Percepcija trajanja tužilačkih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	47,00	50,38	47,19	50,38	3,19
5A	Ocjena rada sudija / sudova	65,52	66,82	63,70	64,43	0,73
5B	Ocjena rada tužilaca / tužilaštava	54,32	54,86	53,62	54,77	1,15
5C	Ocjena rada advokata	44,61	47,14	45,02	47,36	2,34
5D	Ocjena rada notara	52,88	51,69	50,22	53,83	3,61
6A	Postojanje transparentnog sistema monitoringa učinaka rada sudija koji je zasnovan na činjenicama	62,12	70,88	66,50	67,33	0,82
6B	Postojanje transparentnog sistema monitoringa učinaka rada tužilaca koji je zasnovan na činjenicama	56,93	64,77	61,81	62,66	0,84
7A	Sankcionisanje loših radnih učinaka sudija	49,41	56,19	51,87	53,41	1,54
7B	Nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca	39,44	45,40	41,75	42,84	1,09
8A	Pokretanje disciplinskih postupaka protiv sudija / tužilaca u svim slučajevima	56,65	64,98	58,63	61,03	2,40
8B	Pravičnost i objektivnost disciplinskih postupaka pokrenutih protiv sudija / tužilaca	58,02	66,21	60,41	62,57	2,16
9	Disciplinske sankcije izrečene u disciplinskim postupcima su odgovarajuće	60,44	68,05	63,38	63,05	-0,32
10	Mogućnost utjecaja na dodjeljivanje predmeta određenom sudiji	71,59	74,47	69,75	68,08	-1,67
11A	Pristup sudskim predmetima	93,11	93,48	92,48	92,26	-0,22
11B	Prisustvovanje javnim suđenjima	92,52	90,44	91,95	91,56	-0,39
11C	Pristup presudama	82,35	83,59	80,58	81,21	0,64
11D	Pristup dokazima nakon potvrđivanja optužnice	93,49	93,81	92,53	91,57	-0,96
11E	Pristup izvještajima/statistikama sudova/tužilaštava	72,46	69,26	68,28	66,75	-1,53
12	Objektivnost medija u biranju i predstavljanju sudskih predmeta i istraga	33,47	33,59	32,58	36,08	3,50
14	Adekvatnost sudskih taksi / naknada	52,47	56,22	56,30	52,37	-3,94
17	Zloupotreba prava na odsustvovanje sa radnog mjesta od strane sudija / tužilaca	79,03	79,40	76,19	76,74	0,55
18	Postupanje sudija / tužilaca u skladu sa Etičkim kodeksom	76,28	76,51	77,14	75,58	-1,57
19	Efikasnost imenovanja sudija / tužilaca na nove / upražnjene pozicije	46,60	52,84	45,76	45,87	0,11
20	Imenovanje sudija / tužilaca na osnovu njihovih sposobnosti / kompetentnosti	48,68	53,17	49,05	48,71	-0,33
21	Adekvatnost obuke/edukacije za sudije / tužioce na godišnjoj osnovi	66,11	70,70	66,54	68,62	2,08
22	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	42,70	50,27	47,44	44,67	-2,77
23	Adekvatnost naknada advokata i notara	25,66	29,15	28,45	31,55	3,10
24	Pravovremeno isplaćivanje plata sudijama / tužiocima	59,93	65,69	75,68	77,80	2,11

25	Pravovremeno isplaćivanje naknada / troškova branilaca po službenoj dužnosti	38,00	39,47	49,06	51,27	2,20
26	Kompetentnost trenutno zaposlenog administrativnog / pomoćnog osoblja u sudovima / tužilaštvima	60,01	64,78	63,03	63,49	0,46
27	Dovoljnost budžeta obezbijeđenih sudovima / tužilaštvima	25,34	35,78	39,00	44,70	5,71
28	Adekvatnost zgrada / radnih prostorija i radnog prostora sudova / tužilaštava	37,94	46,69	48,11	54,86	6,75
29	Adekvatnost potrebne IT opreme i podrške u sudovima / tužilaštvima	68,98	71,49	68,22	68,88	0,66
30	Adekvatnost procedura i resursa kojima raspolažu sudovi i tužilaštva za suočavanje sa značajnim i iznenadnim promjenama u prilivu predmeta	48,33	54,83	51,11	57,50	6,39
31	Objektivnost, adekvatnost i primjenljivost kriterija za napredovanje u karijerama sudija i tužilaca u praksi	37,47	42,46	40,24	40,46	0,22
32	Adekvatnost i primjenljivost u praksi profesionalnog imuniteta i doživotnosti imenovanja sudija i tužilaca	69,77	72,94	72,41	71,26	-1,15
33	Lična sigurnost sudija i tužilaca, te njihovih bliskih članova porodice je osigurana, kada je to potrebno	40,80	41,31	47,65	45,57	-2,09
34	Utjecaj korupcije na bh. pravosudni sistem	70,24	69,99	67,09	67,59	0,49
35A	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	49,73	55,23	49,07	48,95	-0,12
35B	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	70,88	80,20	78,60	77,31	-1,28
35C	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	37,55	43,67	39,59	39,76	0,17
35F	Sudije ne uzimaju mito	79,68	81,00	80,91	80,10	-0,80
35G	Tužioci ne uzimaju mito	76,94	76,61	77,98	76,00	-1,98
35D	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	77,65	78,99	76,81	75,44	-1,37
35E	Povjerenje u tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	71,48	73,60	71,01	70,32	-0,69
36	Jednakost u tretiranju građana od strane sudova	82,16	83,33	81,95	82,44	0,49

Vrijednosti koje su navedene u Prikazu 19 predstavljene su grafički u Prikazu 20, gdje vertikalna osa predstavlja vrijednost indikatora (na skali od 0 do 100), a horizontalna osa pojedinačne indikatore (odnosno broj anketnog pitanja iz table u Prikazu 18). Vrijednosti indeksnih poena indikatora za 2015. godinu predstavljene su tačkastom crnom linijom, vrijednosti za 2016. godinu tačkastom sivom linijom, vrijednosti za 2017. godinu isprekidanom crvenom linijom, a vrijednosti za 2018. godinu punom plavom linijom.

Prikaz 20: Pojedinačne vrijednosti indikatora percepcije sudija/tužilaca, za period 2015–2018.

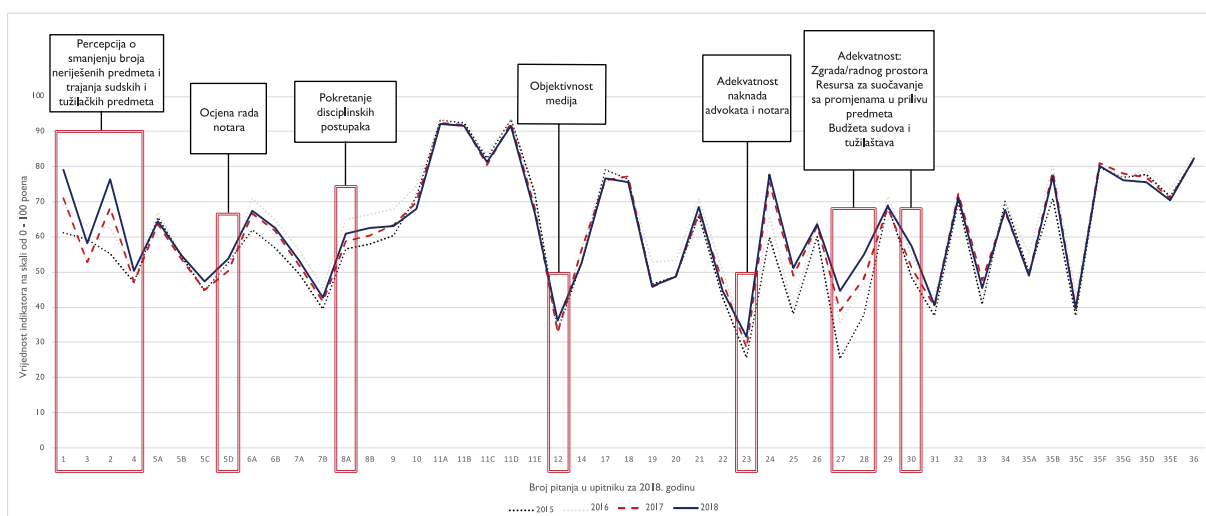
Prikaz 21 sadrži ukupni broj indikatora percepcije sudija/tužilaca u kojima su zabilježene pozitivne ili negativne promjene od 0, 2 i 5 procentnih poena. Iako promjene nisu bile značajne, većina vrijednosti indikatora u 2018. godini bila je viša nego u 2017. godini, što, u odnosu na prethodnu godinu, ukazuje na poboljšanu percepciju pravosudne efektivnosti među sudijama i tužiocima u 2018. godini.

Prikaz 21: Promjene indikatora percepcije sudija/tužilaca u 2017. godini na nivoima 0, 2 i 5 indeksnih poena

	Broj indikatora s godišnjom promjenom i indeksnih poena		Broj indikatora s godišnjom promjenom i indeksnih poena		Broj indikatora s godišnjom promjenom i indeksnih poena
i > 0	31	i > 2	16	i > 5	6
i = 0	0	-2 < i > 2	30	-5 < i > 5	43
i < 0	18	i < -2	3	i < -5	0
Total	49		49		49

Na Prikazu 22 istaknuta su područja u kojima su u 2018. godini zabilježena najveća poboljšanja percepcije sudija i tužilaca u odnosu na 2017. godinu.

Prikaz 22: Najveća godišnja poboljšanja u percepciji sudija/tužilaca u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu (grafikon)

Poboljšanja percepcije sudija i tužilaca u 2018. godini zabilježena su u tri grupe indikatora. Prva grupa se odnosi na percepciju efikasnosti u procesuiranju predmeta (smanjenje broja neriješenih predmeta i vrijeme trajanja sudskih i tužilačkih predmeta). Druga grupa odnosi se na resurse koji su na raspolaganju sudovima/tužilaštvima (adekvatnost zgrada/radnih prostorija suda/tužilaštva, resursi za prevazilaženje naglih promjena u prilivu i budžetu). Treća grupa se odnosi na rad vanjskih sudionika (ocjenjivanje rada i naknada notara i advokata, objektivnost medija i pokretanje disciplinskih postupaka). Pojedinačni indikatori i godišnje promjene indeksnih vrijednosti tabelarno su navedeni u Prikazu 23.

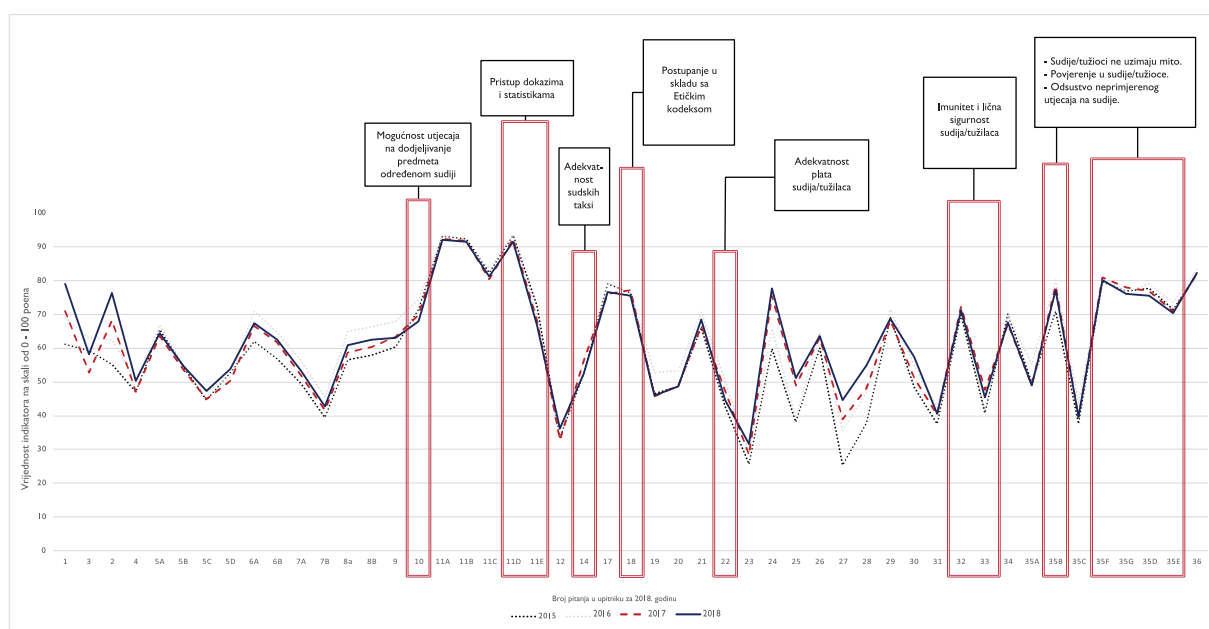
Prikaz 23: Najveća godišnja poboljšanja u percepciji sudija/tužilaca u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu

Broj pitanja u upitniku za 2018. godinu	Pitanje (u skraćenom obliku)	Godišnja promjena u vrijednostima indikatora
2	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	8,15
1	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima, isključujući komunalne predmete	8,02
28	Adekvatnost zgrada / radnih prostorija i radnog prostora sudova / tužilaštava	6,75
30	Adekvatnost procedura i resursa kojima raspolažu sudovi i tužilaštva za suočavanje sa značajnim i iznenadnim promjenama u prilivu predmeta	6,39
27	Dovoljnost budžeta obezbijedenih sudovima / tužilaštvima	5,71
3	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	5,29
5D	Ocjena rada notara	3,61
12	Objektivnost medija u biranju i predstavljanju sudskih predmeta i istraga	3,50
4	Percepcija trajanja tužilačkih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	3,19
23	Adekvatnost sudskih taksi / naknada	3,10
8A	Pokretanje disciplinskih postupaka protiv sudija / tužilaca u svim slučajevima propisanim zakonom	2,40
5C	Ocjena rada advokata	2,34
25	Pravovremeno isplaćivanje naknada / troškova branilaca po službenoj dužnosti	2,20
8B	Pravičnost i objektivnost disciplinskih postupaka pokrenutih protiv sudija / tužilaca	2,16
24	Pravovremeno isplaćivanje plata sudijama / tužiocima	2,11
21	Adekvatnost obuke/edukacije za sudije / tužioce na godišnjoj osnovi	2,08

Pored gore prikazanih godišnjih promjena, nekoliko je indikatora kontinuirano raslo tokom perioda 2015-2018. U ovu grupu spadaju indikatori koji se odnose na smanjenje broja neriješenih sudskih i tužilačkih predmeta, pravovremenost isplate plata sudijama i tužiocima, dovoljna budžetska sredstva dodijeljena sudovima i tužilaštvima i adekvatnost zgrada/objekata i radnih prostoriya sudova/tužilaštava.

Najveće negativne promjene u percepciji sudija i tužilaca na godišnjem nivou zabilježene su u tri glavne grupe indikatora, kako je navedeno u Prikazu 24. Prva grupa odnosi se na status sudija i tužilaca (adekvatnost plata, imunitet i lična sigurnost). Druga grupa obuhvata pitanja koja se odnose na korupciju (postupak dodjeljivanja određenog predmeta nekom sudiji, neprimanje mita od strane sudija i tužilaca, povjerenje u sudije i tužioce te odsustvo neprimjerenog uticaja na sudije u donošenju odluka). Treća grupa obuhvata niz drugih indikatora (adekvatnost sudskih taksi, pristup dokazima i statističkim podacima suda/tužilaštva te postupanje sudija/tužilaca u skladu s Etičkim kodeksom). Ukratko, sudije i tužioci su smatrali da im se profesionalni status pogoršao u odnosu na prethodnu godinu, kao i efektivnost pravosuđa u rješavanju pitanja vezanih za korupciju.

Prikaz 24: Najveća godišnja smanjenja percepcije sudija/tužilaca, u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu (grafikon)

Najveće negativne promjene na godišnjem nivou po pojedinačnim indikatorima tabelarno su predstavljene u Prikazu 25.

Prikaz 25: Najveće godišnje smanjenje percepcije sudija/tužilaca u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu

Broj pitanja u upitniku za 2018. godinu	Pitanje (u skraćenom obliku)	Godišnja promjena u vrijednostima indikatora
14	Adekvatnost sudskih taksi / naknada	-3,94
22	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	-2,77
33	Lična sigurnost sudija i tužilaca, te njihovih bliskih članova porodice je osigurana, kada je to potrebno	-2,09
35G	Tužioci ne uzimaju mito	-1,98
10	Mogućnost utjecaja na dodjeljivanje predmeta određenom sudiji	-1,67
18	Postupanje sudija / tužilaca u skladu sa Etičkim kodeksom	-1,57
11E	Pristup izvještajima/statistikama sudova/tužilaštava	-1,53
35D	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	-1,37
35B	Odsustvo neprimjerenog utjecaj na sudije u donošenju odluka	-1,28
32	Adekvatnost i primjenljivost u praksi profesionalnog imuniteta i doživotnosti imenovanja sudija i tužilaca	-1,15
11D	Pristup dokazima nakon potvrđivanja optužnice	-0,96
35F	Sudije ne uzimaju mito	-0,80
35E	Povjerenje u tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	-0,69

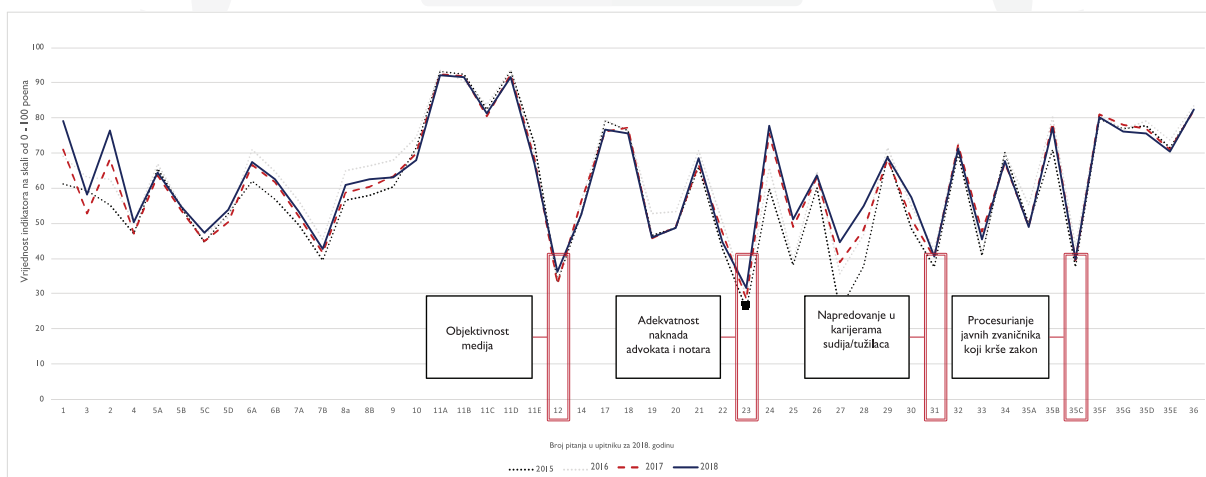
Analizom percepcije sudija i tužilaca o pravosudnoj efektivnosti u 2018. godini utvrđeno je da su se najniže vrijednosti indikatora odnosile na primjerenost naknada advokata i notara, objektivnost medija pri odabiru i prezentiranju sudskih predmeta i istraga, procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon te napredovanje sudija i tužilaca u karijeri. Vrijednosti ovih indikatora navedene su u Prikazu 26.

Prikaz 26: Najniže vrijednosti indikatora percepcije sudija/tužilaca u 2018. godini

Broj pitanja u upitniku za 2018. godinu	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0-100) za 2018.
23	Adekvatnost naknada advokata i notara	31,55
12	Objektivnost medija u biranju i predstavljanju sudskih predmeta i istraga	36,08
35C	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	39,76
31	Objektivnost, adekvatnost i primjenljivost kriterija za napredovanje u karijerama sudija i tužilaca u praksi	40,46

Nalazi za 2018. godinu bili su u skladu s onima iz prethodnih godina. Percepcija sudija i tužilaca o efektivnosti pravosuđa u periodu od 2015. do 2018. godine bila je najnegativnija u pogledu adekvatnosti naknada advokata i notara, objektivnosti medija, napredovanja sudija i tužilaca u karijeri i procesuiranja javnih zvaničnika koji krše zakon, kao što je predstavljeno u Prikazu 27.

Prikaz 27: Najniže vrijednosti indikatora percepcije sudija/tužilaca za period od 2015–2018. (grafikon)

Percepcija sudija i tužilaca o procesuiranju javnih zvaničnika koji krše zakon bila je dosljedno nepovoljna. Pored toga, vrijednosti većine indikatora (šest od osam) koji se odnose na pitanja korupcije smanjene su u 2018. godini, u odnosu na 2017. godinu. Kao što je navedeno u Prikazu 28, percepcija sudija i tužilaca o neprimanju mita, povjerenju u sudije i tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom, odsustvu uticaja na sudije u donošenju odluka te sveukupnoj pravosudnoj efektivnosti u borbi protiv korupcije bila je negativnija u 2018. godini nego u 2017. godini.

Prikaz 28: Percepcija sudija/tužilaca o vrijednostima indikatora koji se odnose na korupciju u 2017. i 2018. te njihova godišnja promjena

Broj pitanja u upitniku za 2018. godinu	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0-100) 2017.	Vrijednost indikatora (0-100) 2018.	Godišnja promjena u vrijednostima indikatora
34	Utjecaj korupcije na bh. pravosudni sistem	67,09	67,59	0,49
35A	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	49,07	48,95	-0,12
35B	Odsustvo neprimjerenog utjecaj na sudije u donošenju odluka	78,60	77,31	-1,28
35C	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	39,59	39,76	0,17
35F	Sudije ne uzimaju mito	80,91	80,10	-0,80
35G	Tužioci ne uzimaju mito	77,98	76,00	-1,98
35D	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	76,81	75,44	-1,37
35E	Povjerenje u tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	71,01	70,32	-0,69

DODATNI PODACI O PERCEPCIJI SUDIJA I TUŽILACA

Prvi put nakon uvođenja Indeksa, anketa za sudije i tužioce iz 2019. godine sadržavala je tri demografska pitanja koja su omogućila analizu strukture uzorka ispitanika i poređenje populacija sudija i tužilaca. Nadalje, ovi dodatni podaci omogućili su da u Indeks za 2018. godinu bude uključena analiza razlika u odgovorima između sudija i tužilaca i između ispitanika ženskog i muškog spola. Analizom uzorka ispitanika u okviru ankete iz 2019. godine utvrđeno je da su od 477 ispitanika, 341 sudije (71%), a 136 tužioci (29%). U pogledu geografske zastupljenosti, 276 ispitanika (58%) je iz Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH), a 135 ispitanika (28%) iz Republike Srpske (RS), dok je 26 ispitanika (5%) iz Brčko distrikta (BD); na nivou Suda BiH i Tužilaštva BiH bilo je zaposleno 38 ispitanika (8%). Konačno, 234 ispitanika bile su žene (49%), a 243 muškarci (51%). Prikaz 29 daje pregled uzorka ispitanika i ukupnog broja sudija i tužilaca, po njihovoj funkciji, spolu i nadležnosti.

Prikaz 29: Struktura grupe ispitanika i cijela populacija sudija i tužilaca u BiH raščlanjeni po funkciji, spolu i nadležnosti

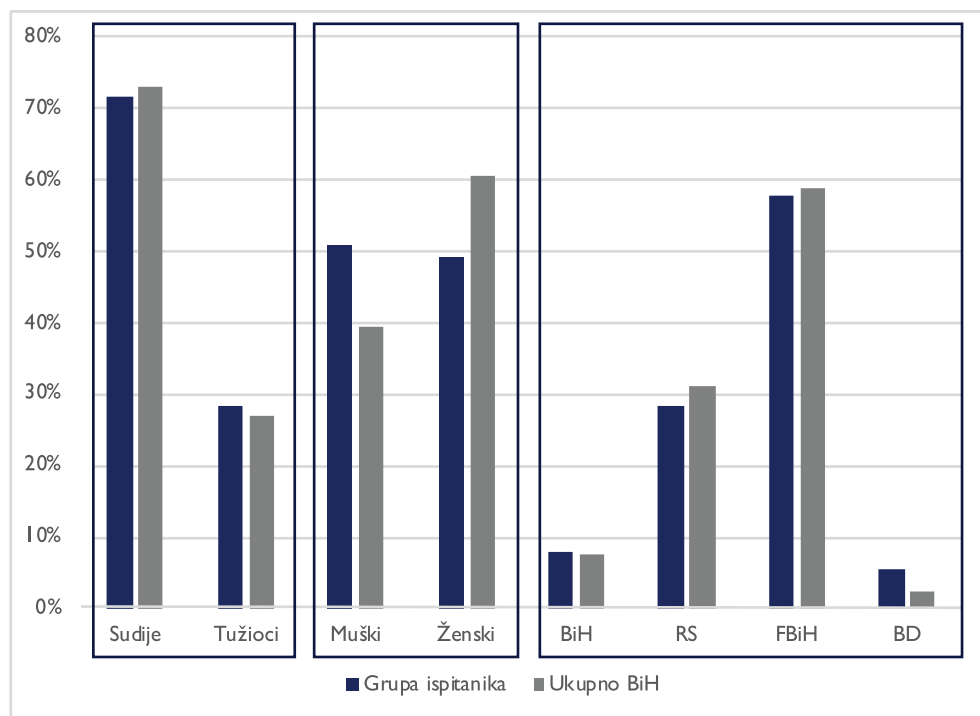
Funkcija	Grupa ispitanika	BiH	Grupa ispitanika (% grupe ispitanika)	BiH (% ukupno BiH)
Sudije	341	1.013	71%	73%
Tužioci	136	377	29%	27%
Ukupno sudije i tužioci	477	1.390	100%	100%

Spol	Grupa ispitanika	BiH	Grupa ispitanika (% grupe ispitanika)	BiH (% ukupno BiH)
Muški	243	550	51%	40%
Ženski	234	840	49%	60%
Ukupno muški i ženski	477	1.390	100%	100%

Nadležnost	Grupa ispitanika	BiH	Grupa ispitanika (% grupe ispitanika)	BiH (% ukupno BiH)
BiH	38	106	8%	8%
RS	135	433	28%	31%
FBiH	276	816	58%	59%
BD	26	35	5%	3%
Ukupno	477	1.390	100%	100%

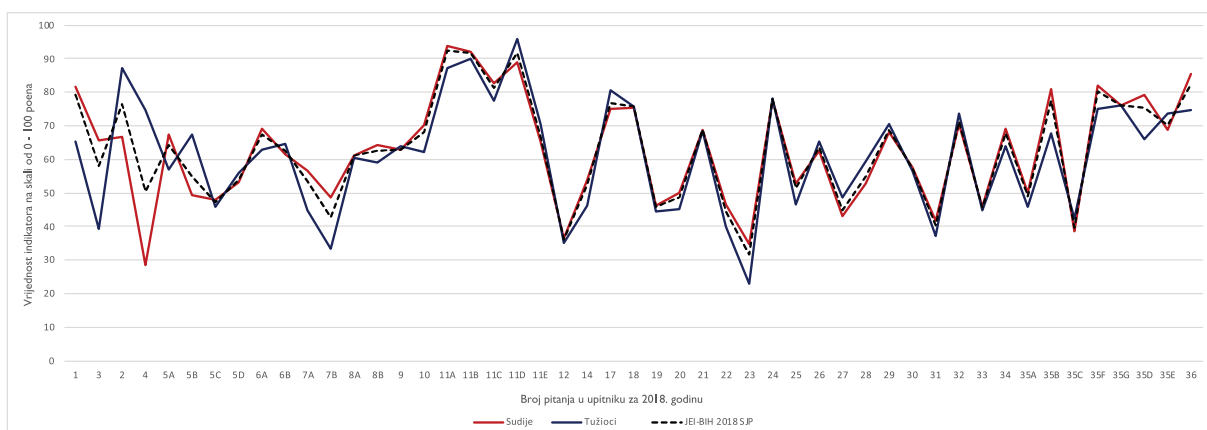
Grupa ispitanika odražavala je populaciju sudija i tužilaca po njihovoj funkciji i geografskoj lokaciji. Međutim, postojala je određena varijabilnost u pogledu spola. Iako je omjer sudija i tužilaca u BiH 60% žena naprema 40% muškaraca, među ispitanicima je bilo 49% žena i 51% muškaraca, što znači da su sudije bile spremnije odgovoriti na anketu nego što su to bile sutkinje. Prikaz 30 sadrži strukturu grupe ispitanika u odnosu na populaciju sudija i tužilaca u BiH po njihovoj funkciji, spolu i nadležnosti.

Prikaz 30: Struktura grupe ispitanika i cijela populacija sudija i tužilaca u BiH raščlanjeni po funkciji, spolu i nadležnosti

Analiza pokazuje da su, prema većini indikatora, percepcije sudija i tužilaca bile slične. Sudije su rad tužilaca (vrijeme rješavanja predmeta, broj neriješenih predmeta i ocjena rada) ocijenile manje povoljno nego što su to učinili sami tužioc. Slično tome, percepcija tužilaca o radu sudija bila je manje povoljna od percepcije samih sudija. Po pitanju ostalih indikatora, razlike u percepciji ove dvije grupe bile su relativno male. Prikaz 31 predstavlja grafički prikaz sličnosti i razlika u vrijednostima indikatora odvojeno za sudije i tužioce u 2018. godini. Indikatori koje su bodovale samo sudije prikazani su crvenom linijom; indikatori koje su bodovali samo tužioc plavom linijom, dok je ukupna vrijednost indikatora koje su bodovali i sudije i tužioc predstavljena crnom isprekidanom linijom.

Prikaz 31: Razlike u indikatorima percepcije kada su odgovori sudija i tužilaca analizirani odvojeno za period 2018. godine (grafikon)

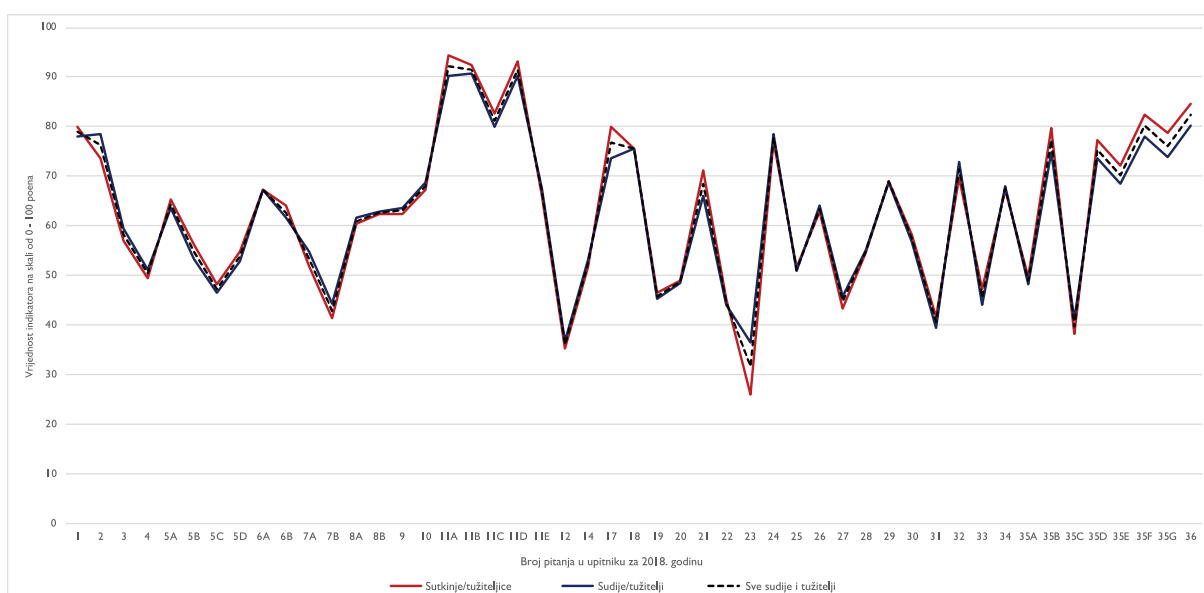
Prikaz 32 pokazuje najveće razlike između ove dvije grupe ispitanika, po indikatorima. Negativne vrijednosti ukazuju na to da je percepcija sudija bila nepovoljnija od percepcije tužilaca.

Prikaz 32: Najveće razlike u indikatorima percepcije kada se odgovori sudija i tužilaca analiziraju odvojeno, u 2018. godini

Broj pitanja u upitniku za 2018. godinu	Pitanje (u skraćenom obliku)	Razlika u vrijednostima indikatora kada ih ocjenjuju sudije i tužiocci odvojeno
4	Percepcija trajanja tužilačkih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	-46,33
3	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	26,32
2	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	-20,59
5B	Ocjena rada tužilaca / tužilaštava	-17,81
I	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima, isključujući komunalne predmete	16,35
7B	Nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca	15,13
35D	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	13,37
35B	Odsustvo neprimjerenog utjecaj na sudije u donošenju odluka	13,24

U većini indikatora, percepcije sudija i sutkinja, odnosno tužilaca i tužiteljica bile su prilično slične. Prikaz 33 predstavlja grafički prikaz sličnosti i razlika u vrijednostima indikatora za žene i muškarce u 2018. godini. Indikatori koje su bodovale samo žene prikazani su crvenom linijom, oni koje su bodovali samo muškarci plavom, a ukupna vrijednost indikatora koje su bodovali i sudije i sutkinje, odnosno i tužiocci i tužiteljice predstavljena je crnom isprekidanom linijom.

Prikaz 33: Razlike u indikatorima percepcije kada su odgovori žena i muškaraca sudija i tužilaca analizirani odvojeno za 2018. godinu (grafikon)

Na Prikazu 34 navedeni su indikatori sa najvećim razlikama između muškaraca i žena. Negativne vrijednosti ukazuju na to da je percepcija anketiranih žena bila nepovoljnija od percepcije anketiranih muškaraca. Primijećeno je da su odgovori anketiranih žena u pogledu indikatora koji se odnose na korupciju bili općenito pozitivniji od odgovora anketiranih muškaraca. Također, anketirane žene bile su pozitivnije od svojih muških kolega kada su odgovarale na pitanja vezana za izostajanje s posla, što ukazuje na to da žene u bh. pravosuđu smatraju da postoji manje zloupotreba odsustva s rada nego njihove muške kolege. Suprotno tome, ispitanice su bile znatno negativnije u pogledu adekvatnosti advokatskih/notarskih naknada od anketiranih muškaraca.

Prikaz 34: Najveće razlike u indikatorima percepcije kada se odgovori žena i muškaraca sudija i tužila analiziraju odvojeno, u 2018. godini

Broj pitanja u upitniku za 2018. godinu	Pitanje (u skraćenom obliku)	Razlika u vrijednostima indikatora kada ih zasebno ocjenjuju žene i muškarci
23	Adekvatnost naknada advokata i notara	-10,52
17	Zloupotreba prava na odsustvovanje sa radnog mjesta od strane sudija / tužilaca	6,45
35G	Tužiocu ne uzimaju mito	4,96
21	Adekvatnost obuke/edukacije za sudije / tužioce na godišnjoj osnovi	4,95
2	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	-4,90
35B	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	4,79
35F	Sudije ne uzimaju mito	4,34
36	Jednakost u tretiranju građana od strane sudova	4,30
11A	Pristup sudskim predmetima	4,19
35E	Povjerenje u tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	3,57
35D	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	3,46

REZIME OPAŽANJA NA TEMELJU INDIKATORA PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA

Sudije i tužioci su u okviru ankete dali mišljenja o svom radu; radu njihovog regulatornog tijela - VSTV-a te pratećih aktivnosti izvršne i zakonodavne vlasti. U 2018. godini, kao i prethodnih godina, percepcija sudija i tužilaca o efektivnosti bh. pravosuđa bila je bolja od percepcije javnosti. Ukupna vrijednost Indeksa među sudijama i tužiocima iznosila je 61,51% od maksimuma, dok je ta vrijednost među građanima iznosila 36,15% od maksimalne vrijednosti. Ipak, u periodu od 2015. do 2018. godine, sudije i tužioci su mišljenja da postoji mnogo prostora za poboljšanje u bh. pravosuđu (ukupne vrijednosti indikatora koje proizilaze iz podataka o percepciji sudija i tužilaca kreću se od 58% do 62% od maksimalne vrijednosti). Percepcija sudija i tužilaca o efektivnosti bh. pravosuđa je u 2018. godini poboljšana za 2,04% u odnosu na 2017. godinu, što predstavlja porast od 0,55 indeksnih poena.

Kao i prethodnih godina, percepcija sudija i tužilaca o efektivnosti pravosuđa bila je najlošija u područjima adekvatnosti naknada advokata i notara, objektivnosti medija, karijernom napredovanju sudija i tužilaca te procesuiranju javnih zvaničnika koji krše zakon. Najveće negativne promjene u percepciji sudija i tužilaca na godišnjem nivou odnose se na status sudija i tužilaca (adekvatnost plata, imunitet i lična sigurnost), pitanja povezana s korupcijom (mogućnost dodjeljivanja nekog predmeta određenom sudiji, neprimanje mita od strane sudija i tužilaca, povjerenje u sudije i tužioce te odsustvo neprimjerenog uticaja na sudije u donošenju odluka) te po raznim drugim indikatorima (adekvatnost sudskih taksi, pristup dokazima i statističkim podacima suda/tužilaštva te postupanje sudija/tužilaca u skladu s Etičkim kodeksom). Vrijednosti indikatora koji se odnose na efikasnost procesuiranja sudskih i tužilačkih predmeta (trajanje riješenih predmeta i smanjenje broja neriješenih predmeta), resurse koji su na raspolaganju sudovima i tužilaštvima te nekih indikatora koji nisu u vezi s tim (ocjena rada i naknade advokata i notara, objektivnost medija i pokretanje disciplinskih postupaka) su se u 2018. godini poboljšale u odnosu na 2017. godinu.

Vrijednosti većine indikatora koji se odnose na korupciju (6 od 8), a koje su proistekle iz odgovora sudija i tužilaca, su se smanjile u 2018. godini. Percepcija sudija i tužilaca o neprimanju mita, povjerenju u sudije i tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom, odsustvu uticaja na sudije u donošenju odluka te sveukupnoj pravosudnoj efektivnosti u borbi protiv korupcije bila je nepovoljnija u 2018. godini nego u 2017. godini. Zabrinjavajuće je da su u godini u kojoj je BiH morala pokazati poboljšanja u borbi protiv korupcije i procesuiranju predmeta korupcije, vrijednosti indikatora koji prate percepciju sudija i tužilaca u vezi s korupcijom opale. S obzirom na to da su pitanja koja se odnose na korupciju glavni prioritet na putu BiH ka pristupanju Evropskoj uniji, uočenim negativnim promjenama treba dati visoki prioritet.

Prema većini indikatora, percepcije sudija i tužilaca bile su slične. Međutim, sudije su rad tužilaca/tužilaštava ocijenile manje povoljno nego što su to učinili sami tužioci, dok je percepcija tužilaca o radu sudija/sudova bila je manje povoljna od percepcije samih sudija. Kada se objedine u ukupnu vrijednost indeksa, ove izolirane razlike, usljed poravnanja, nisu dovele do značajnih odstupanja u ukupnoj vrijednosti indeksa između sudija i tužilaca. Percepcije žena i muškaraca koji su nosioci pravosudnih funkcija također su bile slične.

UPOREDNI REZULTATI PERCEPCIJE JAVNOSTI NASPRAM PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA

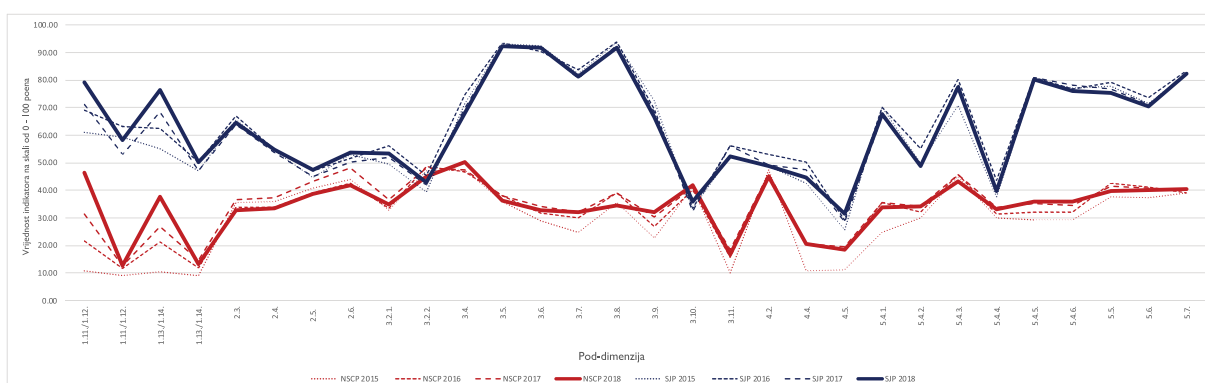
Indeks efektivnosti pravosuđa BiH je dizajniran da omogući poređenje percepcije javnosti sa jedne te sudija i tužilaca sa druge strane o efektivnosti pravosuđa poređenjem njihovih odgovora na ista pitanja u svim slučajevima kada su ista pitanja postavljena objema grupama. Od 146 indikatora u okviru Indeksa, 30 indikatora koji se odnose na percepciju javnosti i 30 indikatora koji se odnose na percepciju sudija i tužilaca pružaju priliku da se analiziraju sličnosti i razlike između odgovora ovih dviju grupa. Rezultati su dati u Prikazu 35.

Prikaz 35: Poređenje percepcije o efikasnosti pravosuđa od strane javnosti i sudija/tužilaca, za period 2015–2018.

Pod-dimenzija No.	Pod-dimenzija	Broj pitanja u Anketi percepcije građana	Broj pitanja u Anketi percepcija sudija i tužilaca	Indeksne vrijednosti indikatora percepcije javnosti (0-100)				Indeksne vrijednosti indikatora percepcije sudija i tužilaca (0-100)				Razlika u percepciji sudija/tužilaca u odnosu na javnost za 2018.
				2015.	2016.	2017.	2018.	2015.	2016.	2017.	2018.	
I.11/I.12.	Percepcija javnosti o efikasnosti sudova (smanjenje zaostataka)	#20	#1	10,71	21,56	31,41	46,26	61,16	69,10	71,05	79,07	32,81
I.11/I.12.	Percepcija javnosti o efikasnosti sudova (trajanje riješenih predmeta)	#25	#3	9,15	11,69	12,63	12,75	59,29	63,13	52,87	58,16	45,41
I.13/I.14.	Percepcija javnosti o efikasnosti tužilaštava (smanjenje zaostataka)	#21	#2	10,60	21,45	26,83	37,82	55,11	62,54	68,24	76,39	38,57
I.13/I.14.	Percepcija javnosti o efikasnosti tužilaštava (trajanje riješenih predmeta)	#26	#4	9,24	11,78	14,53	13,28	47,00	50,38	47,19	50,38	37,10
2.3.	Ocjena rada sudija/sudova	#18a	#5A	35,46	33,91	36,57	32,93	65,52	66,82	63,70	64,43	31,50
2.4.	Ocjena rada tužilaca/tužilaštava	#18b	#5B	35,93	33,90	37,26	33,62	54,32	54,86	53,62	54,77	21,15
2.5.	Ocjena rada advokata	#18c	#5C	40,68	39,10	43,15	38,57	44,61	47,14	45,02	47,36	8,80
2.6.	Ocjena rada notara	#18d	#5D	44,04	42,69	48,02	41,95	52,88	51,69	50,22	53,83	11,88
3.2.1.	Praćenje rada sudija / tužilaca, sankcija i nagrada	#14g	#7A	32,64	33,44	36,53	34,81	49,41	56,19	51,87	53,41	18,61
3.2.2.	Praćenje rada sudija / tužilaca, sankcija i nagrada	#14h	#7B	47,24	48,61	48,12	44,95	39,44	45,40	41,75	42,84	-2,11
3.4.	Slučajna dodjela predmeta	#27	#10	47,38	46,71	47,60	50,25	71,59	74,47	69,75	68,08	17,83
3.5.	Pristup sudskim predmetima	#19a	#11A	36,00	38,04	37,96	36,21	93,11	93,48	92,48	92,26	56,05
3.6.	Pristup suđenjima	#19b	#11B	28,83	31,79	34,31	32,69	92,52	90,44	91,95	91,56	58,86
3.7.	Pristup presudama	#19c	#11C	24,82	30,13	32,20	32,02	82,35	83,59	80,58	81,21	49,19
3.8.	Pristup dokazima	#19e	#11D	35,67	39,23	39,16	34,57	93,49	93,81	92,53	91,57	57,00
3.9.	Pristup izvještajima/statistikama	#19d	#11E	22,78	26,72	30,38	32,21	72,46	69,26	68,28	66,75	34,54
3.10.	Izvištavanje medija	#23	#12	41,28	40,15	41,17	41,70	33,47	33,59	32,58	36,08	-5,62
3.11.	Adekvatnost sudskih taksi/naknada	#24	#14	10,17	15,79	18,60	16,73	52,47	56,22	56,30	52,37	35,64
4.2.	Kompetentnost sudija/tužilaca	#22	#20	47,35	45,76	46,07	45,08	48,68	53,17	49,05	48,71	3,64
4.4.	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	#28	#22	10,81	20,61	20,64	20,51	42,70	50,27	47,44	44,67	24,16
4.5.	Adekvatnost naknada advokata/notara	#29	#23	11,16	18,01	19,46	18,65	25,66	29,15	28,45	31,55	12,90
5.4.1.	Utjecaj korupcije na bh. pravosudni sistem	#13	#34	24,89	35,57	35,45	33,90	70,24	69,99	67,09	67,59	33,69
5.4.2.	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	#14e	#35A	30,15	32,17	34,31	34,35	49,73	55,23	49,07	48,95	14,59
5.4.3.	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	#35	#35B	45,16	45,64	45,61	43,11	70,88	80,20	78,60	77,31	34,20
5.4.4.	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	#14f	#35C	30,13	31,58	33,68	33,15	37,55	43,67	39,59	39,76	6,61
5.4.5.	Sudije ne primaju mito	#14c	#35F	29,32	32,17	35,36	35,78	79,68	81,00	80,91	80,10	44,33
5.4.6.	Tužiocima ne primaju mito	#14d	#35G	29,30	31,98	34,59	36,03	76,94	76,61	77,98	76,00	39,96
5.5.	Povjerenje u sudije	#14a	#35D	37,75	42,59	41,46	39,71	77,65	78,99	76,81	75,44	35,73
5.6.	Povjerenje u tužioce	#14b	#35E	37,39	41,32	40,82	39,98	71,48	73,60	71,01	70,32	30,34
5.7.	Jednaka primjena zakona	#34	#36	39,21	39,16	40,12	40,32	82,16	83,33	81,95	82,44	42,12

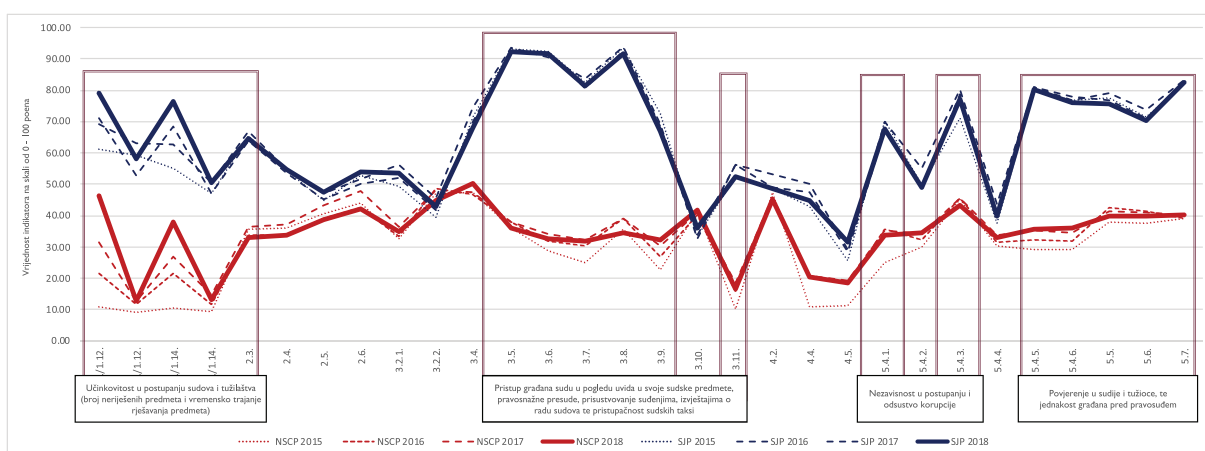
Vrijednosti iz Prikaza 35 grafički su predstavljene u Prikazu 36, gdje vertikalna osa predstavlja vrijednost indikatora (na skali od 0 do 100), a horizontalna osa pojedinačne uparene indikatore (odnosno broj odgovarajuće indeksne pod-dimenzije iz tabele u Prikazu 35). Vrijednosti indeksnih poena indikatora za 2015. godinu predstavljene su tačkastim linijama, vrijednosti za 2016. godinu svijetlim isprekidanim linijama, vrijednosti za 2017. godinu podebljanim isprekidanim linijama, a vrijednosti za 2018. godinu punim linijama. Linije plave boje (tačkaste, isprekidane i pune) predstavljaju indikatore iz percepcije sudija i tužilaca, dok linije crvene boje (tačkaste, isprekidane i pune) predstavljaju indikatore iz percepcije javnosti. Kako je pokazano na Prikazu 35, percepcija javnosti i percepcija sudija i tužilaca značajno se razlikuju po većini indikatora i po godinama.

Prikaz 36: Poređenje percepcije javnosti i sudija / tužilaca, za period 2015–2018. (grafikon)

Na Prikazu 37 istaknuta su područja najvećih razlika: (1) efikasnost u postupanju sudova i tužilaštava (broj neriješenih predmeta i vremensko trajanje rješavanja predmeta) i ocjena rada sudova i tužilaštava; (2) pristup građana sudu radi uvida u vlastite sudske predmete, pravosnažne presude, prisustvovanje ročištima/suđenjima, pristup izvještajima/statističkim podacima o radu sudova i tužilaštava i adekvatnost sudske taksi; (3) nezavisnost u postupanju i odsustvo korupcije i neprimjerenog uticaja na rad sudija i tužilaca; i (4) povjerenje u sudije i tužioce i jednakost građana pred pravosuđem.

Prikaz 37: Najveće razlike u percepciji javnosti i sudija/tužilaca, za 2018. godinu (grafikon)

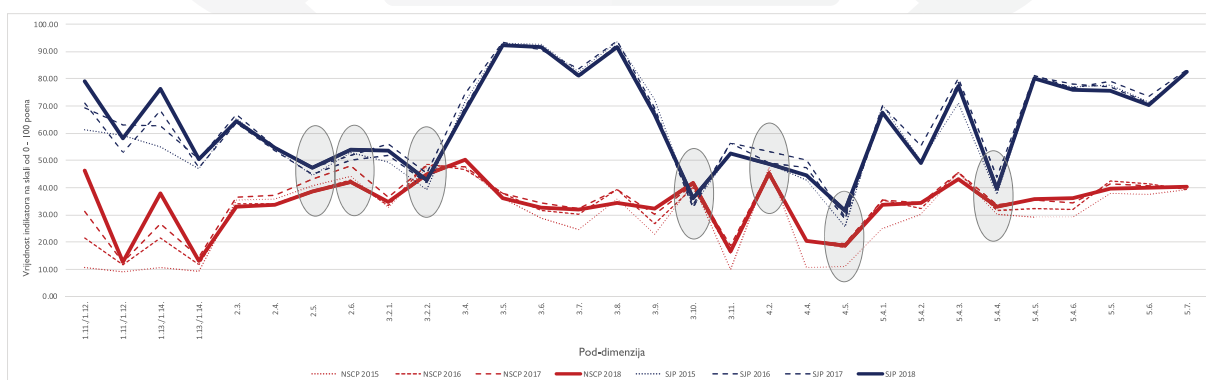
Najveće razlike u pojedinačnim vrijednostima indikatora percepcije sudija i tužilaca u odnosu na percepciju javnosti date su u Prikazu 38. Pozitivna vrijednost ukazuje da je percepcija nosilaca pravosudnih funkcija bila povoljnija od percepcije javnosti za dati indikator.

Prikaz 38: Najveće razlike u percepciji javnosti i sudija / tužilaca u 2018. godini

Broj pod-dimenzije	Pod-dimenzija	Razlika Ankete percepcije sudija i tužilaca u odnosu na Anketu percepcije javnosti za 2018.
3.6.	Pristup ročištima/suđenjima	58,86
3.8.	Pristup dokazima	57,00
3.5.	Pristup sudskim predmetima	56,05
3.7.	Pristup presudama	49,19
1.11./1.12.	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	45,41
5.4.5.	Sudije ne uzimaju mito	44,33
5.7.	Jednaka primjena zakona	42,12
5.4.6.	Tužioci ne uzimaju mito	39,96
1.13./1.14.	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	38,57
1.13./1.14.	Percepcija trajanja tužilačkih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	37,10
5.5.	Povjerenje u sudije	35,73
3.11.	Pristupačnost sudskih taksi / naknada	35,64
3.9.	Pristup izvještajima/statistikama sudova/tužilaštava	34,54
5.4.3.	Odsustvo neprimjerenog utjecaj na sudije u donošenju odluka	34,20
5.4.1.	Uticaj korupcije na bh. pravosudni sistem	33,69
1.11./1.12.	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima	32,81
2.3.	Percepcija rada sudova	31,50
5.6.	Povjerenje u tužioce	30,34

Uz to, postoje područja u kojima su percepcije ove dvije grupe bile međusobno slične. Indikatori po kojima su percepcije bile kontinuirano slične uključuju praćenje rada i kompetentnosti sudija i tužilaca, medijsko izvještavanje, procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon i ocjenu rada advokata i notara. Na Prikazu 39 istaknuti su indikatori u kojima je razlika između percepcije javnosti i percepcije nosilaca pravosudnih funkcija bila najmanja.

Prikaz 39: Najmanje razlike u percepciji javnosti i sudija / tužilaca, za period 2015–2018. (grafikon)

Najmanje razlike u pojedinačnim indeksnim vrijednostima između percepcije sudija i tužilaca i percepcije javnosti date su u Prikazu 40. Negativna vrijednost ukazuje na to da su percepcije sudija/tužilaca bile nepovoljnije od percepcije javnosti.

Prikaz 40: Najmanje razlike u percepciji sudija/tužilaca i javnosti u 2018. godini

Broj pod-dimenzije	Pod-dimenzija	Razlika Ankete percepcije sudija i tužilaca u odnosu na Anketu percepcije javnosti za 2018.
3.2.2.	Nadzor rada sudija / tužilaca, sankcije i nagrade	-2,11
4.2.	Kompetentnost sudija/tužilaca	3,64
3.10.	Izještavanje medija	-5,62
5.4.4.	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	6,61
2.5.	Ocjena rada advokata	8,80
2.6.	Ocjena rada notara	11,88
4.5.	Aдекватnost naknada advokata/notara	12,90

Percepcija, kako javnosti, tako i sudija i tužilaca, prema većini indikatora koji se odnose na korupciju je u 2018. godini bila negativnija nego u 2017. godini, kao što je pokazano na Prikazu 41. Poređenjem percepcije javnosti i percepcije sudija i tužilaca utvrđeno je da su obje grupe imale nepovoljne stavove o procesuiranju javnih zvaničnika koji krše zakon (vrijednost ovog indikatora iz percepcije sudija i tužilaca bila je 39,76 od maksimalnih 100, dok je vrijednost tog indikatora iz percepcije građana bila 33,15). Ovaj rezultat ukazuje da su obje grupe doživljavale napore usmjerene ka procesuiranju takvih predmeta kao neadekvatne.

Međutim, vrijednosti drugih indikatora iz percepcije sudija i tužilaca razlikovale su se od onih iz percepcije javnosti. Sudije i tužioci pozitivno su ocijenili efektivnost bh. pravosuđa po pitanjima korupcije koja su mjerena indikatorima da sudije i tužioci ne primaju mito (80, odnosno 76 indeksnih poena, od maksimalnih 100) te da se sudijama i tužiocima vjeruje da svoje dužnosti izvršavaju nepristrasno i u skladu sa zakonom (75, odnosno 70 indeksnih poena, od maksimalnih 100). Suprotno tome, percepcija javnosti za iste indikatore je bila loša i nije prelazila 40 indeksnih poena od maksimalnih 100.

Prikaz 41: Usporedba godišnjih promjena indikatora povezanih s korupcijom dobijenih iz ankete građana, kao i iz ankete sudija/tužilaca

Broj pitanja u Anketi percepcije sudija i tužilaca	Broj pitanja u Anketi percepcije javnosti	Pitanje (u skraćenom obliku)	Godišnja promjena u vrijednosti indikatora — Javnost	Godišnja promjena u vrijednosti indikatora — Sudije i tužioci
34	13	Utjecaj korupcije na bh. pravosudni sistem	-1,55	0,49
35A	14e	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	0,05	-0,12
35B	35	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	-2,50	-1,28
35C	14f	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	-0,53	0,17
35F	14c	Sudije ne uzimaju mito	0,42	-0,80
35G	14d	Tužioci ne uzimaju mito	1,45	-1,98
35D	14a	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	-1,74	-1,37
35E	14b	Povjerenje u tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	-0,83	-0,69

INDIKATORI IZ STATISTIČKIH PODATAKA VSTV-A

Indeks efektivnosti pravosuđa za 2018. godinu rezimira statističke (administrativne) podatke o ukupno 327,996 predmeta obrađenih u bh. sudovima i tužilaštvima u 2018. godini. Ukupan broj indikatora u Indeksu koji se dobijaju iz statističkih administrativnih podataka VSTV-a je 65. VSTV je projektu MEASURE-BiH dostavio podatke za 57 indikatora koji se odnose na 2018. godinu. Ovi indikatori se odnose na glavne vrste predmeta koje prati Indeks, a koji su bili u radu u sudovima i tužilaštvima u toj godini te na stopu uspješnosti disciplinskih postupaka. Podaci za preostalih 8 indikatora, koje VSTV prikuplja ručno sa godinom kašnjenja, su podaci iz 2017. godine. Ovi indikatori odnose se na kolektivne norme, stope potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka, uspješnost optužnica i izvršenja u komunalnim predmetima. Metodološki, ovo je jednak pristup koji je korišten i u Indeksu za period od 2015. do 2017. godine.

DEFINICIJE PREDMETA

Definicije naziva predmeta korištenih u Indeksu, njihovih odgovarajućih Upisnika (odnosno vrsta i faza u skladu sa Pravilnicima o sistemu za upravljanje predmetima u sudovima i tužilaštvima [CMS i T-CMS]) te datuma računanja početka i završetka predmeta su dati u Prikazu 42. Ove definicije, koje dolaze direktno iz softvera poslovne inteligencije, odnosno upita na CMS i T-CMS baze podataka koje je kreirao VSTV, su nepromijenjene u odnosu na 2015. godinu.

Prikaz 42: Definicije naziva predmeta koji se koriste u Indeksu, odgovarajući Upisnik (vrste, faze), te datumi početka i završetka slučaja korištenih za izračunavanje indikatora

Institucija/Nivo	Naziv predmeta u Indeksu	Upisnik (vrsta, faza)	Datum početka	Datum završetka
Prvostepeni sudovi	Krivični predmeti	K-K	Datum pokretanja predmeta bez obzira na godinu u kojoj je iniciran (samo predmeti koji su 01.01.2017. godine imali status „otvoren“)	Ako je predmet u 2017. godini promijenio status u „zatvoren“, datum završetka je datum kada je proglašen „zatvorenim“.
	Građanski predmeti	P-P		
	Privredni predmeti	Ps-Ps		
	Upravni predmeti	U-U		
	Izvršenje u građanskim predmetima	P-I		
	Izvršenje u privrednim predmetima	Ps-Ip		
	Izvršenje u komunalnim predmetima	I-Kom		
Drugostepeni sudovi	Krivični žalbeni predmeti	K-Kž		Ako je predmet ostao u statusu „otvoren“ na 31.12.2017. godine, računa se kao neriješen predmet na datum 31.12.2017. godine
	Građanski žalbeni predmeti	P-Gž (Parnično odjeljenje)		
	Privredni žalbeni predmeti	Ps-Pž (Privredno odjeljenje)		
	Upravni žalbeni predmeti	U-Už, U-Uvp		
Tužilaštva	Predmeti opšteg kriminala	KT, KTO, KTM, KTT		
	Predmeti korupcije	KTK		
	Predmeti privrednog kriminala (ostali)	KTPo, KTF		
	Predmeti ratnih zločina	KTRZ		

UKUPNE VRIJEDNOSTI ZA INDIKATORE IZ STATISTIČKIH PODATAKA VSTV-A

Maksimalni broj mogućih indeksnih poena iz indikatora iz statističkih administrativnih podataka VSTV-a u ukupnoj vrijednosti Indeksa iznosi 32,98 poena. U 2018. godini, broj indeksnih poena iz indikatora iz statističkih administrativnih podataka VSTV-a iznosio je 21,70 poena, odnosno 65,80% od maksimalno mogućeg broja poena. U 2015. godini, broj indeksnih poena iz ovih indikatora iznosio je 21,41 poen, odnosno 64,93% od maksimuma; u 2016. godini, ovaj broj je iznosio 21,60 poena, odnosno 65,48%, dok je u 2017. godini broj indeksnih poena iz ovih indikatora iznosio 21,83 poena, odnosno 66,18%. Rezultati iz 2018. godine, stoga, predstavljaju godišnje smanjenje od 0,13 indeksnih poena u ukupnoj vrijednosti Indeksa, odnosno smanjenje od 0,58% u odnosu na 2017. godinu (vidjeti Prikaz 43).

Prikaz 43: Ukupne vrijednosti indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a, za period 2015-2018., te godišnje promjene u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu

Maksimalna vrijednost iz indikatora iz statističkih podataka VSTV-a	100,00% (32,98 od ukupno 100 poena u ukupnom Indeksu)
Ukupna vrijednost u 2015. godini iz indikatora iz statističkih podataka VSTV-a	64,93% (21,41 poena u ukupnom Indeksu)
Ukupna vrijednost u 2016. godini iz indikatora iz statističkih podataka VSTV-a	65,48% (21,60 poena u ukupnom Indeksu)
Ukupna vrijednost u 2017. godini iz indikatora iz statističkih podataka VSTV-a	66,18% (21,83 poena u ukupnom Indeksu)
Ukupna vrijednost u 2018. godini iz indikatora iz statističkih podataka VSTV-a	65,80% (21,70 poena u ukupnom Indeksu)
Godišnja promjena u 2018. u odnosu na 2017. godinu	-0,58% (-0,13 ukupnih indeksnih poena)

POJEDINAČNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA

A. TRAJANJE RIJEŠENIH PREDMETA I STAROST NERIJEŠENIH PREDMETA U SUDOVIMA

Pod-dimenzije I.1. i I.2. unutar dimenzije Efikasnost Indeksa prate prosječno vrijeme trajanja predmeta (izraženo u danima) koji su riješeni u 2018. godini te prosječnu starost predmeta koji su ostali neriješeni na kraju 2018. godine po vrstama predmeta. Prikaz 43 pruža pregled ovih vrijednosti po kalendarskim godinama u njihovim stvarnim vrijednostima, linije trenda za svaku od praćenih vrsta predmeta, vrijednosti indeksnih poena indikatora (prema vrsti predmeta) na skali od 0 do 100 u periodu od 2015. do 2018. godine te promjenu u indeksnim poenima za 2018. godinu, u odnosu na 2017. godinu.

Prikaz 44: Indikatori, stvarne vrijednosti, trendovi i vrijednosti indeksa indikatora za prosječno trajanje riješenih predmeta i za starost neriješenih sudskih predmeta, za period 2015–2018.

Pod-dimenzija	Grupa indikatora	Indikatori	Stvarna vrijednost indikatora								Trend	Indeksni poeni indikatora (na skali 0-100) za 2015. godinu	Indeksni poeni indikatora (na skali 0-100) za 2016. godinu	Indeksni poeni indikatora (na skali 0-100) za 2017. godinu	Indeksni poeni indikatora (na skali 0-100) za 2018. godinu	Godišnja promjena u indeksnim vrijednostima indikatora (2018-2017)
			2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.							
I.1. Trajanje riješenih predmeta (u danima)	I.1.1. Prvostepeni sudovi	I.1.1.1. Krivični predmeti ("K")	378	375	343	314	300	308	320	↗	57,03	58,89	57,80	56,19	-1,61	
		I.1.1.2. Građanski predmeti ("G")	666	622	527	447	396	397	394	↘	63,06	67,25	67,20	67,45	0,25	
		I.1.1.3. Privredni predmeti ("P")	582	560	530	522	461	447	419	↘	53,18	58,65	59,89	62,40	2,51	
		I.1.1.4. Upravni predmeti ("U")	350	408	412	417	461	477	478	↗	46,49	40,93	38,86	38,67	-0,19	
		I.1.1.5. Izvršenje u građanskim predmetima ("I")	818	821	715	634	518	434	420	↘	59,58	67,00	72,95	73,22	0,27	
	I.1.2. Drugostepeni sudovi	I.1.1.5.2. Izvršenje u privrednim predmetima ("Ip")	869	909	699	585	512	431	425	↘	64,61	69,01	73,88	74,26	0,38	
		I.1.2.1. Krivični žalbeni predmeti ("Kz")	72	76	80	75	119	132	142	↗	50,41	21,70	13,40	6,76	-6,64	
		I.1.2.2. Građanski žalbeni predmeti ("Gz")	305	330	311	390	404	388	397	↗	38,22	35,88	38,46	36,98	-1,48	
		I.1.2.3. Privredni žalbeni predmeti ("Pz")	327	335	289	346	412	476	593	↗	45,54	35,02	25,03	6,58	-18,45	
		I.1.2.4. Upravni žalbeni predmeti ("Uz")	325	264	282	393	629	755	856	↗	32,36	0,00	0,00	0,00	-17,51	
I.2. Starost neriješenih predmeta (u danima)	I.2.1. Prvostepeni sudovi	I.2.1.1. Krivični predmeti ("K")	569	521	516	505	506	532	539	↗	52,84	52,73	50,29	49,69	-0,60	
		I.2.1.2. Građanski predmeti ("G")	648	532	444	401	410	402	358	↘	62,36	62,14	62,92	66,90	3,98	
		I.2.1.3. Privredni predmeti ("P")	594	541	522	464	469	386	371	↘	58,03	57,58	65,04	66,38	1,33	
		I.2.1.4. Upravni predmeti ("U")	367	335	342	387	415	424	380	↘	44,46	40,46	39,10	45,39	6,29	
		I.2.1.5. Izvršenje u građanskim predmetima ("I")	798	720	677	579	552	556	524	↘	60,45	62,29	62,00	64,17	2,17	
	I.2.2. Drugostepeni sudovi	I.2.1.5.2. Izvršenje u privrednim predmetima ("Ip")	954	736	649	593	589	591	568	↘	61,95	62,19	62,08	63,53	1,45	
		I.2.2.1. Krivični žalbeni predmeti ("Kz")	109	94	137	220	265	271	272	↗	3,37	0,00	0,00	0,00	-0,45	
		I.2.2.2. Građanski žalbeni predmeti ("Gz")	410	424	468	480	499	533	600	↗	44,75	42,51	38,68	30,91	-7,76	
		I.2.2.3. Privredni žalbeni predmeti ("Pz")	456	470	513	571	657	751	738	↗	40,41	31,45	21,73	23,06	1,32	
		I.2.2.4. Upravni žalbeni predmeti ("Uz")	206	223	364	480	546	604	545	↗	9,16	0,00	0,00	0,00	7,27	

Na prvostepenim sudovima, u periodu od 2012. do 2018. godine, zabilježeno je kontinuirano smanjenje vremena potrebnog za rješavanje privrednih predmeta te predmeta u postupcima izvršenja kako u građanskim tako i u privrednim predmetima. Vrijeme potrebno za rješavanje krivičnih i građanskih predmeta je, u periodu od 2012. do 2016. godine, skraćeno; međutim, ovaj pozitivni trend nije zabilježen u periodu od 2017. do 2018. godine. Dok je vrijeme potrebno za rješavanje u građanskim predmetima

ostalo nepromijenjeno u posljednje dvije godine, vrijeme rješavanja u krivičnim predmetima je povećano. Vrijeme potrebno za rješavanje upravnih predmeta povećavalo se svake godine u periodu od 2012. do 2018. godine, iako je se taj trend usporio od 2017. do 2018. godine.

Prosječna starost neriješenih građanskih i privrednih predmeta i njihovog izvršenja kontinuirano se smanjivala u periodu između 2012. i 2018. godine. Starost neriješenih krivičnih predmeta povećavala se u periodu od 2015. do 2018. godine, pri čemu je vrijednost za 2018. godinu bila najlošija od 2012. godine. Međutim, starost neriješenih upravnih predmeta je u 2018. godini bila najmanja od 2014. godine za ovu vrstu predmeta. Vrijednost prosječnog vremena potrebnog za rješavanje predmeta na prvostepenim sudovima i dalje je visoka, dok je vrijednost prosječne starosti neriješenih predmeta čak i viša (a kretala se od 320 do 478 dana koliko su trajali riješeni predmeti i od 358 do 558 dana koliko je bila starost neriješenih predmeta u svim glavnim vrstama predmeta koje prati Indeks).

Na drugostepenim sudovima, sve vrste žalbenih predmeta (krivični, građanski, privredni i upravni) zabilježile su povećanja prosječnog vremena potrebnog za rješavanje predmeta. Zabilježeno je također i povećanje starosti neriješenih građanskih žalbenih predmeta. Vrijeme potrebno za rješavanje krivičnih žalbenih predmeta ostalo je na istom nivou kao i prethodne godine, dok je starost neriješenih privrednih i upravnih žalbenih predmeta smanjena. Bez obzira na ovo, presude u građanskim i privrednim žalbenim predmetima i dalje su trajale jednako dugo ili duže nego na prvostepenim sudovima.

Drugostepeni sudovi doprinijeli su zastojima u provođenju pravde sa prosječnim trajanjem riješenih predmeta u rasponu od 142 do 856 dana i prosječnom starosti neriješenih predmeta u rasponu od 272 do 738 dana u glavnim vrstama žalbenih predmeta koje prati Indeks. Pored toga, kada se porede vrijednosti iz 2018. godine sa odgovarajućim prosječnim vrijednostima iz perioda od 2012. do 2014. godine, vrijeme trajanja riješenih i starost neriješenih žalbenih predmeta svih vrsta značajno su porasli, u nekim slučajevima čak udvostručili, u odnosu na period od 2012. do 2014. godine.

Vrijednosti tri indikatora koji se odnose na žalbene predmete (prosječno vrijeme trajanja riješenih upravnih žalbenih predmeta, prosječna starost neriješenih krivičnih žalbenih predmeta te prosječna starost upravnih žalbenih predmeta), u 2018. godini, bile su više nego dvostruko veće od istih vrijednosti u periodu od 2012. do 2014. godine. Nadalje, vrijednosti dvaju od ova tri indikatora nastavile su se pogoršavati u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu (prosječna starost upravnih žalbenih predmeta je smanjena, ali još uvijek nedovoljno da bi ostvarila prosječnu vrijednost iz perioda od 2012. do 2014. godine). Konačno, vrijednosti dva preostala indikatora (prosječno vrijeme trajanja riješenih krivičnih žalbenih predmeta i prosječno vrijeme trajanja riješenih privrednih žalbenih predmeta) su porasle u 2018. godini, postavši tako gotovo dvostruko više od vrijednosti iz perioda od 2012. do 2014. godine. Uzimajući u obzir da su se preostala tri indikatora kretala u rasponu od 23 do 37 indeksnih poena (od maksimalnih 100), znatno povećanje prosječnog vremena potrebnog za rješavanje predmeta i starosti neriješenih predmeta zabilježeno je na drugostepenim sudovima u posljednje četiri godine.

B. STOPE RJEŠAVANJA I BROJ NERIJEŠENIH PREDMETA U SUDOVIMA

Pod-dimenzije I.3. i I.4. unutar dimenzije Efikasnost prate broj neriješenih predmeta na kraju 2018. godine i stope rješavanja u 2018. godini po vrstama predmeta koje prati Indeks. Stopa rješavanja predmeta predstavlja omjer riješenih i novoprimljenih predmeta u kalendarskoj godini. Prikaz 45 pruža pregled ovih vrijednosti po kalendarskim godinama u njihovim stvarnim vrijednostima, linije trenda za svaku od praćenih vrsta predmeta, vrijednosti indeksnih poena indikatora po vrsti predmeta na skali od 0 do 100, od 2015. do 2018. godine te promjenu u indeksnim poenima za 2018. godinu u odnosu na 2017. godinu.

Prikaz 45: Indikatori, stvarne vrijednosti, trendovi i vrijednosti indeksa indikatora za stope rješavanja i zaostatak u sudu, 2012–2018.

Pod-dimenzija	Grupa indikatora	Indikatori	Stvarna vrijednost indikatora							Trend	Indeksni poeni indikatora (na skali 0-100) za 2015. godinu	Indeksni poeni indikatora (na skali 0-100) za 2016. godinu	Indeksni poeni indikatora (na skali 0-100) za 2017. godinu	Indeksni poeni indikatora (na skali 0-100) za 2018. godinu	Godišnja promjena u indeksnim vrijednostima indikatora (2018-2017)
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018						
I.3. Sudovi: Broj neriješenih predmeta	I.3.1. Prvostepeni sudovi	I.3.1.1. Krivični predmeti ("K")	12.567	11.871	10.598	10.080	9.976	9.213	8.366		56,84	57,29	60,56	64,18	3,63
		I.3.1.2. Građanski predmeti ("P")	44.007	38.271	34.352	32.367	29.244	26.015	23.123		58,37	62,39	66,54	70,26	3,72
		I.3.1.3. Privredni predmeti ("Pa")	12.007	10.963	9.165	7.225	5.824	5.382	4.807		66,28	72,81	74,88	77,56	2,68
		I.3.1.4. Upravni predmeti ("U")	10.447	12.488	13.535	12.710	11.285	9.958	10.101		47,72	53,59	59,04	58,45	-0,59
		I.3.1.5.1. Izvršenje u građanskim predmetima ("I")	126.339	117.758	98.727	84.637	69.822	62.809	53.806		62,97	69,45	72,52	76,46	3,94
	I.3.2. Drugostepeni sudovi	I.3.1.5.2. Izvršenje u privrednim predmetima ("Ip")	23.857	21.764	19.212	16.740	14.241	12.155	10.170		61,27	67,05	71,88	76,47	4,59
		I.3.1.5.3. Izvršenje u komunalnim predmetima ("Kom")	1.664.328	1.709.000	1.574.517	1.574.589	1.661.940	1.621.919	/		52,27	52,26	49,62	50,83	1,21
		I.3.2.1. Krivični žalbeni predmeti ("Kz")	866	894	1.275	1.753	1.951	1.977	1.755		13,36	3,57	2,29	13,26	10,97
		I.3.2.2. Građanski žalbeni predmeti ("Gz")	13.293	13.685	14.682	14.761	14.628	15.191	15.063		46,85	47,33	45,30	45,76	0,46
		I.3.2.3. Privredni žalbeni predmeti ("Pz")	3.126	3.228	3.911	4.403	4.652	4.441	4.304		35,66	32,02	35,10	37,11	2,00
I.4. Sudovi: Stopa rješavanja (u %)	I.4.1. Prvostepeni sudovi	I.3.2.4. Upravni žalbeni predmeti ("Uz")	1.119	2.216	2.892	3.643	4.117	4.422	3.975		12,25	0,83	0,00	4,25	10,77
		I.4.1.1. Krivični predmeti ("K")	118%	105%	110%	104%	100%	107%	108%		69,42	66,86	71,42	71,83	0,41
		I.4.1.2. Građanski predmeti ("P")	123%	118%	113%	106%	110%	112%	112%		71,00	73,65	74,95	74,41	-0,54
		I.4.1.3. Privredni predmeti ("Pa")	118%	112%	125%	130%	127%	108%	112%		86,34	84,99	72,30	74,81	2,50
		I.4.1.4. Upravni predmeti ("U")	98%	83%	91%	108%	116%	117%	98%		72,04	77,24	77,86	65,45	-12,40
	I.4.2. Drugostepeni sudovi	I.4.1.5.1. Izvršenje u građanskim predmetima ("I")	103%	113%	131%	121%	122%	117%	116%		80,69	81,63	74,95	77,03	2,08
		I.4.1.5.2. Izvršenje u privrednim predmetima ("Ip")	104%	114%	119%	119%	121%	117%	118%		79,18	80,70	78,16	78,71	0,56
		I.4.1.5.3. Izvršenje u komunalnim predmetima ("Kom")	79%	88%	97%	100%	99%	136%	/		64,37	66,62	66,00	91,82	25,82
		I.4.2.1. Krivični žalbeni predmeti ("Kz")	98%	99%	92%	91%	96%	100%	104%		61,43	64,11	66,39	69,59	3,20
		I.4.2.2. Građanski žalbeni predmeti ("Gz")	91%	97%	93%	99%	100%	96%	101%		66,28	67,00	63,71	67,38	3,67
		I.4.2.3. Privredni žalbeni predmeti ("Pz")	98%	97%	81%	86%	91%	107%	105%		57,24	60,67	71,57	69,84	-1,73
		I.4.2.4. Upravni žalbeni predmeti ("Uz")	114%	53%	66%	63%	75%	84%	123%		41,91	49,99	55,80	81,70	25,90

Na prvostepenim sudovima, broj neriješenih predmeta je kontinuirano opadao, dok su stope rješavanja predmeta bile iznad 100% u periodu od 2012. do 2018. godine (osim u upravnim predmetima, gdje je u 2014. godini dostignuta stopa od 100%, ali je ona u 2018. godini opala). Ipak, broj neriješenih komunalnih predmeta i dalje je veoma visok i iznosi 1,6 miliona.

U 2018. godini stopa rješavanja svih vrsta predmeta na drugostepenim sudovima bila je, prvi put u periodu od 2012. do 2018. godine, iznad 100%. Štaviše, stopa rješavanja po žalbama u upravnim predmetima značajno je poboljšana, sa 84% u 2017. godini na 123% u 2018. godini. Shodno tome, broj neriješenih sudskih predmeta svih vrsta (osim upravnih predmeta na prvostepenim sudovima) smanjen je po prvi put u periodu od 2012. do 2018. godine.

Poređenjem nalaza koji se odnose na drugostepene sudove u sve četiri kategorije (vrijeme trajanja riješenih predmeta, starost neriješenih predmeta, smanjenje broja neriješenih predmeta i stope rješavanja) utvrđeno je da postoji porast vremena trajanja i starosti neriješenih predmeta, kako je navedeno u prethodnom poglavlju, zajedno s poboljšanjem stopa rješavanja predmeta i smanjenjem starosti neriješenih predmeta. O ovoj očiglednoj kontradiktornosti će biti više govora u poglavljima koja slijede.

C. TRAJANJE RIJEŠENIH PREDMETA, STAROST NERIJEŠENIH PREDMETA, STOPE RJEŠAVANJA I BROJ NERIJEŠENIH PREDMETA U TUŽILAŠTVIMA

Pod-dimenzije I.5., I.6., I.7. i I.8. unutar dimenzije Efikasnost prate iste indikatore za tužilaštva kao što je to slučaj za sudove u pod-dimenzijama od I.1. do I.4. Ovi indikatori odnose se na prosječno vrijeme trajanja predmeta koji su riješeni u 2018. godini, prosječnu starost predmeta koji su ostali neriješeni na kraju 2018. godine, broj neriješenih predmeta na kraju 2018. godine te stope rješavanja (omjer riješenih i novoprimljenih predmeta u kalendarskoj godini) u 2018. godini po vrstama predmeta. Prikaz 46 pruža pregled ovih vrijednosti po kalendarskim godinama u njihovim stvarnim vrijednostima, linije trenda za svaku od praćenih vrsta predmeta, vrijednosti dodijeljenih indeksnih poena svakog od indikatora po vrsti predmeta na skali od 0 do 100, u periodu od 2015. do 2018. godine te promjenu za 2018. godinu, u odnosu na 2017. godinu.

Prikaz 46: Indikatori, stvarne vrijednosti, trendovi i vrijednosti indeksa indikatora za prosječno trajanje riješenih predmeta, starost neriješenih predmeta, stope odobrenja i zaostatke tužilaštava za period 2012–2018.

Pod-dimenzije	Indikatori	Stvarna vrijednost indikatora							Trend	Indeksni poeni indikatora (na skali 0-100) za 2015. godinu	Indeksni poeni indikatora (na skali 0-100) za 2016. godinu	Indeksni poeni indikatora (na skali 0-100) za 2017. godinu	Indeksni poeni indikatora (na skali 0-100) za 2018. godinu	Godišnja promjena u indeksnim vrijednostima indikatora (2018-2017)
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018						
I.5. Tužilaštva: Broj riješenih predmeta (u danima)	I.5.1.1. Predmeti općeg kriminala	366	412	371	396	250	218	196		48,26	67,31	71,56	74,45	2,89
	I.5.1.2.1. Predmeti korupcije	1.146	374	481	358	344	364	314		73,17	74,24	72,69	76,50	3,80
	I.5.1.2.2. Predmeti privrednog kriminala (ostali)	510	554	602	590	405	413	344		46,85	63,55	62,77	69,07	6,30
	I.5.1.3. Predmeti ratnih zločina	2.116	1.555	1.330	1.449	1.358	1.538	1.362		56,55	59,27	53,88	59,16	5,28
	I.6.1.1. Predmeti općeg kriminala	801	702	654	505	425	376	385		64,85	70,40	73,81	73,22	-0,59
I.6. Tužilaštva: Starost rješavanja predmeta (u danima)	I.6.1.2.1. Predmeti korupcije	881	849	776	694	647	692	772		58,43	61,26	58,59	53,76	-4,82
	I.6.1.2.2. Predmeti privrednog kriminala (ostali)	996	978	976	795	695	658	720		59,54	64,68	66,54	63,38	-3,16
	I.6.1.3. Predmeti ratnih zločina	1.897	1.857	1.995	2.013	2.136	2.254	2.361		47,47	44,25	41,19	38,40	-2,79
	I.7.1.1.1. Predmeti općeg kriminala	21.702	20.749	18.517	12.352	11.042	10.366	9.838		69,61	72,83	74,50	75,80	1,30
	I.7.1.2.1. Predmeti korupcije	501	786	907	1.005	1.051	939	839		31,29	28,14	35,80	42,64	6,84
I.7. Tužilaštva: Broj neriješenih predmeta	I.7.1.2.2. Predmeti privrednog kriminala (ostali)	2.511	2.281	1.831	1.595	1.707	1.740	1.673		63,88	61,34	60,59	62,11	1,52
	I.7.1.3. Predmeti ratnih zločina	1.277	1.222	1.075	1.000	872	807	732		58,03	63,40	66,13	69,28	3,15
	I.8.1.1. Predmeti općeg kriminala	103%	104%	109%	127%	105%	103%	103%		84,74	70,31	68,83	68,61	-0,22
	I.8.1.2.1. Predmeti korupcije			83%	91%	96%	111%	110%		60,93	63,97	74,31	73,65	-0,66
	I.8.1.2.2. Predmeti privrednog kriminala (ostali)	80%	112%	128%	114%	96%	100%	105%		75,90	64,32	66,47	70,06	3,59
I.8. Tužilaštva: Stopa rješavanja (u %)	I.8.1.3. Predmeti ratnih zločina	75%	116%	154%	126%	153%	139%	135%		84,03	100,00	92,70	90,31	-2,39

Vrijeme potrebno za rješavanje svih vrsta predmeta u tužilaštvima je u 2018. godini smanjeno. Prosječno vrijeme potrebno za rješavanje predmeta općeg kriminala smanjeno je sa 218 dana u 2017. godini na 196 dana u 2018. godini. Prosječno vrijeme trajanja riješenih predmeta je u 2018. godini bilo blizu prihvatljivog standarda za efikasno procesuiranje predmeta.⁷ Vrijeme trajanja riješenih predmeta je u 2018. godini smanjeno, kako u predmetima korupcije, tako i u predmetima privrednog kriminala, a ove vrijednosti (314, odnosno 344 dana) su sada, po prvi put u periodu od 2014. do 2018. godine, unutar jednogodišnjeg vremenskog okvira.

Istovremeno, prosječna starost svih vrsta neriješenih predmeta je porasla. U predmetima korupcije i privrednog kriminala, starost neriješenih predmeta je porasla sa prosječnih 692, odnosno 658 dana u 2017. godini na 772, odnosno 720 dana u 2018. godini. Drugim riječima, predmeti korupcije i privrednog kriminala u tužilaštvima, ukoliko su ostali neriješeni, bili su stari oko dvije godine u prosjeku.

Stopa rješavanja predmeta općeg kriminala bila je iznad 100% tokom cijelog perioda od 2012. do 2018. godine, što je rezultiralo značajnim smanjenjem broja ove vrste predmeta. U posljednje dvije godine (2017-2018.), sve vrste predmeta zabilježile su stope rješavanja veće od 100%. Broj neriješenih predmeta korupcije bio je najniži od 2015. do 2018. godine, dok je broj neriješenih predmeta privrednog kriminala bio najniži od 2016. do 2018. godine. Stopa rješavanja predmeta ratnih zločina bila je, treću godinu zaredom, iznad 130%, dok se broj neriješenih predmeta i dalje kontinuirano smanjivao.

D. ISPUNJENJE KOLEKTIVNIH/ORIJENTACIONIH NORMI, POTVRDE PRVOSTEPENIH SUDSKIH ODLUKA, USPJEŠNOST OPTUŽNICA I VOĐENJA DISCIPLINSKIH POSTUPAKA

Pod-dimenzije I.9. i I.10. unutar dimenzije Efikasnost, pod-dimenzije 2.1. i 2.2. unutar dimenzije Kvalitet, te pod-dimenzija 3.3. unutar dimenzije Odgovornost i transparentnost prate prosječno ostvarenu kolektivnu/orijentacionu normu⁸ sudija i tužilaca, stopu potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka te uspješnost optužnica i vođenja disciplinskih postupaka. Kako je prethodno navedeno, podatke po svim ovim indikatorima (osim stope uspješnosti vođenja disciplinskih postupaka) ručno prikuplja i pruža VSTV. U vrijeme prikupljanja, dostupni podaci imali su vremensko kašnjenje od godinu dana. Stoga, Indeks sadrži podatke o radu sudova i tužilaštava koji se odnose na 2017. godinu. Isto jednogodišnje kašnjenje dogodilo se i u periodu od 2015. do 2017. godine.

⁷ Zakon o krivičnom postupku FBiH, Član 240, tačka 2. Dostupno na: https://www.pravosudje.ba/vstv/faces/pdfservlet.jspx?_afPfm=7669c5edde25febfaa52bca9c3c747f2d24b204763f446ebfa60320ceefe6a55.e34TbxyRbNiRb40Rb40Obh4SaNn0?p_id_doc=2697

⁸ Orijehtaciona norma za sudije i tužioce u BiH je broj predmeta koji sudija ili tužilac treba riješiti u roku od jedne godine. Kolektivna norma je prosječna vrijednost pojedinačnog ispunjenja orijentacionih normi sudija i tužilaca. Detaljnije informacije dostupne na: https://www.pravosudje.ba/vstv/faces/docservlet.jspx?_afPfm=28083 i https://vstv.pravosudje.ba/vstv/faces/docservlet.jspx?_afPfm=28084 (pristupljeno 18. juna 2018. godine).

Kao što je navedeno u Prikazu 47, prosječna stopa ispunjenja kolektivne norme sudija u 2017. godini bila je niža nego u 2016. godini. Stopa ispunjenja kolektivne norme tužilaca u 2017. godini također je smanjena u odnosu na 2016. godinu. Stope potvrđivanja odluka prvostepenih sudova općenito su pale za 1 do 2 procentna poena ispod vrijednosti iz 2016. godine. Suprotno tome, uspješnost optužnica poboljšana je za 1 procentni poen u 2017. godini u odnosu na prethodnu godinu. Slično tome, stopa uspješnosti disciplinskih postupaka u 2018. godini poboljšana je za 2 procentna poena u odnosu na 2017. godinu.

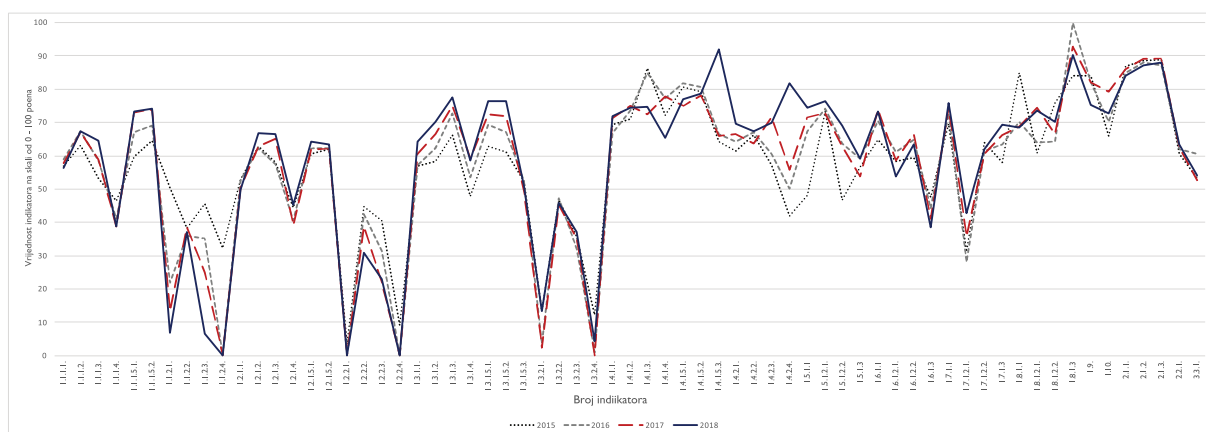
Prikaz 47: Indikatori, stvarne vrijednosti, historijski trendovi i vrijednosti indeksa indikatora u kolektivnim normama, stopa potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka i uspješnost optužnica i disciplinskih postupaka, za period 2012–2018.

Indikatori	Stvarna vrijednost indikatora							Trend	2015 VRIJEDNOST INDIKATORA NA SKALI OD 0 - 100	2016 VRIJEDNOST INDIKATORA NA SKALI OD 0 - 100	2017 VRIJEDNOST INDIKATORA NA SKALI OD 0 - 100	2018 VRIJEDNOST INDIKATORA NA SKALI OD 0 - 100	GODIŠNJA PROMJENA U VRIJEDNOSTIMA INDIKATORA (2018-2017)
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018						
I.9.1. Kolektivna norma - sudije (u%)	133%	122%	126%	123%	123%	113%	/		84,00	81,95	82,00	75,33	-6,67
I.10.1. Kolektivna norma - tužici (u %)	/	120%	99%	105%	119%	109%	/		66,00	70,04	79,33	72,67	-6,67
2.1.1. Stopa potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka (u %)	90%	96%	87%	85%	86%	84%	/		86,78	85,00	86,00	84,00	-2,00
2.1.2. Stopa potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka (u %)	88%	96%	89%	88%	89%	87%	/		88,57	88,00	89,00	87,00	-2,00
2.1.3. Stopa potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka (u %)	86%	97%	89%	87%	89%	88%	/		88,89	87,00	89,00	88,00	-1,00
2.2.1. Uspješnost optužnica (u %)	/	92%	91%	93%	94%	95%	/		60,67	62,00	62,67	63,33	0,67
3.3.1. Disciplinske postupci (u %)	110%	94%	94%	80%	91%	79%	81%		53,33	60,60	52,78	54,00	1,22

POJEDINAČNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA IZ STATISTIČKIH PODATAKA VSTV-A

Statistički podaci VSTV-a dati u Prikazima 44 do 47 grafički su predstavljeni u Prikazu 48, gdje vertikalna osa predstavlja vrijednost indikatora (na skali od 0 do 100), a horizontalna osa pojedinačne indikatore (odnosno broj indikatora iz tabela u Prikazima 44 do 47). Vrijednosti indeksnih poena indikatora za 2015. godinu predstavljene su tačkastom crnom linijom; vrijednosti za 2016. godinu isprekidanom sivom linijom; vrijednosti za 2017. godinu isprekidanom crvenom linijom; a vrijednosti za 2018. godinu punom plavom linijom.

Prikaz 48: Pojedinačne vrijednosti indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a, za period 2015–2018.

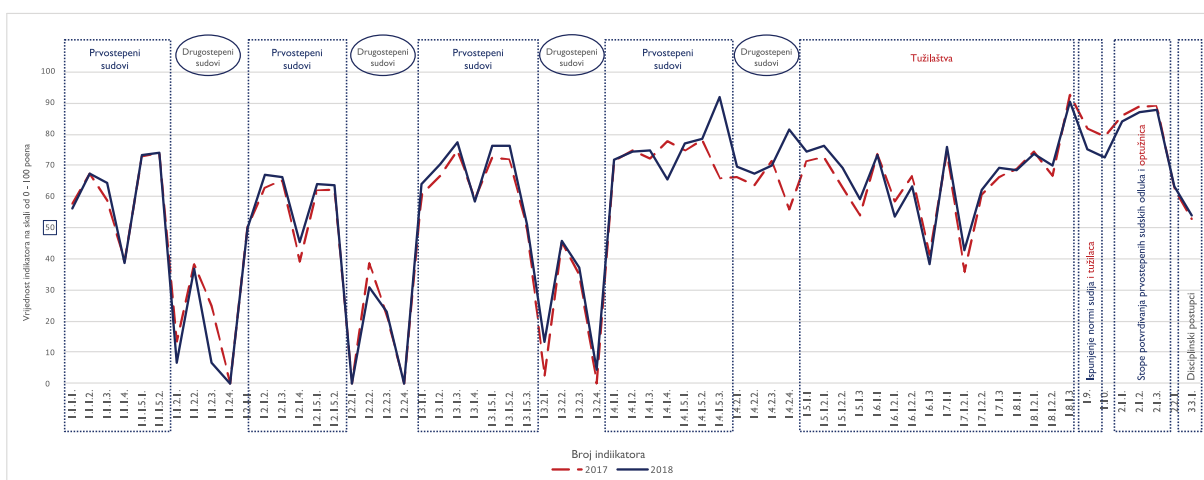

Vrijednosti indikatora za 2018. godinu u većini slučajeva ne odstupaju značajno od vrijednosti iz 2017. godine, pri čemu su one u nekim slučajevima iznad vrijednosti iz 2017. godine, a u nekim ispod te vrijednosti. Kako je dato u Prikazu 48, ova smanjenja zabilježena su u manjem broju indikatora koji se odnose na rad prvostepenih i drugostepenih sudova, dok su se najveća smanjenja odnosila na ispunjenje kolektivne/orijentacione norme kako sudija, tako i tužilaca i na stopu potvrđivanja prvostepenih presuda. Iz grafičkog prikaza se vidi da je plava linija (vrijednosti iz 2018. godine) uglavnom iznad tačkaste crvene linije (vrijednosti iz 2017. godine), što upućuje na ukupno poboljšanje u vrijednostima

indikatora iz statističkih podataka. Uprkos činjenici da je većina pojedinačnih indikatora zabilježila poboljšanje, ukupna promjena indeksnih poena bila je negativna zbog dodatnog pondera koji je dodijeljen indikatorima koji se odnose na ispunjenje norme i stopu potvrđivanja presuda i optužnica, čija vrijednost je smanjena. Dodijeljeni ponder ogleda se u činjenici da je ispunjenje zahtjeva norme jedna od najvažnijih varijabli koju bh. pravosuđe koristi za praćenje radnog učinka na sudovima i u tužilaštvima. Zbog toga je ispunjenje kolektivne norme dodatno analizirano u odjeljku pod nazivom Dodatni podaci koji govori o prilivima i rješavanju predmeta u nastavku ovog Izvještaja.

Pojedinačne vrijednosti indikatora predstavljene su u Prikazima 44–47. Grafički prikaz svih vrijednosti pojedinačnih indikatora na Prikazu 49 je ilustracija prethodnih nalaza o većem radnom učinku prvostepenih sudova i tužilaštava ostvarenom u 2018. godinu u odnosu na 2017. godinu, pri čemu su drugostepeni sudovi zabilježili određeno poboljšanje, posebno u pogledu stopa rješavanja predmeta u odnosu na 2017. godinu.

Prikaz 49: Promjene vrijednosti indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a, za 2018. godinu u odnosu na 2017. godinu

Na Prikazu 50 navedeno je 10 indikatora s najvećim godišnjim promjenama u 2018. godinu u odnosu na 2017. godinu. Indikatori u kojima je zabilježeno poboljšanje bili su stopa rješavanja upravnih žalbenih predmeta, stopa rješavanja komunalnih predmeta u postupcima izvršenja, broj neriješenih krivičnih žalbenih predmeta te broj neriješenih predmeta korupcije u tužilaštvima. Najveća smanjenja vrijednosti između 2017. i 2018. godine bila su povezana s indikatorima koji se odnose na vrijeme potrebno za rješavanje privrednih i krivičnih žalbenih predmeta, stopu rješavanja upravnih predmeta, starost neriješenih građanskih žalbenih predmeta te ispunjenje kolektivnih/orijentacionih normi kako za sudije tako i za tužioce.

Prikaz 50: Najveće godišnje promjene vrijednosti indikatora prema administrativnim podacima VSTV-a u 2018. u odnosu na 2017. godinu

Broj indikatora	Indikator	Vrijednost indikatora (0-100 poena) 2017.	Vrijednost indikatora (0-100 poena) 2018.	Godišnja promjena vrijednosti indikatora
I.4.2.4.	Sudovi: Stopa rješavanja – Upravni žalbeni ("Uz")	55,80	81,70	25,90
I.4.1.5.3.	Sudovi: Stopa rješavanja - Komunalni predmeti ("Kom")	66,00	91,82	25,82
I.1.2.3.	Sudovi: Trajanje riješenih predmeta – Privredni žalbeni ("Ps")	25,03	6,58	-18,45
I.4.1.4.	Sudovi: Stopa rješavanja - upravni ("U")	77,86	65,45	-12,40
I.3.2.1.	Sudovi: Broj neriješenih predmeta – Krivični žalbeni ("Kz")	2,29	13,26	10,97
I.2.2.2.	Sudovi: Starost neriješenih predmeta – Građanski žalbeni ("Gz")	38,68	30,91	-7,76
I.7.1.2.1.	Tužilaštva: Broj neriješenih predmeta - korupcija	35,80	42,64	6,84
I.9.	Kolektivna norma - sudije	82,00	75,33	-6,67
I.10.	Kolektivna norma- tužioci	79,33	72,67	-6,67
I.1.2.1.	Sudovi: Trajanje riješenih predmeta - Krivični žalbeni ("Kz")	13,40	6,76	-6,64

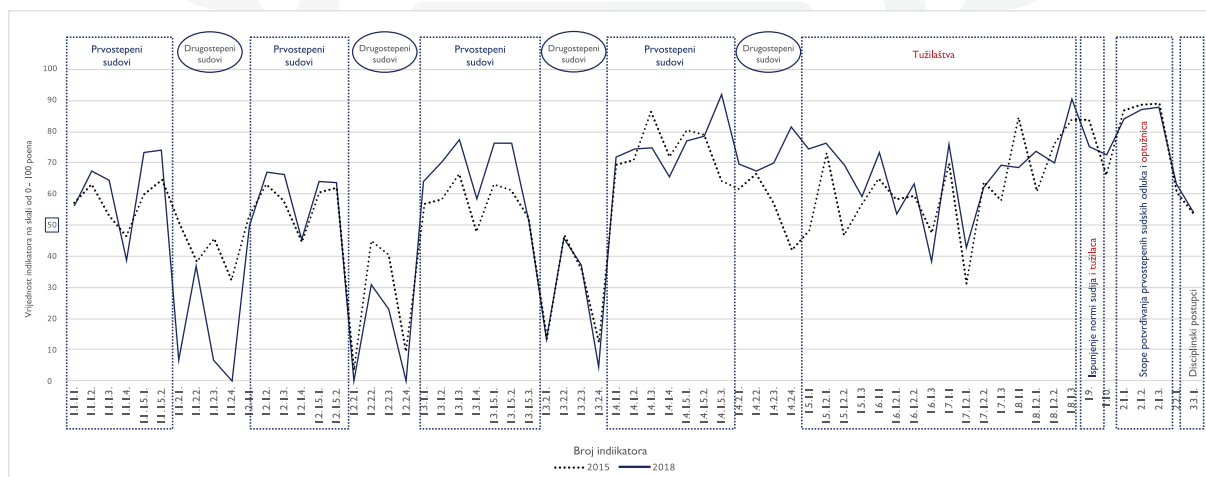
Nivo pozitivnih ili negativnih promjena indikatora iz statističkih podataka VSTV-a za 2018. godinu na sumarnom nivou od 0, 2 i 5 procentnih poena dat je u Prikazu 51.

Prikaz 51: Promjene indikatora dobivenih iz administrativnih podataka VSTV-a u 2018. u odnosu na 2017. na nivou 0, 2 i 5 procentnih poena

	Broj indikatora s godišnjom promjenom i indeksnih poena		Broj indikatora s godišnjom promjenom i indeksnih poena		Broj indikatora s godišnjom promjenom i indeksnih poena
i > 0	39	i > 2	25	i > 5	8
i = 0	3	-2 < i > 2	30	-5 < i > 5	51
i < 0	23	i < -2	10	i < -5	6
Total	65		65		65

Konačno, s obzirom da je ovo četvrto izdanje Indeksa, moguće je promatrati promjene u 2018. godini u odnosu na 2015. godinu. Kao što pokazuje Prikaz 52, u odnosu na 2015. godinu, prvostepeni sudovi su imali bolji radni učinak u 2018. godini u pogledu prosječnog vremena trajanja riješenih predmeta, starosti neriješenih predmeta te broja neriješenih predmeta, dok je po nekim indikatorima stopa rješavanja predmeta bila bolja u 2015. godini nego u 2018. godini. Na drugostepenim sudovima su se vrijeme potrebno za rješavanje predmeta i starost neriješenih predmeta povećali. Neriješeni žalbeni predmeti bili su u stalnom porastu od 2012. do 2017. godine. Indikatori koji se odnose na stopu rješavanja predmeta su poboljšani u 2018. godini u odnosu na 2015. godinu, jer su drugostepeni sudovi u 2018. godini ostvarili najviše stope rješavanja predmeta od uvođenja Indeksa (koja je prvi put bila iznad 100%). Rad tužilaštava u 2018. godini bio je po većini indikatora bolji nego u 2015. godini. To je posljedica izuzetno visokih stopa rješavanja predmeta u 2015. godini, što je pružilo osnovu za smanjenja prosječnog vremena potrebnog za rješavanje predmeta te starosti i broja neriješenih predmeta. Visoke stope rješavanja u predmetima općeg kriminala iz 2015. godine nisu se ponovile ni u jednoj narednoj godini, pa je stoga vrijednost indikatora iz 2015. godine ostala bolja od vrijednosti iz 2018. godine.

Prikaz 52: Promjene u vrijednostima indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a u 2018. godini u odnosu na 2015. godinu

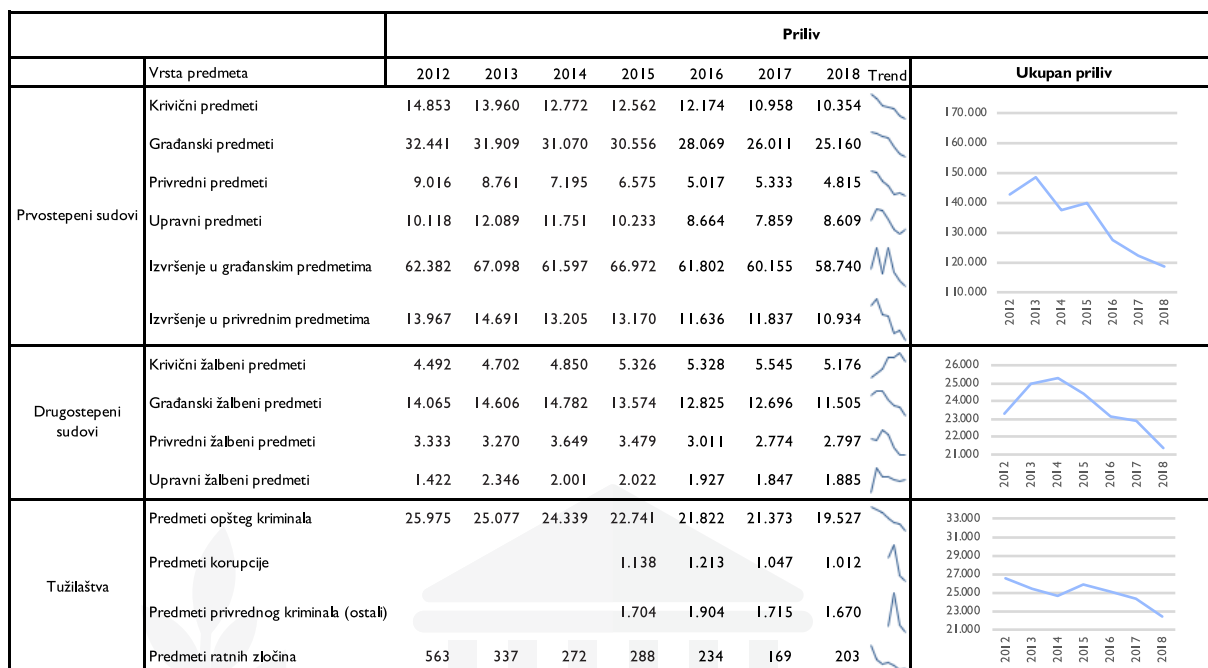
DODATNI PODACI

Kao što je prethodno napomenuto, uz podatke korištene u izračunima za Indeks, projekat MEASURE-BiH je prikupio i dodatne statističke podatke VSTV-a, kada su oni bili dostupni, kako bi se dobila cjelovitija slika funkcioniranja pravosuđa u BiH. Ovi podaci pružili su informacije o broju novoprimljenih predmeta (priliv), broju riješenih predmeta u svakoj kalendarskoj godini, budžetima sudova i tužilaštava te o broju sudija, tužilaca i pomoćnog osoblja u izvještajnoj godini.

PRILIV PREDMETA U PERIODU od 2012. DO 2017. GODINE

Prikaz 53 pruža istorijski pregled priliva predmeta u periodu od 2012. do 2018. godine s linijama trenda po vrstama predmeta i sumarno po nivoima pravosudnih instanci.

Prikaz 53: Priliv predmeta za period 2012–2018.

Priliv pojedinačnih vrsta predmeta na prvostepene sudove smanjen je tokom većeg dijela perioda od 2012. do 2018. godine. Izuzev manjih odstupanja od općeg obrasca (privredni predmeti u 2017. godini, upravni predmeti u 2018. godini, građanski predmeti u postupcima izvršenja u 2013. i 2015. godini te privredni predmeti u postupcima izvršenja u 2013. i 2017. godini), prilivi svih pojedinačnih vrsta predmeta na prvostepene sudove su smanjeni od 2012. do 2018. godine. Prikaz 54 pokazuje ove promjene priliva. Prvostepeni sudovi su u 2018. godini primili 6% do 47% manje predmeta nego u 2012. godini. Sumarni podaci o prilivima za sve vrste predmeta, predstavljeni na prethodnom Prikazu 53, pokazuju da su prvostepeni sudovi zabilježili smanjenje ukupnog priliva treću godinu zaredom.

Prikaz 54: Promjene u nivou priliva u 2018. godini u odnosu na 2012. godinu na prvostepenim sudovima

Sudska nadležnost	Vrsta predmeta	Promjene u nivou priliva 2018. u odnosu na 2012. (u %)
Prvostepeni sudovi	Krivični predmeti	-30%
	Građanski predmeti	-22%
	Privredni predmeti	-47%
	Upravni predmeti	-15%
	Izvršenje u građanskim predmetima	-6%
	Izvršenje u privrednim predmetima	-22%

Prilivi pojedinačnih vrsta predmeta na drugostepene sudove općenito su se smanjivali svake godine počevši od 2015. godine. Građanski, privredni i upravni žalbeni predmeti zabilježili su najveći priliv u 2013. ili 2014. godini. Od tada su sve ove vrste predmeta imale uglavnom smanjene prilive. Krivični žalbeni predmeti bili su izuzetak od ovog trenda. Prilivi tih predmeta su se povećali od 2012. do 2017. godine, ali su u 2018. godini po prvi put smanjeni. Prikaz 55 pokazuje promjene u prilivu u 2018. godini u

odnosu na 2012. godinu. Drugostepeni sudovi primili su 16%, odnosno 18% manje privrednih i građanskih predmeta u 2018. godini nego u 2012. godini. Ove dvije vrste predmeta zajedno čine dvije trećine priliva svih predmeta na drugostepene sudove svake godine u periodu od 2012. do 2018. godine. Prema tome, kao što pokazuje prethodni Prikaz 53, ukupni priliv na drugostepene sudove smanjivao se četvrtu godinu zaredom.

Prikaz 55: Promjene u nivou priliva u 2018. godini, u odnosu na 2012. na drugostepenim sudovima

Sudska nadležnost	Vrsta predmeta	Promjena u nivou priliva 2018. u odnosu na 2012. (u %)
Drugostepeni sudovi	Krivični žalbeni predmeti	15%
	Građanski žalbeni predmeti	-18%
	Privredni žalbeni predmeti	-16%
	Upravni žalbeni predmeti	33%

Priliv predmeta u tužilaštva općenito se smanjivao svake godine od 2012. godine, uglavnom usljed smanjenja priliva predmeta općeg kriminala. Do smanjenja priliva predmeta ratnih zločina dolazi, također, od 2012. godine, s izuzetkom 2018. godine, kada se priliv povećao. Priliv predmeta korupcije i privrednog kriminala u 2018. godini je bio najmanji u poređenju s periodom od 2015. do 2018. godine. Prikaz 56 pokazuje promjene priliva za predmete općeg kriminala i ratnih zločina u 2018. godini u odnosu na 2012. godinu te promjene priliva predmeta korupcije i privrednog kriminala u 2018. godini u odnosu na 2015. godinu.

Prikaz 56: Promjena u nivou priliva na tužilaštvima u 2018. godini u odnosu na 2012. godinu

Sudska nadležnost	Vrsta predmeta	Promjena priliva u 2018. u odnosu na 2012. (u %)
Tužilaštva	Predmeti općeg kriminala	-25%
	Predmeti korupcije*	-11%
	Predmeti privrednog kriminala (ostali)*	-2%
	Predmeti ratnih zločina	-64%

Napomena: Zbog promjena u definicijama predmeta korupcijskog kriminala od strane VSTV-a u 2014. i 2015. godini te kasnijeg neusklađivanja podataka s novim definicijama u CMS-u, odnosno TCMS-u, poređenje priliva predmeta korupcije i privrednog kriminala u 2018. i 2012. godini nije pouzdano. Stoga se analiza za ove dvije vrste predmeta temelji na upoređivanju pouzdanih podataka koji su bili dostupni od 2015. godine nadalje. Ove vrste predmeta označene su zvjezdicom, a vrijednosti predstavljaju usporedbu između 2018. i 2015. godine.

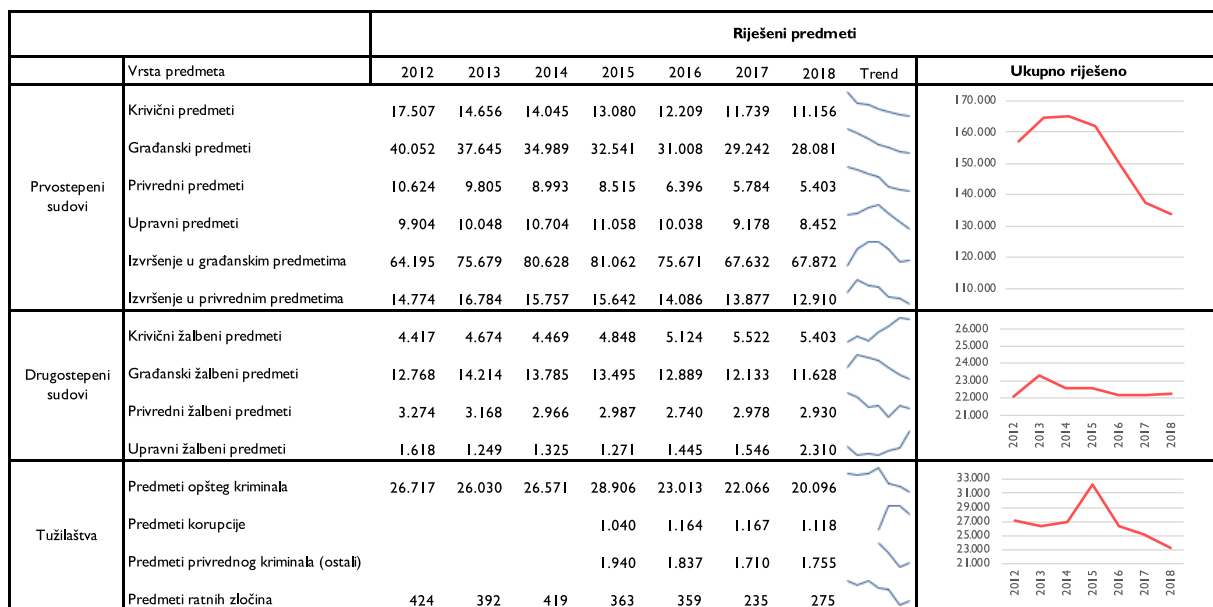
Budući da su predmeti općeg kriminala činili 87% do 92% svih tužilačkih predmeta (u periodu od 2012. do 2018. godine), smanjenje priliva ovih predmeta rezultiralo je smanjenjem (oko 21%) ukupnog priliva predmeta u tužilaštva u 2018. godini u odnosu na 2012. godinu.

Ukratko, prethodni nalazi koji se odnose na priliv predmeta na sudovima i tužilaštvima pokazuju da je pravosuđe u BiH svake godine imalo smanjen priliv na svim pravosudnim instancama. Na prvostepenim sudovima, priliv je smanjen u svakoj od posljednje tri godine; na drugostepenim sudovima, smanjeni prilivi zabilježeni su u svakoj od posljednje četiri godine; dok su tužilaštva bilježila ova smanjenja svake godine od 2012. godine.

RJEŠAVANJE PREDMETA U PERIODU OD 2012. DO 2018. GODINE

Prikaz 57 pruža pregled riješenih predmeta od 2012. do 2018. godine, s linijama trenda po vrstama predmeta i sumarno po nivoima pravosudnih instanci.

Prikaz 57: Riješeni predmeti za period 2012–2018.

Rješavanje pojedinačnih vrsta predmeta na prvostepenim sudovima uglavnom se usporavalo u periodu od 2012. do 2018. godine. Izuzev nekih manjih odstupanja od općeg obrasca (upravni predmeti u periodu 2013–2015. godina, građanski predmeti u postupcima izvršenja u periodu 2013–2015. godina i privredni predmeti u postupcima izvršenja u 2013. godini), broj gotovo svih vrsta riješenih prvostepenih predmeta se smanjivao od 2012. do 2018. godine. Prikaz 58 pokazuje promjene u broju riješenih predmeta u 2018. godini u odnosu na 2012. godinu. Prvostepeni sudovi su u 2018. godini riješili između 13% i 49% manje predmeta nego u 2012. godini, s izuzetkom građanskih predmeta u postupku izvršenja, što je bila jedina vrsta predmeta u kojoj je broj rješenja povećan.

Prikaz 58: Promjene u broju riješenih predmeta na prvostepenim sudovima u 2018. u odnosu na 2012. godinu

Sudska nadležnost	Vrsta predmeta	Promjena u broju riješenih predmeta u 2018. u odnosu na 2012. (u %)
Prvostepeni sudovi	Krivični predmeti	-36%
	Građanski predmeti	-30%
	Privredni predmeti	-49%
	Upravni predmeti	-15%
	Izvršenje u građanskim predmetima	6%
	Izvršenje u privrednim predmetima	-13%

Broj riješenih predmeta po pojedinačnim vrstama predmeta na drugostepenim sudovima bio je raznovrsan. Broj riješenih građanskih i privrednih žalbenih predmeta bio je najveći u 2012. i 2013. godini, dok se u kasnijim godinama, taj broj smanjivao. Slično tome, u odnosu na 2012. godinu, u periodu od 2013. do 2016. godine riješeno je manje upravnih žalbenih predmeta. Za razliku od toga, broj riješenih krivičnih i upravnih žalbenih predmeta bio je najveći u 2017. i 2018. godini. Prikaz 59 pokazuje promjene u broju riješenih predmeta u 2018. godini u odnosu na 2012. godinu. Drugostepeni sudovi su u 2018. godini riješili između 9% i 11% manje građanskih i privrednih predmeta u odnosu na 2012. godinu.

Prikaz 59: Promjene u broju riješenih predmeta na drugostepenim sudovima u 2018. u odnosu na 2012. godinu

Sudska nadležnost	Vrsta predmeta	Promjena u broju riješenih predmeta u 2018. u odnosu na 2012. (u %)
Drugostepeni sudovi	Krivični žalbeni predmeti	22%
	Građanski žalbeni predmeti	-9%
	Privredni žalbeni predmeti	-11%
	Upravni žalbeni predmeti	43%

Broj riješenih predmeta u tužilaštvima općenito se smanjivao svake godine počevši od 2016. godine, kao rezultat smanjenog broja riješenih predmeta općeg kriminala. Broj riješenih predmeta ratnih zločina se smanjivao od 2014. godine, s izuzetkom 2018. godine, kada se broj riješenih predmeta povećao u odnosu na godinu ranije. Zbog promjena u definicijama predmeta korupcijskog kriminala od strane VSTV-a u 2014. i 2015. godini te kasnijeg neusklađivanja podataka s novim definicijama u CMS-u, odnosno TCMS-u, pouzdana usporedba broja riješenih predmeta korupcije i privrednog kriminala između 2018. i 2012. godine nije bila moguća. Stoga je izvršena zamjenska usporedba podataka između 2018. i 2015. godine, jer su za taj period postojali pouzdani podaci. Rješavanje predmeta korupcije odvijalo se sporije u 2018. godini nego u bilo kojem drugom referentnom periodu od 2016. godine. Ovaj trend ne odražava činjenicu da se ovi predmeti nalaze visoko na listi prioriteta.

Prikaz 60 pokazuje promjene u broju riješenih predmeta po vrsti. Za predmete općeg kriminala i ratnih zločina, vrijednosti iz 2018. godine upoređuju se s onima iz 2012. godine, dok se vrijednosti za predmete korupcije i druge predmete privrednog kriminala vrijednosti iz 2018. godine upoređuju se s onima iz 2015. godine.

Prikaz 60: Promjene u broju riješenih predmeta na tužilaštvima u 2018. u odnosu na 2012. godinu

Sudska nadležnost	Vrsta predmeta	Promjena u broju riješenih predmeta (u %)
Tužilaštva	Predmeti općeg kriminala	-25%
	Predmeti korupcije	7%
	Predmeti privrednog kriminala (ostali)	-10%
	Predmeti ratnih zločina	-35%

Napomena: Zbog promjena u definicijama predmeta korupcijskog kriminala od strane VSTV-a u 2014. i 2015. godini te kasnijeg neusklađivanja podataka s novim definicijama u CMS-u, odnosno TCMS-u, poređenje priliva predmeta korupcije i privrednog kriminala u 2018. i 2012. godini nije pouzdano. Stoga se analiza za ove dvije vrste predmeta temelji na upoređivanju pouzdanih podataka koji su bili dostupni od 2015. godine nadalje. Ove vrste predmeta označene su zvjezdicom, a vrijednosti predstavljaju usporedbu između 2018. i 2015. godine.

Predmeti općeg kriminala činili su oko 86% do 89% svih riješenih predmeta u tužilaštvima između 2015. i 2018. godine. Smanjeni broj ove vrste riješenih predmeta doveo je do ukupnog smanjenja od oko 28% u ukupnom broju riješenih tužilačkih predmeta u 2018. godini u odnosu na 2015. godinu.

Prema ovim nalazima, bh. pravosuđe je svake godine rješavalo manje predmeta na svim pravosudnim instancama. Do ovog smanjenja je na prvostepenim sudovima došlo u posljednje četiri godine. Na drugostepenim sudovima došlo je samo do neznatnih promjena u broju riješenih predmeta tokom perioda od 2012. do 2018. godine, dok se broj riješenih predmeta u tužilaštvima smanjivao tokom posljednje tri godine.

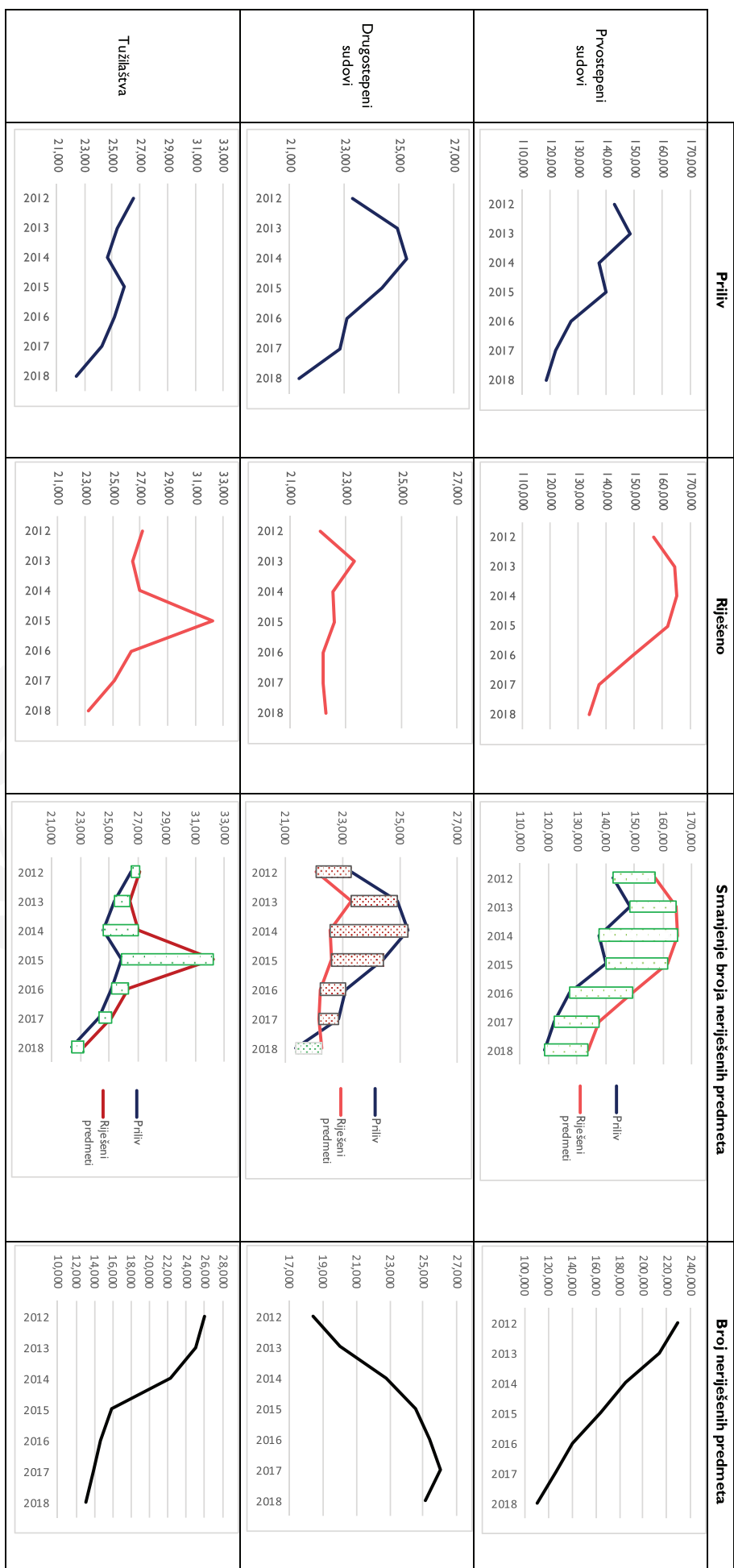
Ukratko, sudovi na obje instance i tužilaštva riješili su više predmeta nego što je u 2018. godini primljeno (s izuzetkom upravnih predmeta na prvostepenim sudovima). Shodno tome, u 2018. godini se ukupni broj neriješenih predmeta po glavnim vrstama u bh. pravosuđu smanjio. Prvostepeni sudovi i tužilaštva bilježili su smanjenje broja neriješenih predmeta od 2012. do 2018. godine, dok se broj neriješenih predmeta na drugostepenim sudovima povećavao tokom većeg dijela tog perioda. Drugostepeni

sudovi smanjili su broj neriješenih predmeta tek u 2018. godini. Prikaz 61 rezimira trendove u prilivima, riješene predmete i promjene u broju neriješenih predmeta.

Iako bh. pravosuđe ne može kontrolirati prilog, sudije i tužioci mogu kontrolirati broj riješenih predmeta. Analize provedene za potrebe ovog izvještaja jasno pokazuju da je broj riješenih predmeta na sudovima i u tužilaštvima kontinuirano opadao u posljednjih nekoliko godina. To je u suprotnosti s očekivanjem da bi smanjeni prilog trebao dovesti do barem istog nivoa riješenih predmeta kao u prethodnim godinama i do smanjenja prosječnog vremena potrebnog za rješavanje predmeta te smanjenja starosti neriješenih predmeta. Budući da ovo očekivanje nije ispunjeno, ovi trendovi od donosilaca odluka zahtijevaju hitnu reakciju.

Prikaz 61: Trendovi priliva i rješavanja predmeta kumulativno po pravosudnim instancama za period 2012–2018.

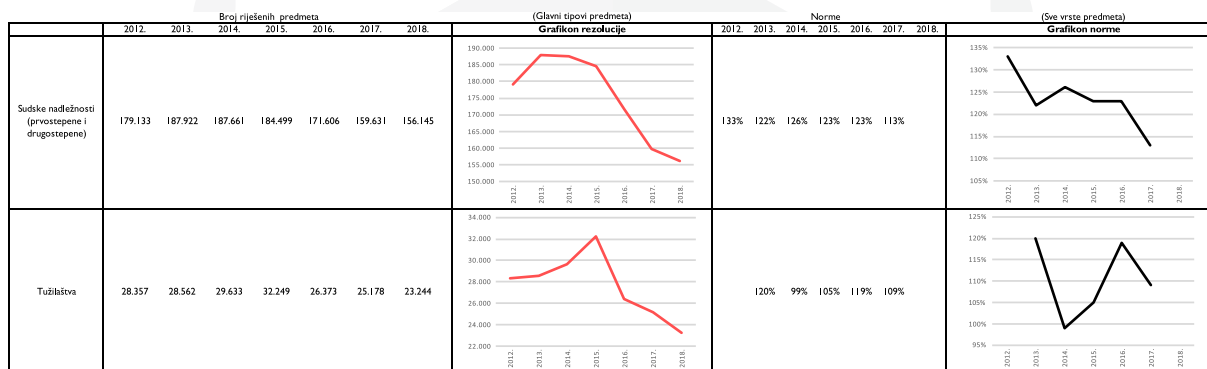

METRIKA BH. PRAVOSUĐA KOJA SE KORISTI ZA MJERENJE NJEGOVE PRODUKTIVNOSTI

Pri ocjenjivanju svoje produktivnosti u pogledu broja riješenih predmeta, bh. pravosuđe se uglavnom oslanja na metriku "kolektivne/orijentacione norme" (općepoznata pod pojmom "norma"). Norma se odnosi na broj predmeta koji sudija ili tužilac treba riješiti u toku jedne godine. Ukupni broj riješenih predmeta se na kraju godine upoređuje s brojem propisanim normom te se izračunava procenat ispunjenja zahtjeva norme. Prosječna vrijednost za sve sudije jednog suda (ili tužioce jednog tužilaštva) predstavlja „kolektivnu normu“ za taj sud (odnosno tužilaštvo). Prosječna vrijednost za sve sudove, odnosno sva tužilaštva predstavlja procenat kolektivne norme koja je ispunjena za sve sudove, odnosno sva tužilaštva. Podatke o normama prikuplja VSTV uz vremensko kašnjenje.

Indeks također prati podatke o ispunjenosti kolektivne norme za sudove i tužilaštva. Kao što je prethodno navedeno, Indeks prati broj riješenih predmeta na sudovima i u tužilaštvima. Broj riješenih predmeta i dostavljeni rezultati o ostvarenim normama sudija/sudova uporedo su navedeni u Prikazu 62. Upoređivanjem grafičkih prikaza, evidentna je varijacija u trendovima i obrascima. Obrasci rješavanja glavnih vrsta predmeta trebali bi biti u određenoj mjeri prepoznatljivi u dostavljenim podacima o normama, budući da ova dva grafička prikaza/varijable trebaju imati iste ishode. Međutim, teško je utvrditi smanjenje broja riješenih predmeta u posljednjih nekoliko godina kada se grafički prikazi s normama dostavljaju zasebno. Budući da je norma jedna od ključnih varijabli koje se koriste u odlučivanju, neusklađenost trendova i obrazaca predstavljenih u Prikazu 62 zahtijeva podrobno pojašnjenje.

Prikaz 62: Broj riješenih predmeta na sudovima i tužilaštvima i prijavljene kolektivne norme za period 2012–2018.

VSTV još uvijek ručno prikuplja i neke druge značajne statističke podatke. Na primjer, podaci za stopu potvrđivanja odluka prvostepenog suda i stopu uspješnosti optužnica prikupljaju se ručno. Ovaj postupak predstavlja problem budući da ručno rukovanje podacima može dovesti do različitih pogrešaka u prikupljanju, prenošenju, obradi i manipulaciji podacima.

DODATNI PODACI O RESURSIMA U PERIODU OD 2012. DO 2017. GODINE

Projekat MEASURE-BiH također prikuplja i dodatne podatke o budžetskim sredstvima i ljudskim resursima dostupnim sudovima i tužilaštvima. Kako je predstavljeno u Prikazu 63, u odnosu na 2017. godinu, u 2018. godini je došlo do povećanja raspoloživih finansijskih resursa za sudove i tužilaštva. Budžeti u 2018. godini bili su veći nego u 2017. godini (povećanje od 5% za sudove i 9% za tužilaštva). U 2018. godini nije bilo promjena u brojnom stanju sudija i tužilaca u odnosu na 2017. godinu. Broj pomoćnog osoblja na sudovima se smanjio za 5%, dok je broj pomoćnog osoblja u tužilaštvima povećan za 7%. U prethodnim godinama (upoređujući 2017. sa 2016. godinom), došlo je do preokreta u smjeru ovih promjena.

Prikaz 63: Dostupna sredstva/resursi sudovima i tužilaštvima za period 2012–2018.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Usvojeni budžeti sudova (KM)	164.758.906	171.675.077	174.106.409	177.356.025	178.529.382	182.295.177	191.449.989
Usvojeni budžeti tužilaštava (KM)	41.639.785	43.283.933	46.852.298	48.843.040	49.811.044	51.920.095	56.598.526
Ukupan broj sudija	1.073	1.098	1.102	1.088	1.108	1.017	1.013
Ukupan broj tužioca	310	328	360	365	380	377	377
Broj pomoćnog osoblja na sudovima	3.098	3.239	3.352	3.420	3.253	3.474	3.316
Broj pomoćnog osoblja na tužilaštvima	665	687	668	744	803	700	752

Budžeti sudova povećavali su se svake godine od 2012. do 2018. godine (sa 165 miliona KM na 191 miliona), što predstavlja ukupno povećanje od 16%. Broj sudija se smanjio za 6% između 2012. i 2018. godine (1.073 u odnosu na 1.013), dok je broj pomoćnog osoblja na sudovima porastao za oko 7% (sa 3.098 na 3.316). U periodu od 2012. do 2018. godine, tužilaštva su zabilježila povećanje budžeta od 36% (sa 42 miliona KM na 57 miliona KM), što se podudaralo sa povećanjem broja tužilaca od 22% (sa 310 na 377) i povećanjem broja pomoćnog osoblja u tužilaštvima od 13% (sa 665 na 752) u istom periodu. Prikaz 64 pokazuje razliku u raspoloživim resursima u 2018. godini u odnosu na 2012. godinu.

Prikaz 64: Dostupna sredstva/resursi sudovima i tužilaštvima za period 2012–2018.

	Razlika u 2018. u odnosu na 2012. (u %)
Usvojeni budžet sudova (KM)	16%
Usvojeni budžet tužilaštava (KM)	36%
Ukupan broj sudija	-6%
Ukupan broj tužilaca	22%
Broj pomoćnog osoblja na sudovima	7%
Broj pomoćnog osoblja na tužilaštvima	13%

Sudovi

Prvostepeni sudovi su u 2018. godini dodatno smanjili broj neriješenih predmeta i ostvarili stope rješavanja iznad 100%. Općenito, prosječno vrijeme trajanja riješenih predmeta i starost neriješenih predmeta su u 2018. godini smanjeni (u slučaju privrednih predmeta te građanskih i privrednih predmeta u postupku izvršenja smanjeno je i vrijeme trajanja riješenih predmeta i starost neriješenih predmeta, dok je u slučaju građanskih i upravnih predmeta smanjena starost neriješenih predmeta), izuzev u slučaju krivičnih predmeta koji su zabilježili povećanja u pogledu vremena trajanja riješenih predmeta i starosti neriješenih predmeta. Bez obzira na to, vrijednost prosječnog vremena potrebnog za rješavanje predmeta na prvostepenim sudovima i dalje je visoka, dok je vrijednost prosječne starosti neriješenih predmeta čak i viša (a kretala se od 320 do 478 dana, koliko su trajali riješeni predmeti i od 358 do 558 dana, kolika je bila starost neriješenih predmeta u svim glavnim vrstama predmeta koje prati Indeks. Broj neriješenih komunalnih predmeta i dalje je veoma visok i iznosi 1,6 miliona.

U 2018. godini stopa rješavanja svih vrsta predmeta na drugostepenim sudovima bila je, prvi put u periodu od 2012. do 2018. godine, iznad 100%. Štaviše, stopa rješavanja po žalbama u upravnim predmetima značajno je poboljšana (sa 84% u 2017. godini na 123% u 2018. godini). Shodno tome, broj neriješenih sudskih predmeta svih vrsta smanjen je po prvi put od 2012. godine. Međutim, prosječno vrijeme trajanja riješenih predmeta još uvijek je bilo u rasponu od 142 do 856 dana, a prosječna starost neriješenih predmeta u rasponu od 272 do 738 dana u svim glavnim vrstama žalbenih predmeta koje prati Indeks. Nadalje, prosječno vrijeme potrebno za rješavanje predmeta i starost neriješenih predmeta su se u 2018. godini povećali u odnosu na odgovarajuće prosječne vrijednosti iz perioda 2012–2014. godine. U nekim slučajevima ove prosječne vrijednosti vremena trajanja su se udvostručile, dok su se u drugim gotovo udvostručile u odnosu na period od 2012. do 2014. godine. Presude u građanskim i privrednim žalbenim predmetima i dalje su trajale jednako dugo ili duže nego na prvostepenim sudovima.

Priliv na prvostepene sudove smanjivao se u posljednje tri godine, a na drugostepene sudove u posljednje četiri godine. Broj riješenih predmeta na prvostepenim sudovima također je smanjen u posljednje četiri godine. Promjene u broju riješenih predmeta na drugostepenim sudovima bile su neznatne iz godine u godinu. Broj riješenih predmeta ostao je veći od odgovarajućeg priliva u tom periodu, što je pomoglo u postizanju stope rješavanja predmeta iznad 100% i smanjenju broja neriješenih predmeta.

Tužilaštva

Stopa rješavanja predmeta općeg kriminala bila je iznad 100% tokom cijelog perioda od 2012. do 2018. godine, što je rezultiralo značajnim smanjenjem broja ove vrste predmeta. U posljednje dvije godine (2017-2018.), sve vrste predmeta zabilježile su stope rješavanja veće od 100%. U 2018. godini, broj neriješenih predmeta korupcije bio je na najnižoj tački od 2015. godine, dok je broj neriješenih predmeta privrednog kriminala dosegao najnižu tačku od 2016. godine. Stopa rješavanja predmeta ratnih zločina bila je, treću godinu zaredom, iznad 130%, dok se broj neriješenih predmeta i dalje kontinuirano smanjivao.

Vrijeme potrebno za rješavanje svih vrsta tužilačkih predmeta u 2018. godini je smanjeno. Konkretno, prosječno vrijeme trajanja riješenih predmeta općeg kriminala od 196 dana je blizu prihvatljivog standarda za efikasno procesuiranje predmeta. Vrijeme trajanja riješenih predmeta korupcije i privrednog kriminala smanjeno je i iznosilo je manje od jedne godine (314, odnosno 344 dana) po prvi put u periodu od 2014. do 2018. godine.

Prosječna starost svih vrsta neriješenih predmeta je porasla. U predmetima korupcije i privrednog kriminala, starost neriješenih predmeta je porasla sa prosječnih 692, odnosno 658 dana u 2017. godini na 772, odnosno 720 dana u 2018. godini. Shodno tome, neriješeni predmeti korupcije i privrednog kriminala u tužilaštvima bili su stari oko dvije godine u prosjeku.

Priliv predmeta u tužilaštva kontinuirano se smanjivao nakon 2012. godine. Prilivi predmeta korupcije i privrednog kriminala su u 2018. godini bili najmanji od 2015. godine.

Broj riješenih predmeta u tužilaštvima smanjivao se treću godinu zaredom. Međutim, nije zabilježeno značajnije povećanje broja riješenih predmeta korupcije i privrednog kriminala u periodu od 2015. do 2018. godine. Broj riješenih predmeta korupcije je u 2018. godini bio na najnižem nivou od 2016. godine. Trendovi rješavanja predmeta korupcije ne odražavaju činjenicu da se ova vrsta predmeta nalazi visoko na listi prioriteta.

Broj riješenih predmeta ostao je veći od odgovarajućih priliva u tom periodu, što je pomoglo ostvarivanju stopa rješavanja iznad 100% i smanjenju broja neriješenih predmeta. Broj riješenih predmeta u tužilaštvima smanjivao se kako se priliv usporavao, što predstavlja nalaz koji zahtijeva hitno djelovanje u cilju promjene smjera ovih trendova.

Uprkos činjenici da su stope rješavanja u tužilaštvima bile iznad 100% u 2018. godini (i smanjenju broja neriješenih predmeta), nisu zabilježene primjetne promjene u broju optužnica podnesenih prvostepenim sudovima (priliv krivičnih predmeta na prvostepene sudove bio je manji u 2018. nego u 2017. godini).

Sudovi i tužilaštva

Varijabla koja se koristi u zvaničnom mjerenju produktivnosti na sudovima i u tužilaštvima u BiH (ispunjenje zahtjeva norme sudija/sudova i tužilaca/tužilaštava) pruža podatke o broju riješenih predmeta u odnosu na predviđeni broj predmeta koji trebaju biti riješeni u toku jedne godine. Međutim, iako je prikazana vrijednost ove varijable (norme) bila kontinuirano veća od 100%, kada se prikazuje zasebno, ona ne pruža podatke o smanjenom broju riješenih predmeta ili podignutih optužnica. To ukazuje na potrebu za revidiranjem načina izvještavanja o produktivnosti i eventualno, za dodavanjem drugih varijabli ili uvođenjem promjena u standarde norme.

Statistički podaci pokazuju stalna povećanja budžeta sudova od 2012. godine (165 miliona KM) do 2018. godine (191 miliona KM), što predstavlja ukupno povećanje od 16%. Međutim, do 2018. godine, broj sudija je smanjen za 6% u odnosu na 2012. godinu (1.073 u odnosu na 1.013), dok je broj pomoćnog osoblja na sudovima porastao za oko 7% (sa 3.098 na 3.316). Tužilaštva također bilježe stalni porast budžeta od 2012. godine (42 miliona KM) do 2018. godine (57 miliona KM). Budžeti tužilaštava su u 2018. godini povećani za 36% u odnosu na 2012. godinu, što se podudaralo sa povećanjem broja tužilaca od 22% (sa 310 na 377) i povećanjem broja pomoćnog osoblja u tužilaštvima od 13% (sa 665 na 752).

VSTV još uvijek ručno prikuplja značajne statističke podatke koji se odnose kako na sudove, tako i na tužilaštva. Ovi podaci uključuju kolektivne norme sudija i tužilaca, stope potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka, te uspješnosti optužnica. Vremensko kašnjenje raspoloživosti ovih podataka nepovoljno utiče na sposobnost donosilaca odluka da donesu informirane odluke.

REZIME UKUPNIH NALAZA INDEKSA ZA 2018. GODINU

Nalaze Indeksa za 2018. godinu je moguće rezimirati kako slijedi:

1. Vrijednost Indeksa porasla je za 0,19 indeksnih poena u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu, što ukazuje na veoma malo poboljšanje efektivnosti pravosuđa u BiH. Navedeno povećanje bilo je manje od povećanja ostvarenih u prethodnim godinama (između 2016. i 2017. godine, vrijednost Indeksa je porasla za 0,5%, sa 56,78 na 57,09 indeksnih poena). Tempo poboljšanja u posljednje dvije godine (2017. i 2018.) je sporiji nego u 2016. godini, kada je zabilježeno povećanje od 4,4%, sa 54,4 na 56,8 indeksnih poena.
2. U dvije od pet dimenzija Indeksa (Efikasnost te Kapacitet i resursi) zabilježeno je poboljšanje; dimenzija Odgovornost i transparentnost ostala je nepromijenjena, dok su vrijednosti u dimenzijama Kvalitet i Nezavisnost i nepristrasnost opale. Dimenzija Nezavisnost i nepristrasnost sadrži većinu indikatora koji se odnose na korupciju. Budući da je prevencija korupcije glavni prioritet pravosuđa u BiH, negativne promjene u ovoj dimenziji su zabrinjavajuće.
3. Percepcija javnosti o efektivnosti pravosuđa i dalje je loša i kreće se u rasponu od 32% do 37%. Štaviše, percepcija javnosti se pogoršala za 2,78% u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu, što je dovelo do smanjenja od 0,23 indeksnih poena. Manje od 10% građana imalo je neposredno iskustvo s radom sudova kroz učešće u vlastitim predmetima (isključujući komunalne predmete). Umjesto toga, kad je riječ o građanima, mediji predstavljaju glavni izvor informacija o radu sudova i istragama. Percepcija javnosti o objektivnosti medija pri odabiru i izvještavanju o sudskim predmetima i istragama također je bila nepovoljna (između 40 i 42 indeksna poena od maksimalnih 100). Analizom odgovora pojedinaca koji su bili uključeni u sudske predmete i onih koji nisu utvrđeno je da ne postoje razlike u percepciji ove dvije grupe o efektivnosti pravosuđa.
4. Percepcija nosilaca pravosudnih funkcija o efektivnosti pravosuđa kretala se u rasponu od 58% do 62% od maksimuma u periodu od 2015. do 2018. godine, što ukazuje da postoji prostor za poboljšanja. Percepcija sudija i tužilaca bila je bolja za 2,04% u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu, što je rezultiralo poboljšanjem od 0,55 indeksnih poena. Nije postojala razlika u ukupnim vrijednostima iz percepcije sudija i tužilaca o efektivnosti pravosuđa u BiH. Neke razlike u vrijednostima pojedinačnih indikatora su, općenito, pokazale da je percepcija sudija o radu tužilaca (odnosno vrijeme trajanja riješenih predmeta, starost neriješenih predmeta i ocjena rada) negativnija od percepcije samih tužilaca i obrnuto. Prilikom upoređivanja odgovora žena i muškaraca, utvrđeno je vrlo malo razlika.
5. Percepcija sudija i tužilaca o pravosudnoj efektivnosti bila je mnogo povoljnija od percepcije građana. Ukupna vrijednost Indeksa koja se odnosi na percepciju sudija i tužilaca bila je 61,51%, dok je ta vrijednost za građane iznosila 36,15%. U 2018. godini nije došlo do značajne konvergencije percepcije javnosti o efektivnosti pravosuđa i one nosilaca pravosudnih funkcija. Razlike u pogledu pravosudne efektivnosti i dalje su velike, s malim promjenama u pojedinačnim indikatorima od 2015. godine
6. U 2018. godini zabilježeno je malo smanjenje od 0,58% (odnosno 0,13 indeksnih poena) u pogledu procesuiranja glavnih vrsta predmeta na sudovima i u tužilaštvima u poređenju sa 2017. godinom. Iako je vrijednost većine indikatora iz statističkih podataka VSTV-a porasla, smanjenja vrijednosti u ispunjenju normi i kvalitetu prvostepenih odluka (podaci iz 2017. godine) prouzrokovala su ukupno smanjenje vrijednosti indikatora iz statističkih podataka.

7. U 2018. godini, i sudovi i tužilaštva su zabilježili stope rješavanja predmeta iznad 100% i smanjili broj neriješenih predmeta. Na drugostepenim sudovima ovaj nivo je postignut po prvi put od 2012. godine. Uprkos pozitivnim pomacima, broj riješenih predmeta na prvostepenim sudovima smanjivao se u posljednje četiri godine. Na drugostepenim sudovima, iz godine u godinu, zabilježene su samo neznatne promjene u broju riješenih predmeta, dok je broj riješenih predmeta u tužilaštvima opadao treću godinu zaredom. Ovo se odvijalo uporedo sa smanjenjem priliva.
8. Broj krivičnih prijava podnesenih zbog korupcije i privrednog kriminala se od 2016. godine kontinuirano smanjivao. U 2018. godini, broj riješenih predmeta korupcije bio je na najnižoj tački od 2016. godine. Sveukupno gledano, ove brojke ne odražavaju činjenicu da se procesuiranje predmeta korupcije i privrednog kriminala nalazi visoko na listi prioriteta.
9. Broj optužnica podnesenih prvostepenim sudovima smanjio se u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu.
10. Budžeti sudova i tužilaštava bili su veći u 2018. godini nego u 2017. godini. U odnosu na 2012. godinu, budžeti sudova za 2018. godinu bili su veći za 16%, a budžeti tužilaštava za 36%.

PREPORUKE INDEKSA ZA 2018. GODINU

1. Za svaki indikator percepcije koji se temelji na podacima iz ankete, potrebno je utvrditi razloge niskih vrijednosti te poduzeti ciljane korektivne mjere.
2. Sudovi i tužilaštva moraju pažljivo ispitati razloge smanjenja broja riješenih predmeta te poduzeti mjere za promjenu ovog negativnog trenda.
3. Sudovi i tužilaštva moraju iskoristiti smanjenje priliva predmeta da smanje broj neriješenih predmeta i ubrza ostvarivanje pravde u BiH.
4. Prvostepeni sudovi trebaju utvrditi temeljne razloge zbog kojih je više predmeta bilo riješeno u periodu od 2013. do 2015. godine, nego u periodu od 2016. do 2018. godine.
5. Drugostepeni sudovi trebaju utvrditi temeljne razloge zbog kojih nisu postignute stope rješavanja predmeta od 100% u periodu od 2012. do 2017. godine te razloge zbog kojih je za rješavanje predmeta u 2018. godini bilo potrebno dvostruko više vremena nego u periodu od 2012. do 2014. godine.
6. Tužilaštva trebaju povećati broj riješenih predmeta i optužnica podignutih za korupciju.
7. Potrebno je ispitati nepodudarnost između povećanja budžeta sudova u periodu od 2012. do 2018. godine i smanjenja broja sudija za 6% u istom periodu.
8. Sudovi i tužilaštva trebaju početi pratiti stope rješavanja predmeta, prilive i rješavanje predmeta kao skupa povezanih varijabli, umjesto usmjeravanja pažnje isključivo na kolektivne/orijentacione norme.
9. Prikupljanje podataka o indikatorima koje trenutno VSTV ručno obrađuje (norme, potvrđivanje prvostepenih odluka i uspješnost optužnica) je potrebno automatizirati uz pomoć sistema za automatsko upravljanje predmetima (CMS).
10. Potrebno je razmotriti preraspodjelu pondera Indeksa kako bi odražavali prioritete bh. pravosuđa u oblasti borbe protiv korupcije.

ANEKS I: MATRICA INDEKSA EFEKTIVNOSTI PRAVOSUĐA BIH ZA 2018. GODINU

Sveobuhvatna tabela Indeksa efektivnosti pravosuđa za 2018. godinu se nalazi na zadnjoj korici ovog izvještaja.

ANEKS II: UPITNIK O PERCEPCIJI JAVNOSTI ZA 2018. GODINU

P2. Koliko ste bili zadovoljni svakom od navedenih usluga javnog sektora u PROTEKLIH 12 MJESECI?
PITATI ZA SVAKU STAVKU POSEBNO!

	Potpuno zadovoljan/na	Uglavnom zadovoljan/na	Donekle zadovoljan/na	Niti zadovoljan/na niti nezadovoljan/na	Donekle nezadovoljan/na	Uglavnom nezadovoljan/na	Potpuno nezadovoljan	Nisam koristio/la navedenu uslugu u period od 12 mjeseci	Ova usluga mi nije dostupna
Q2dd. Administrativnim uslugama sudstva ili tužilaštva	1	2	3	4	5	6	7	8	9

P12. Da li ste Vi lično, da biste imali bolji tretman, ikada morali dati novac, poklone, pružiti neku uslugu i sl. bilo kojem od sljedećih lica?
PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! PITATI ZA SVAKU STAVKU POJEDINAČNO!

	Da	Ne	(Ne čitati!) Ne zna
P12_4. Sudiji / tužiocu	1	2	3

P13. Do kojeg nivoa smatrate da je pravosudni sistem ove zemlje pod uticajem korupcije? Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do 7 gdje 1 označava „Nimalo korumpiran“, a 7 označava „Izuzetno korumpiran“.

1	2	3	4	5	6	7
Nimalo korumpiran						Izuzetno korumpiran

Q14. U kojoj mjeri se slažete sa navedenim tvrdnjama.

PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! PITATI ZA SVAKU STAVKU POJEDINAČNO!

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	(Ne čitati!) Ne zna/Odbija odgovoriti
P14a. Sudijama se može vjerovati da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	1	2	3	4	5	6	7	8
P14b. Tužiocima se može vjerovati da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	1	2	3	4	5	6	7	8
P14c. Sudije ne uzimaju mito	1	2	3	4	5	6	7	8
P14d. Tužioci ne uzimaju mito	1	2	3	4	5	6	7	8
P14e. Pravosuđe je učinkovito u borbi protiv korupcije	1	2	3	4	5	6	7	8
P14f. Javni zvaničnici koji krše zakon obično bivaju identifikovani i kažnjeni	1	2	3	4	5	6	7	8
P14g. Loš rad sudija se sankcioniše	1	2	3	4	5	6	7	8
P14h. Dobar rad tužilaca se nagrađuje	1	2	3	4	5	6	7	8

P18. Na skali od 1 do 7, gdje '1' predstavlja 'Izuzetno loše', a '7' predstavlja 'Izvršno', kojom ocjenom biste ocijenili rad:
PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! PITATI ZA SVAKU STAVKU POJEDINAČNO!

1	2	3	4	5	6	7
izuzetno loše						izvršno

STAVKE	Izuzetno loše	2	3	4	5	6	Izvršno
P18a. Sudija / sudova	1	2	3	4	5	6	7
P18b. Tužilaca / Tužilaštava	1	2	3	4	5	6	7
P18c. Advokata	1	2	3	4	5	6	7
P18d. Notara	1	2	3	4	5	6	7

P19. Koliko često je po Vašem mišljenju građanima dozvoljeno da:
PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! PITATI ZA SVAKU STAVKU POJEDINAČNO!

STAVKE	Nikad	Rijetko	Ponekad	Često	Uvijek	(Ne čitati!) Ne zna
P19a. Izvrše uvid u svoj sudski predmet, ukoliko to žele	1	2	3	4	5	6
P19b. Prisustvuju bilo kojem suđenju koje ih interesuje, ukoliko to žele	1	2	3	4	5	6
P19c. Pregledaju presudu koja ih interesuje, ako to žele	1	2	3	4	5	6
P19d. Pristupe izvještajima/statistikama o radu sudova, ukoliko to žele	1	2	3	4	5	6
P19e. Potpuno i pravovremeno pristupe, lično ili putem branioca, svim dokazima nakon potvrđivanja optužnice u predmetima u kojima su optuženi	1	2	3	4	5	6

P20. Da li mislite da se broj predmeta, isključujući komunalne predmete (plaćanje vode, struje, grijanja...), povećava u sudovima u BiH?
ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Da 1
2. Ne 2
3. **(Ne čitati!)** Ne zna 3

P21. Da li mislite da se broj predmeta povećava u tužilaštvima u BiH?
ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Da 1
2. Ne 2
3. **(Ne čitati!)** Ne zna 3

P22. Da li se slažete da su imenovanja sudija i tužilaca zasnovana na njihovim sposobnostima/kompetentnosti?
PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. U potpunosti se slažem 1
2. Slažem se 2
3. Donekle se slažem 3
4. Niti se slažem niti se ne slažem 4
5. Donekle se ne slažem 5
6. Ne slažem se 6
7. U potpunosti se ne slažem 7
8. **(Ne čitati!)** Ne zna / Odbija odgovoriti 8

P23. Prema Vašem mišljenju, koliko često mediji objektivno biraju i predstavljaju sudske predmete i istrage?
PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Nikad	1
2. Rijetko	2
3. Ponekad	3
4. Često	4
5. Uvijek	5
6. (Ne čitati!) Ne znam	6

P24. Prema Vašem mišljenju, sudske takse/naknade su?
PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Niske	1
2. Adekvatne	2
3. Visoke	3
4. (Ne čitati!) Ne znam	4

P25. Šta je bliže Vašem mišljenju:
PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Sudovi odlučuju o predmetima u razumnim vremenskim rokovima	1
2. Sudsko odlučivanje u predmetima traje predugo	2
3. (Ne čitati!) Ne zna	3

P26. Šta je bliže Vašem mišljenju:
PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Tužilaštva odlučuju o predmetima u razumnim vremenskim rokovima	1
2. Tužilačko odlučivanje o predmetima traje predugo	2
3. (Ne čitati!) Ne zna	3

P27. Da li mislite da je moguće da neko utiče na dodjeljivanje svog predmeta određenom sudiji?
PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Nikad	1
2. Rijetko	2
3. Ponekad	3
4. Često	4
5. Uvijek	5
6. (Ne čitati!) Ne znam	6

P28. Prema Vašem mišljenju, plate sudija i tužilaca su?
PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Niske	1
2. Adekvatne	2
3. Visoke	3
4. (Ne čitati!) Ne znam	4

P29. Prema Vašem mišljenju, naknade advokata i notara su?
PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Niske	1
2. Adekvatne	2
3. Visoke	3
4. (Ne čitati!) Ne znam	4

P30. Da li ste ikada bili uključeni u neki sudski spor, osim komunalnih slučajeva, u protekle tri godine?
ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Da	1
2. Ne	2

P31. U koliko sudskih sporova ste bili uključeni u protekle tri godine?
PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Samo jedan slučaj	1
2. Dva ili više slučajeva na istom sudu	2
3. Dva ili više slučajeva na različitim sudovima	3

P32. Vaš glavni izvor informacija o BH pravosuđu, sporovima i akterima je:

PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Lično iskustvo iz vlastitih interakcija sa sudom	1
2. Iskustvo članova moje porodice	2
3. Iskustvo prijatelja/kolega	3
4. Mediji	4
5. Uslijed profesionalne interakcije sa sudovima	5
6. Zvanične informacije o pravosudnim institucijama (VSTV, sudovi i tužilaštva)	6

P34. Sljedeća dva pitanja se odnose na Vaše povjerenje u vladavinu prava. U kojoj mjeri se slažete sa sljedećom izjavom: „Sudovi tretiraju podjednako sve ljude bez obzira na njihove prihode, nacionalno ili socijalno porijeklo, političko opredjeljenje, religiju, rasu, spol, rodni identitet, seksualnu orijentaciju ili invaliditet“?

PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. U potpunosti se slažem	1
2. Slažem se	2
3. Donekle se slažem	3
4. Niti se slažem niti se ne slažem	4
5. Donekle se ne slažem	5
6. Ne slažem se	6
7. U potpunosti se ne slažem	7
8. (Ne čitati!) Ne zna/ Odbija odgovoriti	8

P35. U kojoj mjeri se slažete sa sljedećom izjavom: „Sudije mogu da donose odluke bez direktnog ili indirektnog uticaja vlade, političara, međunarodne zajednice ili drugih interesnih grupa i pojedinaca“?

PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! ZABILJEŽITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. U potpunosti se slažem	1
2. Slažem se	2
3. Donekle se slažem	3
4. Niti se slažem niti se ne slažem	4
5. Donekle se ne slažem	5
6. Ne slažem se	6
7. U potpunosti se ne slažem	7
8. (Ne čitati!) Ne zna / Odbija odgovoriti	8

ANEKS III: UPITNIK O PERCEPCIJI SUDIJA I TUŽILACA ZA 2018. GODINU

Anketa za sudije i tužioce u BiH za 2018. godinu

1. Da li mislite da se broj neriješenih predmeta, isključujući komunalne predmete (plaćanje vode, struje, grijanja...), povećava u sudovima u BiH?

- ☐ Da
☐ Ne
☐ Ne znam

2. Da li mislite da se broj neriješenih predmeta povećava u tužilaštvima u BiH?

- ☐ Da
☐ Ne
☐ Ne znam

3. Šta je bliže vašem mišljenju

- ☐ Sudovi odlučuju u predmetima u razumnim vremenskim rokovima
☐ Sudsko odlučivanje u predmetima traje predugo
☐ Ne znam

4. Šta je bliže vašem mišljenju

- ☐ Tužilaštva odlučuju u predmetima u razumnim vremenskim rokovima
☐ Tužilačko odlučivanje u predmetima traje predugo
☐ Ne znam

5. Na skali od 1 do 7, gdje '1' predstavlja 'izuzetno loše', a '7' predstavlja 'izvrsno', kojom ocjenom biste ocijenili rad:

	1	2	3	4	5	6	7
Sudija / sudova	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tužilac / tužilaštva	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Advokata	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Notara	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
postoji transparentan sistem monitoringa učinka rada sudija zasnovan na činjenicama?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
postoji transparentan sistem monitoringa učinka rada tužilaca zasnovan na činjenicama?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
uočavanje loših učinaka rada sudije uobičajeno rezultira poduzimanjem adekvatne mjere ili sankcije	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
uočavanje vrlo dobrih učinaka rada tužioca uobičajeno rezultira adekvatnom nagradom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
se disciplinski postupci protiv sudija/tužilaca pokreću u svim slučajevima propisanim zakonom?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
su disciplinski postupci protiv sudija/tužilaca, kada se pokrenu, pravični i objektivni?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Disciplinske sankcije izrečene u disciplinskim postupcima su

- ☐ Preblage
- ☐ Odgovarajuće
- ☐ Preoštre
- ☐ Ne znam

10. Da li mislite da je moguće da neko utiče na dodjeljivanje svog predmeta određenom sudiji?

- ☐ Nikad
- ☐ Rijetko
- ☐ Ponekad
- ☐ Često
- ☐ Uvijek
- ☐ Ne znam

I I. Po vašem mišljenju:

	Nikad	Rijetko	Ponekad	Često	Uvijek	Ne znam
Pristup sudskim predmetima je u potpunosti i pravovremeno dozvoljen strankama i njihovim pravnim zastupnicima	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Javnosti je dopušteno prisustvovanje javnim sudskim suđenjima	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Javnost ima pristup pravosnažnim presudama (u izvornoj formi, nakon uklanjanja ličnih podataka ili u nekoj drugoj formi)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pristup svim dokazima nakon potvrđivanja optužnice optuženom i braniocu je potpun i pravovremen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Da li Vi imate pristup izvještajima/statistikama sudova/tužilaštava koji Vas interesuju	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Prema vašem mišljenju, koliko često mediji objektivno biraju i predstavljaju sudske predmete i istrage?

- ☐ Nikad
- ☐ Rijetko
- ☐ Ponekad
- ☐ Često
- ☐ Uvijek
- ☐ Ne znam

14. Prema vašem mišljenju, sudske takse/naknade su:

- ☐ Niske
- ☐ Adekvatne
- ☐ Visoke
- ☐ Ne znam

17. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
sudije i tužioci zloupotrebljavaju svoje pravo na odsustvovanje sa radnog mjesta?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

18. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
sudije i tužioci postupaju u skladu sa Etičkim kodeksom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
se imenovanja sudija/tužilaca na nove/upražnjene pozicije vrše efikasno?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

20. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
su imenovanja sudija i tužilaca zasnovana na njihovim sposobnostima/kompetentnosti?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

21. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
sudije i tužioci imaju adekvatnu obuku/edukaciju na godišnjoj osnovi?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

22. Prema vašem mišljenju, plate sudija i tužilaca su:

- ☐ Niske
- ☐ Adekvatne
- ☐ Visoke
- ☐ Ne znam

23. Prema vašem mišljenju, naknade advokata i notara su:

- ☐ Niske
- ☐ Adekvatne
- ☐ Visoke
- ☐ Ne znam

24. Da li se plate sudijama/tužiocima isplaćuju na vrijeme?

- ☐ Nikad
- ☐ Rijetko
- ☐ Ponekad
- ☐ Često
- ☐ Uvijek
- ☐ Ne znam

25. Da li se naknade/troškovi branilaca po službenoj dužnosti isplaćuju na vrijeme?

- ☐ Nikad
- ☐ Rijetko
- ☐ Ponekad
- ☐ Često
- ☐ Uvijek
- ☐ Ne znam

26. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
je trenutno zaposleno pomoćno/ administrativno osoblje u sudovima/tužilaštvima kompetentno?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

27. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
su budžeti obezbijedjeni sudovima/tužilaštvima dovoljni?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

28. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
su sudovi/tužilaštva locirani u adekvatnim zgradama/radnim prostorijama i da imaju dovoljno prostora za svoj rad?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

29. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
sudovi/tužilaštva imaju potrebnu IT opremu i podršku?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

30. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
sudovi i tužilaštva imaju adekvatne procedure i resurse da se nose sa značajnim i iznenadnim promjenama u prilivu predmeta, ako do njih dođe?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

31. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
su kriteriji za napredovanje u karijerama sudija i tužilaca objektivni, adekvatni i primijenjeni u praksi?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

32. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
su profesionalni imunitet i doživotnost imenovanja za sudije i tužioce adekvatno propisani u zakonima i primijenjeni u praksi?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

33. Da li je lična sigurnost sudija i tužilaca, te njihovih bliskih članova porodice osigurana kada je to potrebno?

- ☐ Nikad
- ☐ Rijetko
- ☐ Ponekad
- ☐ Često
- ☐ Uvijek
- ☐ Ne znam

34. Do kojeg nivoa smatrate da je pravosudni sistem ove zemlje pod uticajem korupcije?

	1	2	3	4	5	6	7
Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do 7, gdje 1 označava "nimalo korumpiran", a 7 označava "izuzetno korumpiran".	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

35. U kojoj mjeri se slažete sa navedenim tvrdnjama:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
Pravosuđe je učinkovito u borbi protiv korupcije	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sudije mogu da donose odluke bez direktnog ili indirektnog uticaja vlade, političara, međunarodne zajednice, ili drugih interesnih grupa i pojedinaca	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Javni zvaničnici koji krše zakon obično bivaju identifikovani i kažnjeni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sudijama se može vjerovati da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tužiocima se može vjerovati da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sudije ne uzimaju mito	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tužioci ne uzimaju mito	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

36. U kojoj mjeri se slažete sa sljedećom izjavom:

	U potpunosti se slažem	Uglavnom se slažem	Djelomično se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
Sudovi tretiraju podjednako sve ljude bez obzira na njihove prihode, nacionalno ili socijalno porijeklo, političko opredjeljenje, religiju, rasu, spol, rodni identitet, seksualnu orijentaciju ili invaliditet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

[illegible]

**PROJEKAT PODRŠKE MONITORINGU I EVALUACIJI
(MEASURE-BIH)**

Fra. Anđela Zvizdovića 1
UNITIC Toranj B, 21. sprat
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
Telefon: +387 33 941 676
contacts@measurebih.com